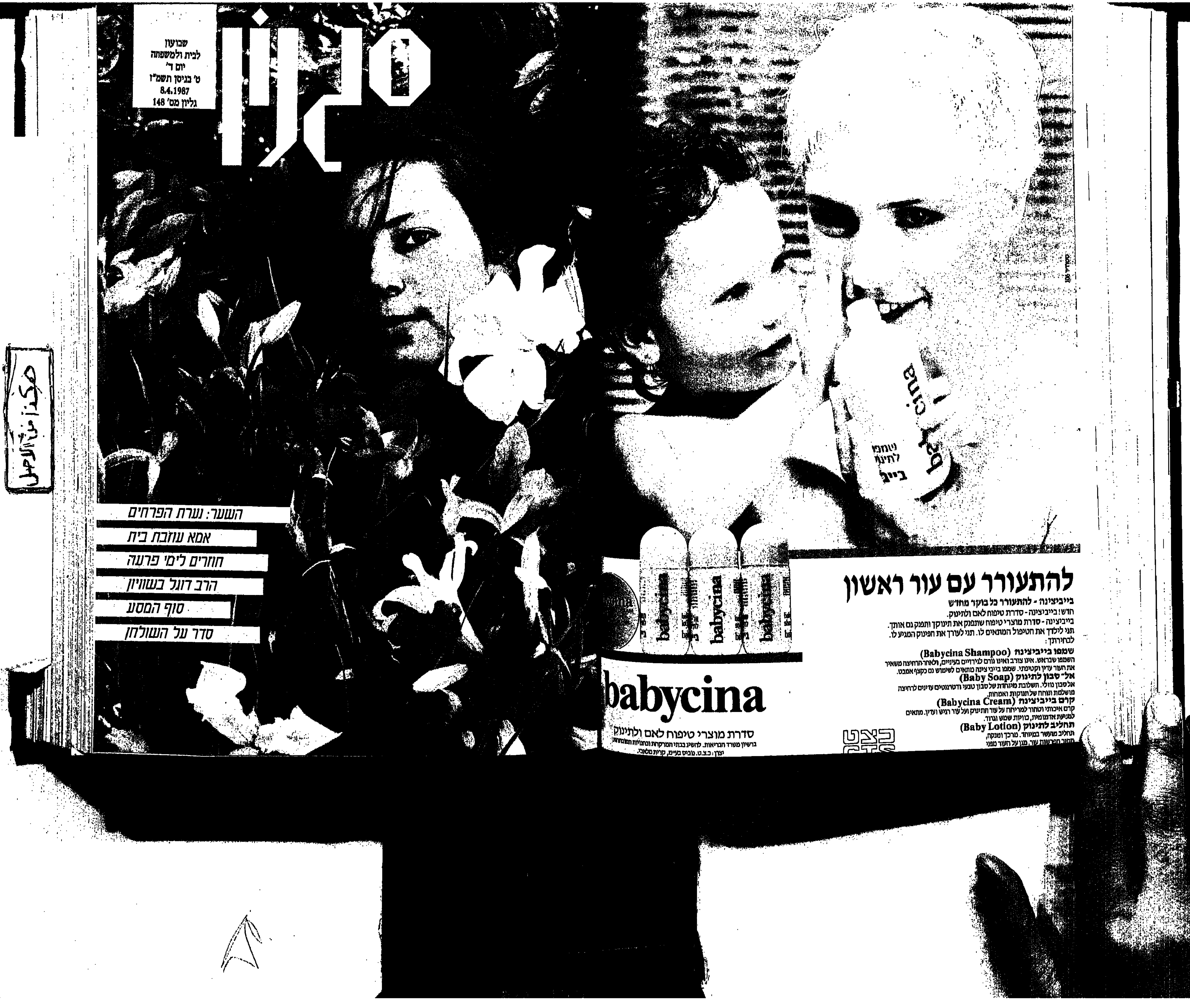
סגנון
שבועון
לבית ולמשפחה
יום ד'
ט' בניסן תשמ"ז
8.4.1987
גליון מס' 148
השער: נערת הפרחים
אמא עוזבת בית
חוזרים לימי פרעה
הרב דוגל בשוויון
סוף המסע
סדר על השולחן
להתעורר עם עור ראשון
בייביצינה - להתעורר כל בוקר מחדש
חדש! בייביצינה - סדרת טיפוח לאם ולתינוק.
בייביצינה - סדרת מוצרי טיפוח שתפנק את תינוקך ותפנק גם אותך.
תני לילדך את הטיפול המתאים לו. תני לעורך את הפינוק המגיע לו.
לבחירתך:
שמפו בייביצינה (Babycina Shampoo)
השמפו שבראש. אינו צורב ואינו גורם לגירויים בעיניים, ולאחר הרחיצה משאיר את העור עדין וקטיפתי. שמפו בייבי צינה מתאים לשימוש גם כקצף אמבט.
אל-סבון לתינוק (Baby Soap)
אלסבון נוזלי. תשלובת מיוחדת של סבון טבעי ודטרגנטים עדינים לרחיצה מושלמת ונוחה של תנוקות ואמהות.
קרם בייביצינה (Babycina Cream)
קרם איכותי וטהור למריחה על עור התינוק ועל עור רגיש ועדין. מתאים למניעת אדמומית, כוויות שמש וגרוד.
תחליב לתינוק (Baby Lotion)
תחליב מועשר במיוחד. מרכך ומנקה,
babycina
סדרת מוצרי טיפוח לאם ולתינוק
ברשיון משרד הבריאות. להשיג בבתי המרקחת ובחנויות המובחרות
יצרן: כ.צ.ט. טבים בע"מ, קרית מלאכי.
כצט

1,000,000 פרחים וצמחים
1,000,000 צבעים ובשמים

בתערוכת הפרחים הבינלאומית ה-24
פלוריש 87

פסח, תשמ"ז 12.4.87-20.4.87, חיפה · קרית אליעזר

37 שנות הישגי ישראל בצומח
בביתן הישראלי
פרחים וצמחים, מלהבת מהעבת של האדם היוצר, האומן ושיא הארועה ממאות משתלות ושתלנים,
תצוגת נבורה של פרחים וצמחים

בביתן החנוך ההתישבותי.

ההיכל הבינלאומי והביתן הטרופי
מיטב פרחים וצמחים מרחבי העולם, בשלל צבעים וגדלים בביתן הבינלאומי. טחנת רוח הולנדית, צמחים טרופיים, דגים ססגוניים מים סוף ועד סינגפור, ציפורים נדירות ועוד

גנים פורחים, מזרקות מים ופסלים
חג לעין וללב בגינבדים של מאות אלפי פרחים, מזרקות מים ופסלים.

ומה עוד
עצוב אדריכלי חדשני ביותר, תצוגה חקלאית, גני מנוחה, מגרשי משחקים, מיני לונה פארק לילדים, בית קפה, דוכני מכירה והדרכה ועוד ועוד...

פתוח בין השעות 10.00 - 23.00
בערבי שבת וחג עד 17.00
וביום הפתיחה מ־19.30 - עד 24.00

תערוכת הפרחים בשיתוף: עירית חיפה, משרד החקלאות, משרד החינוך והתרבות, אינטרפלורה, המועצה לייצור ושיווק של פרחים, בקעות וצמחי־נוי, האגוד של מגדלי הפרחים בישראל.

ורד הגליל בתערוכה.

כרטיסים לתערוכת הפרחים יימכרו ב: קופת חיפה - רח' בוהלד 11, קונת מכבי - רח' הרצל 20, קופת גרבר - שד' הנשיא 129 מרכז הכרמל.
בתל אביב: חדרון-אבן גבירול 90.

עירית חיפה

87

נצל את ההזדמנות ובקר בפסטיבל הצגות ילדים בחיפה

הצבעוניים של חמת

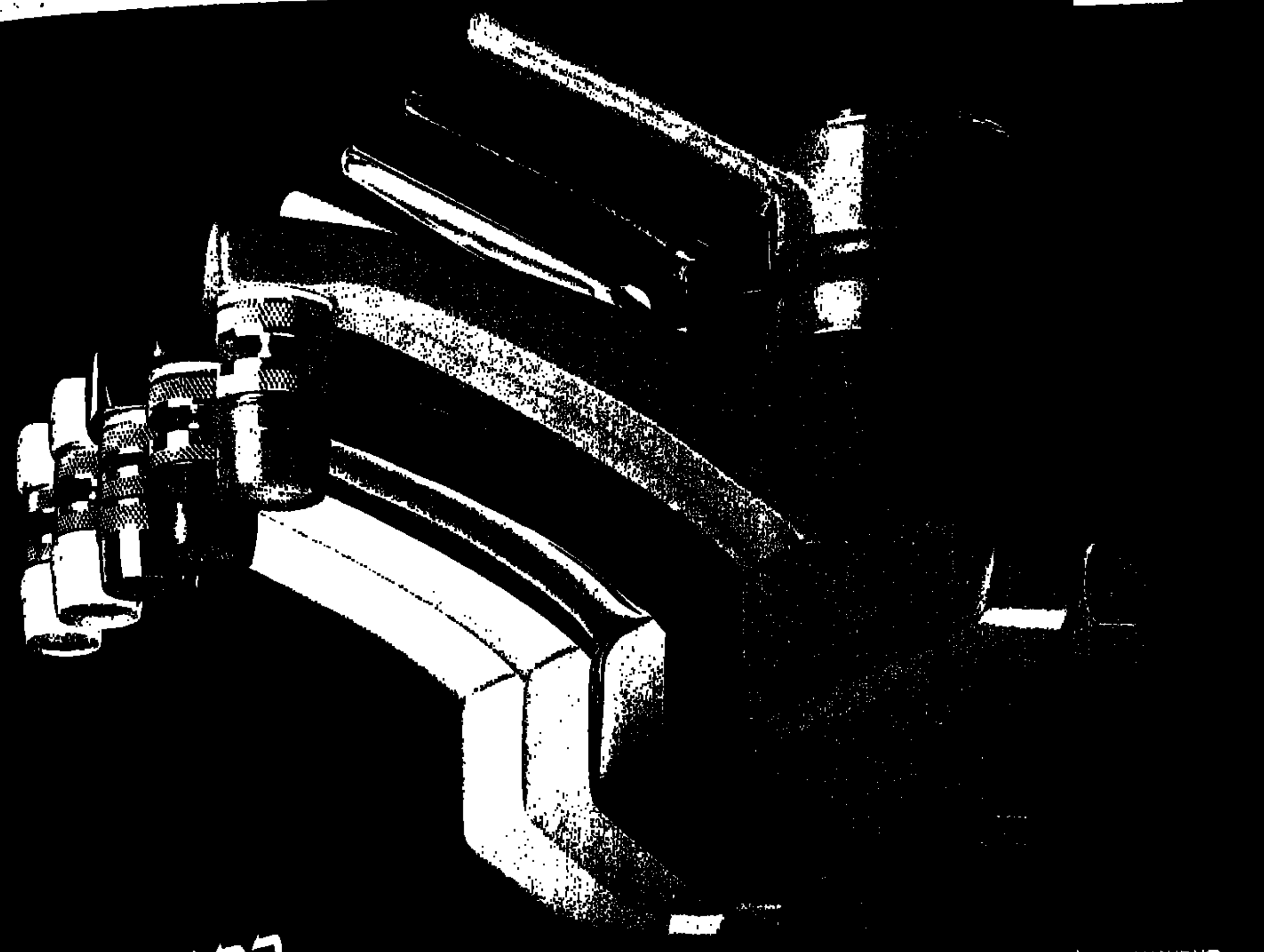

ברזי מתכת מיקסמת אקוה־מיקס - עיצוב בצבע.

הצבעוניים של חמת - עכשיו גם בבית שלך.
מבחר ברזים משוכללים, עם ידית הפעלה אחת, בעיצוב חדשני ובשלל צבעים מרהיבים.
מנגנון קרמי ללא גומיות, המבטיח עמידות ותקינות לשנים רבות.
חמש שנות אחריות, שירות מעולה ואמינות של חמת, מקבוצת כור מתכת.
להשיג בחנויות לצרכי־בנין ואינסטלציה ברחבי־הארץ.

שיווק והפצה:
סולכור
חברה לשווק וקניות בע"מ
ת"א, דרך פתח־תקוה 74, 67215, טל. 03-336068.

חמת - עולם של ברזים
חולון, אזור התעשיה, רח' האומן 1, טל' 03-805142

סגנון

17–16
שפי גבאי:
ביקור בפרעה־לנד

21–20
בילי מוסקונה לרמן:
שבוייה בארמון

26,25,23
תהילה עופר:
הרב – ח"כ
הרבנית – ד"ר

33–31
רותי קינן:
מטעמים לפסח

44–37
אילנה באום,
אורית הראל, דבורה שפירא:
כשאמא עוזבת את הבית...

49–48
יהודית חנוך:
שתי חברות עושות אופנה

53
יורם וולמן:
נסיכה תל־אביבית

עורכות:
חמר אבידר וליאורה עיני

עיצוב ועריכה גרפית:
כרמית אדלר, רותי בנאי

מודעות: נילה שניידר, סימה בכלי
טלפון 439474 (03)

מזכירת הפקה: בתיה אבישי
טלפון 439276 (03)

כל הזכויות שמורות ל"מעריב" ©

סיפור השער:

אביב הגיע, פסח בא.
קרן זהבי (16½) בין פרחי האירוסים, הליליות והפרזיות של משפחת ליברמן־לנדאו מכפר אז"ר. ניצה וחיים ליברמן־לנדאו, דור שני למגדלי פרחים, משתתפים ב"פלוריש 87" – תערוכת הפרחים הבינלאומית ה־24, שתיערך בחיפה בתאריכים 20.4 – 12.4.

פמיניסט בעיני עצמו

נפתלי קראוס, פמיניסט רגול בעיני עצמו, דורש מחבריו לתנו־ה הפמיניסטית ("סגנון" 25.3) כי לא תעסקו בסרובם של הרבנים לקלוט נשים במועצות הדתיות, כל עוד אין יי־צג הולם לנשים במוסדות אגודת הע־ובדים וארגונים אחרים, כפי שתארה תהילה עופר ("סגנון" 11.3).

"הפמיניזם" של מר קראוס מזכיר לי את אהבת החרות של ג'ון דולדוול קל־הון, נציגם של בעלי העבדים בדרום ארה"ב בשנות ה־40 של המאה ה־19. גם אני תומך בחרות, טען קלהון, אבל לפני שמתעסקים בעבדינו, צריך לפתור את בעיית שעבודן הפוליטי של אירלנד והו־דו. קלהון כמעט שהקדים את אורוול באמירה "עבדות היא חרות", אבל הוא התכוון לזה ברצינות.

הרבנות, שבה תומך מר קראוס, מפלה נשים לרעה באופן רשמי ומוצהר, ומת־עקשת להמשיך בכך. המוסדות, שבהם עסקה גב' עופר, מעניקים לנשים את הזכויות הרשמיות שהרבנות מונעת מהן; הבעיה שם היא שטרם קמה התארגנות נשים שתנצל את הזכויות. מר קראוס מגן על גוף, שטרם עשה את הצעד הרא־שון בהענקת שוויון זכויות לנשים, בטע־נה המגוחכת שגופים אחרים עוד לא עשו את הצעד האחרון.

רעננה — דורון אבי־עד

"זכור את אשר עשה לך...."

זועזעתי עמוקות ממכתבה של הגב' עפרה ויינר ("סגנון" 18.3), בו היא מציעה לוותר על משפט דמיאני־וק. השכחה היא אוייב הזכרון ותמורה ממנו עשרת מונים. "לזכור ולא לשכוח" צווינו, אנחנו שהשואה עבורנו היא כב־דר הסטוריה. ואת מדברת על חוק ההת־יישנות ופניעה ברגשות?!

אני, דור שלישי לאחר השואה, יכולה להבטיח לך כי אותו הדור שעבר אותה לא סגר את פצעיו ולא יסגור לעולם. עוכרה מוכחת היא זכרונם הבלתי נרלה והברור של אותם עדים במשפט. אנשים אשר עברו את השואה חווים אותה על בשרם מדי יום ביומו, בכל דקה – בזכרו־נם.

אני, נערה בת 18, יכולה להעיר כי עצם המשפט נתן לי את היכולת לשוב ולהרהר באותו נושא כאוב, השואה, אשר לאיש אין ערובה כי הדבר לא יישנה (חס וחלילה!!!) ועצם השכחה – היא היא שת־ביא את האסון.

רמת־גן — איילת בן ארי

נחרדתי ממכתבה של גב' עפרה ויינר מנווה־צוף.

מאחר שאני בן 18, ואת השואה חוו רק הסבים והסבתות, לרוע מזלם, אין לי קשר ישיר לנושא, מלבד סיפורים וזכרו־נות מאותה התקופה. התעניינותי בנושא המשפט בפרט, ובנושא השואה בכלל, גדולים מאוד. כיום שכיחה התופעה של מחיקת העבר והשואה בעיקר בארצות אירופה. אך להפתעתי נוכחתי לדעת שקיימים גם בארץ אנשים הרוצים לש־כוח את נושא השואה ומשמעותה, מאחר ועברו 42 שנים מאז, יש אנשים הרואים בשואה היסטוריה ותו לא.

האם סבור מישהו שאותם עדים אומל־לים המפנים אצבע מאשימה אכן יכולים להנות מחייהם, לשכוח או לעבור ל"סדר היום"? אותם אנשים דורשים נקמה. הנק־מה שאותה לא הוציאו אל הפועל לפני 42 שנים. אם הם לא יזכירו לנו את השו־אה, הזוועה, הסבל, מי יזכיר לנו את הא־סון הנורא בעוד 20 שנה?!

רמת־גולדה, חיפה — גיא גולן

אשתו של חייל

קראתי לאחרונה ב"במחנה" כי צה"ל שלח קצינים ונגדים קרביים לחו"ל, לטיול. ומה עם האשה שלהם?

מה עם האשה שנשארה כל הזמן לבד בבית, שישנה לבד במיטה, וגידלה וטיפ־לה לבדה בילדים, למה לה לא מגיע להצטרף לנסיעה? במקום טיול היא מקבלת עוד מנה של "להיות לבד".

צה"ל שייך גם לנשים במדינה. הני־הול והפיקוד הגברי־שוביניסטי שלו מו־ציא אותי מהכלים. אם כבר יש כסף כדי לשלוח קצין לחו"ל – שיסע הקצין עם אשתו.

חיפה — דליה גל

דעה אחרת

רחם להשכיר

אפשר להבין אנשים חשוכי ילדים שמאמצים ילד. ועוד איך אפשר להבין.

קשה יותר להבין גם אנשים המוסרים ילד לאימוץ, אבל יש נסיבות שבהן גם את זה אפשר להבין: הבטחת עתיד יותר טוב לילד, אצל אם שהרתה מחוץ לנישואים, או אצל עניים מרודים, או כאשר יש תחושה מוצדקת שלילד יהיה יותר טוב אצל הורים־מאמצים מאשר אצל ההורים הטבעיים.

אבל רחם להשכיר? הולכת אשה שכבר אינה נערה, מרי וייטהד שהיתה אז בת 27, ומוכנה, תמורת עשרת אלפים דולר, שיפרו אותה בזרעו של וויליאם סטרן. סטרן ואשתו אליזבת חיים באושר שעליו מעיב רק חוסר היכולת להביא לעולם ילד משלהם. מה זה עשרת אלפים דולר בשביל השגת האושר המושלם?

וכן, כאילו מדובר בהשכרת דירה, משכירה מרי את רחמה לתשעה חודשים ואחר־כך אומרת "לא משחקים". כאילו מדובר בצמח שגדל בעציץ בדירה המושכרת וזו שאלה שטלית – למי הוא שייך, לבעל הדירה או למי ששילם דמי־שכירות ושתל שם את הצמח. כאילו מדובר בחוק הגנת הדייר, בדמי־מפתח ושאר סעיפים בחוזה שכירות.

איך, איך לא חשבה מרי על זה מקודם? איך לא חשבו על זה וויליאם ואליזבת? איך לא הבינו שהם משחקים בחיי אדם, קטן ככל שיהיה. "בייבי אם", כפי שכונתה התינוקת בתיקשורת העולמית, או שרה כפי שקראה לה אמה הטבעית, או מליסה סטרן כפי שתיקרא מעכשיו באופן חוקי. כשתגדל, מה היא תחשוב על "שלושת ההורים" שלה, ששיחקו בגורלה ובית המשפט היה צריך להחליט למי תהיה שייכת?

עכשיו הפור נזרק. האם הטבעית באה על עונשה, עונש אכזרי מאין כמותו. האב הטבעי יגדל את התינוקת ואשתו תהיה לה לאם, וכיה שלעולם תשאיר טעם מר, בגלל כל מה שנילווה להפרייה, להריון, ללידה ולשנת חייה הראשונה של "בייבי אם". יש רק דבר חיובי אחד העשוי לצמוח מהסיפור הדראמטי ומההחלטה של בית המשפט להשאיר את הילדה אצל "קוניה" ולאסור על "המוכרת" לראותה: הלקח לכל מי שעשוי בעתיד להקל ראש באשר לתינוקות מבחנה, השכרת רחם ושאר אפשרויות שהביאה עלינו התקדמות הרפואה, כשהכוונה היחידה היתה להיטיב עם משפחות חשוכות ילדים.

תהילה עופר

פחמון
פחמים לוהטים תוך 8 דקות.
להשיג בכל רשתות השיווק הגדולות
מיוצר ע"י
04-721268 טל.

רגע, חושבים!

אבי דר

בחזרה למנזה

לא קרה לכם שאתם יושבים בערב אצל חברים, מצטרפים לכמה ... קבוע פחות או יותר, ולא ברור ... נידבקו שני בני זוג זה לזה, ... מפליא – מה הם עושים פה?

איך הצליחה בחורה שהגיעה מטבריה ... סוחר תל־אביבי מצליח. מה הוא מצא בה, ... מפליא – איך הסכימה היא להנשא ... אתה יושב ערב שלם ומוקסם איך הצליחו ... לתמרן עצמם, כל אחד בנפרד, לעמדה ... הוא – הרי אף בר דעת לא יסכים לשבת ... אחד יותר ממשך של מנה ראשונה, כאשר ... איזה מטומטם נקלע ומיד יזכר כי עליו ... למשרד, לעשות שיחת טלפון דחופה לניו־יורק. הבדיחות המהוהות שלו, שאולי טובות לליל ... קר בחרמון אך לא לפגישת עסקים במזנון ... צעקני וסיפורים שמתחילים ב"אבא'שלי אמר..." – אם עד גיל ארבעים לא הצליחו לחנך אותו ... הראשונה אוכלים עם הסכו"ם החיצוני, גם אני ... מתכוון לתקנו, וכאמור – יש לי תמיד שיחות ... לחו"ל.

היא – זה כבר סיפור אחר, מכירים את ... החברמני, לא שמה על אף אחד, וביחוד לא על ... שני ילדים הספיקה כבר לגדל – בן ובת, לא ... מופתע אילו זה גם היה מספר הפעמים ... עם בעלה שלא מתוך כוונה לישון. כבר לא ... כרוגמנית צילום, רכה וחמימה כמו שאתה אוהב להרגיש לידך מתחת לשמיכה. אוטו המתחדש אוטומטית כל שלוש שנים, קניות במכירת ... בלונדון, שבוע במועדון שבאבזיב, ארוחת ערב המתחממת במיקרו בשעה שש, מנוי זוגי לפילהרמונית בשורה שש עשרה לידנו – אף פעם לא ראיתי ... באים ביחד: היא עם חברה, או הוא עם אמא שלו – ... בוקר באפרופר־קומקום־תל־אביב־הקטנה, מזמינה טלפונית בשר אצל יוזי ודליקטסים אצל ... בוקר כחוג לאמנות באוניברסיטת תל אביב ... ויקטור בטבריה פעמיים בחודש.

בסוף הערב נדמה היה לי כי הבנתי מה ... בין שאר חברי הטוכים מימי הגימנסיה והאוניברסיטה ... מבט אלכסוני שלה, כדיחה משותפת עם בעל הבית, חיכוך נמרח וממושך (מיקרי?) בדרך למטבח – ... פעם עם בעל של חברה אחרת. אל תשפטו אותה לחומרה – עם שותף כזה לחיים, הרי צריך ... פיתרון שאותו מצאה מתחת לפנס הרחוב, שלה.

לכולנו יש ימי מתיחות בבית, שבהם ... במקום אחר, עם בן־זוג שונה. ילדים מעצבנים, ... מסרסת, בעל ששוכח כי צריך גם להיות גבר ... רק מפרנס אחראי, אשה עם "כאב ראש" שנמשך ... עשרה ימים. אז למה ללכת רחוק, ביחוד כשהכל ... בין חברים, כמו בימי התיכון כשהחלפנו בינינו ... החברות – או אולי בעצם היו הן אלו שהחליפו את החברים?

משועמם מסרטי הכבלים, כשהלכתי למטבח ... עוד חלב לקפה, היא הצטרפה אלי, וככה ... חיוך שמוכן אצלי במחסנית לשליפה במיקרה ... לגמרי בהבחנתי, קבענו פגישה במזנון הפקולטה באוניברסיטה – כמו אז, בתקופת הלימודים ... לבחינות, כשכולנו נשארנו לישון בדירת הגג ... שברחוב מיכה. שני חדרים עם מיטה וחצי לשלושה סטודנטים תרמנים וכתורה אחת ליבראלית. קבענו למותר, אולי יהיה שירור חוזר, בהפרש של חמש עשרה שנים. ■

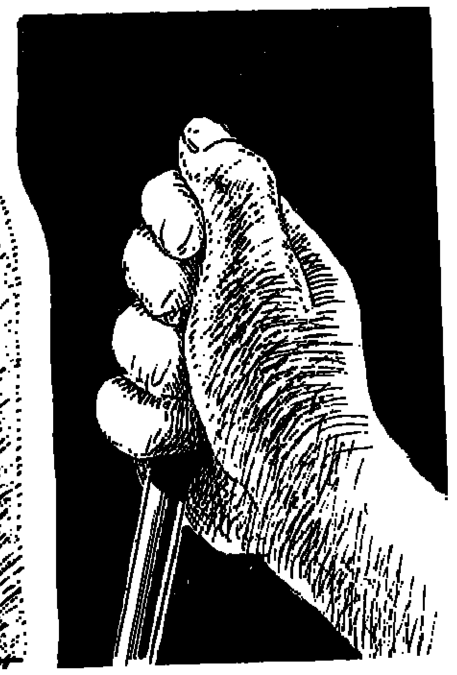

סמדר בת אדם

אמא של בר־מצווה

זה מתחיל בערך שנה לפני. בדרך חזרה מאחת החגיגות של רבע עוף ובורקס והדלקת נרות וחיוכים מונצחים בווידאו, הבן־יקיר־לי אומר: "אמא, כזה אני רוצה!" הצחקוקים המגיעים מן המושב הקדמי של המכונית קרי־מושב־ההורים אינם עוזרים. הצעה אופנתית של האב בנוסח: "עזוב אותך מהשטויות, בוא נעשה איזה טיול, אנגליה־או־משהו־כזה של גברים..." נענית בפשטות הגיונית: "בשביל חו"ל יש לי את כל החיים. בר־מצווה זה רק פעם אחת. אני רוצה כזה, אבל זה כמובן רק אם אתם רוצים לעשות אותי מאושר..."

מה יש לדבר? מלחמת־הדורות מלהיפך. בפעם האחרונה הטיעון הזה נשמע מפי ההורים שעמדו על חגיגת־חתונה בעס־דב. אנחנו רצינו כמובן משהו צנוע. חופה ברבנות וזהו. דור הפרחים, זוכרים? make love not big parties! הלאה סממני הבורגנות! מן הכניעה שנכנענו אז לנוכח השאלה הרטורית (אם רק אתם רוצים לעשות אותנו מאושרים), יובן כי אנו, חלשי־דעת וחסרי חוט שדרה, גם הפעם נכנענו.

אוקיי. אוקיי. עושים.

בעיה ראשונה, איפה? הנוסחה צריכה להכיל את הנתונים הבאים:

א) מקום שהוא לא יותר מדי ("מתנשאים", "נובו־רישים", "מאיפה לעוואזל יש להם כסף לעשות מסיבה בהילטון?!"), מקום שהוא לא פחות מדי ("קמצנים", "באמת! מה שאנשים היום מרשים לעצמם", "עליהם לא הייתי מאמין/ה").

ב) המזון: בשום אופן לא רבע עוף! מצד שני – שיהיה די. נכון שאנחנו מתכוונים להתנהגות אירופאית, אבל מרבית הישראלים עדיין לא סולחים לקוקטייל־בר עם חטיפי אספרגוס.

ג) המחיר: בהנחה ששום מחיר לעולם אינו מתאים לכיס, והוצאה בסדר גודל כזה היא תמיד בעיה נוראית לחשבון הבנק, צמצום הבעיה ייחשב להישג משמעותי. צריך גם לקחת בחשבון שבר־מצווה היא חגיגה של ילדים והם אורחים רצויים, הכרחיים, שווי־זכויות אבל בהחלט לא שווי־חובות בעניין הזה!

בעיה שניה, המוזמנים: רשימה התחלתית מקרבת אותנו למספר בן ארבע ספרות! יש לחתוך בבשר החי. אחרי כל הצמצומים, ההורדות, הבחינה־מחדש־של־הרשימה, עדיין נותרים הרבה סמני שאלה: תמיד ישארו אלו שנעלבו מפני שלא הזמנת אותם, ואלו שקבלו אמנם הזמנה, אך הם רואים בה "כרירת־קנס". דרך ללא מוצא.

בעיה שלישית, הבגדים: מדור אופנה שלם לא יכול להספיק בכדי לתאר את מה שהשוק מציע – בעקר לאמהות. שיא השיאים שאנחנו ראינו בחנות היוקרתית ההיא בככר המדינה: משהו נסיכי לגמרי. היישר מרגמי מאדאם פומפידו. לבן בוהק. נפוח מכאן, הדוק משם, חזה מורם (לבעלות נשימה ארוכה) והעקר: פרחי כסף וזהב באלכנוס של החלק העליון. מתאים למלכת יופי ברימוס, או למי שנורא נורא חלמה להיות ואף פעם לא הצליחה להגשים. its naw or never. בחגיגה הבאה תצטרכי להתחשב בשמלה של החותנת. "אבל כמובן", אמרה לנו המוכרת, "השמלה הזו נועדה למישהי שעושה את החגיגה בהילטון!" – איך לא חשבנו על זה! המחיר, אגב, בסביבות 1000 דולר.

התלבושות של שאר בני המשפחה הן ענין בהחלט זניח. כל מה שצריך זה רק שתי גיחות לרחוב ולפנקס צ'קים פתוח. אבל תראו לי אמא אחת שלא בטוחה בכך שנושא השיחה העקרי של המוזמנים (אחרי האוכל, כמובן) הוא כיצד היא נראתה!

בעיה רביעית, מזג האויר: נכון שלא בשליטתנו. אז מה? בהחלט לגיטימי בתור סיבה לדאגה. במיוחד עבור מי שהזמין מסיבה "בחוץ" ו"בפנים" נחשב לאופציה הפחות מוצלחת.

בעיה חמישית, זהו: שהכל יעבור בשלום. מובן שירד גשם. אלא מה. העיקר שמפלס הכנרת עלה. וחוץ מזה, זה טוב לחקלאות. שיהיה לכפרות.

בדרך הביתה, הבן־יקיר־לי בעיניים בורקות: "היה נהדרו בדיוק מה שרציתי. בחיים אני לא אשכח לכם את זה". מה שלא תגידו, זה שווה את הכל.

בבגדי ב', עם רגליים על הכורסא, כוס קפה ואיזה סנדוויץ' (ולמי היה זמן להסתכל על האוכל?): טוב. ברוך שפטרנו מעונשו של זה. עד החתונה שלו, כל מה שנשאר לנו זה רק לעבור את אותו דבר עוד שלוש פעמים!

להתראות בשמחות. ■

מבצע ענק

"ג'ימבו 92 טיסות"

יום יום טיסה זוגית ללונדון

קחי את בן זוגך וטוסי ללונדון - על חשבון יכין!

ק, נכירותי, גם את יכולה לזכות בכרטיס טיסה זוגי* ללונדון! במבצע הענקי של חקיץ ג'ימבו 92 טיסות" יוגרל בכל יום זוג כרטיסי טיסה ללונדון. ההגרלה היומית מאפשרת לך להצטרף למבצע בכל פעם מחדש ומגדילה בהרבה את סיכוייך לזכות!

שותים, נהנים - ונכנסים להגרלה!

ההצטרפות להגרלה פשוטה מאד וכל מה שעליך לעשות הוא זה:

* קני הביתה 4 ליטרים של סירופ חסכוני ג'ימבו, באיזה מן הטעמים הנפלאים שאת וילדיך אוהבים (תוכלו לבחור בכל צרוף מתוך המבחר של 1 ליטר, 2 ליטר ג'ימבו ודיאט ג'ימבו).
* קלפי בזהירות את התויות מעל הבקבוקים, ע"י השריה במים פושרים במשך 3 דקות, הכניסי לתוך מעטפה, ביחד עם התלוש שבתחתית העמוד ושילחי ליכין ת.ד. 332 תל־אביב, מיקוד 61002.
* זכרי! במעטפה צריכות להיות תויות המעידות, ביחד, על קניה של 4 ליטר ג'ימבו. (לדוגמא: תוית של ג'ימבו 2 ליטר + תוית של ג'ימבו 1 ליטר + תוית של דיאט ג'ימבו 1 ליטר, או כל צירוף אחר שיתן 4 ליטר).
* מספר המעטפות אינו מוגבל, ככל שתשלחי יותר - יגדלו סיכוייך לזכות!

הלו, מדברים מהרדיו... זכית בטיסה זוגית!

ההגרלה היומית תועבר בכל בוקר בשידור חי מרשת ג'!
אבי אתגר, בתכניתו "מה כבר תשע?", ישלוף מעטפה אחת מתוך ערימת המעטפות שהגיעו יום קודם ליכין, ויתקשר מן האולפן אל הזוכה המאושרת.
כך, בכל בוקר תוכלי לשמוע ברדיו את תוצאות ההגרלה - אולי היום הזוכה המאושרת זו...את!

★ מבצע 92 טיסות כפוף לתקנון המבצע הנמצא במקומות המכירה.
★ ההשתתפות אסורה על עובדי יכין ומשפחותיהם ועל עובדי פרסום גיתם ומשפחותיהם.

* שני כרטיסי טיסה הלוך ושוב, לא כולל מסים.

נא לצרף אותי להגרלה היומית של "ג'ימבו 92 טיסות".
מצ"ב תויות המעידות על קניה של 4 ליטרים סירופ ג'ימבו.
שם ______ משפחה ______
כתובת ______
טל' בבית ______ טל' בעבודה ______
השלימי את הסיסמה: "רק ____ יכול לעשות 92 כוסות".

רק יכין יכול לעשות 92 כוסות! יכין

גיתם מערכות תדמית

המודדות

אסתר ארדלשטן
סופרת „מעריב" בקופנהאגן

אליזבט פאלמה ושלושת בניה (מימין) יואכים, מאטיאס ומרטן. ארבעת בני משפחת פאלמה חונכים את „דרך אולוף פאלמה" בהודו, לזכרו של ראש־הממשלה השוודי

שנה לאחר הרצח

רעייתו של אולוף פאלמה היא העדיפה להסתתר בצילו. כאלמנתו, מגלה אליזבט לעולם את כישוריה שלה. היא מפתיעה אפילו את עצמה.

אליזבט פאלמה לא תשכח לעולם את אותו הרגע. הרגע בו גהרה על גופתו שותתת־הדם של בעלה, אולוף פאלמה, כשהיא זועקת: „אינכם רואים שרצחו את ראש ממשלת שוודיה?"

שנה עברה מאז נרצח פאלמה. הפצע נותר פתוח, הכאב עדיין רב, והעובדה שרוצחו של ראש־הממשלה הפופולארי והאהוב עדיין לא נמצא, ממשיכה ללבות את הצער. בשבוע הראשון שלאחר הרצח הגדירו השוודים את האלמנה כ„המדונה של מסיונר השלום". מאז היא הספיקה לזכות בתואר אחר - „יונת השלום של שוודיה".

כרעייתו של אולוף פאלמה במשך 35 שנה, היא העדיפה להסתתר בצילו, עקרת־הבית הנאמנה. כאלמנתו, היא גילתה לעולם את כישוריה־שלה. את כל זמנה ומירצה היא מקדישה להשכנת שלום בעולם, בכל דרך אפשרית. היא מגלה כישורים, המפתיעים את כל מי שהכיר אותה בעבר - ואפילו אותה־עצמה, לעיתים. בשנה האחרונה עבדה בשלושת־רבעי משרה באגף הנוער של רשות הסער בסטוקהולם, אך מישהו שהכיר את כושר־הנאום המזהיר שלה החליט לרתום אותה לצרכים תעמולתיים. תחילה נשלחה לארגן ולהנ... את פרס השלום על שם אולוף פאלמה, ברומא. ... יצאה לפריס כדי לשאת נאום תוצב־להבות נגד ה... רטהייד בדרום אפריקה. הזמנות לנאומים והופעות ה... לו לזרום אליה מכל העולם. ניו־יורק, וושינגטון, ל... דון, יוון. בנובמבר נבחרה אליזבט פאלמה ליו... ועדת יוניצ"ף השוודית.

היא לוקחת על עצמה עוד ועוד תפקידים ומ... - כולם קשורים בשלום הבינלאומי. בכל הזדמנות ... מציינת כי פעילותה נעשית ברוח רעיונותיו של ה... המנוח. למסעותיה הרבים מצטרפים, לעיתים קרו... שלושת בניה: מתיאס הצעיר, המתגורר עדיין ב... בבית, יואכים, נשוי ואב לבת, ומורטן - שהה ... הוריו בקולנוע, ביום בו נרצח אולוף עם יציאתו ... רט.

על הרצח אין בני המשפחה מרבים לשוחח. ... דיפים להשקיע את מרצם בהנצחת שם האב, נ... שמה שהוא לא השיג בחייו - ישלימו הם לאחר ... אליזבט פאלמה אינה מגלה עניין מיוחד בחקירת ... שת הרצח. היא גם מתעלמת כליל ומסרבת להגיב ... דרך על חשיפת שם אהובתו של אולוף פאלמה, ... רוטשילד, שם שנחשף לתקשורת לאחר הרצח. אליזבט מעדיפה לזכור את בעלה כסטודנט מבריק, ... שלא־במתכוון כוס קפה על ברכיה בעת מפגש סטוד... טים. התקלה הפכה לאהבה ול־35 שנות חיים משו... פים.

התואר „יונת השלום של שוודיה" נראה לה ... ומביך. היא מעולם לא היתה מורגלת לאור ... ולתשומת הלב הבינלאומית המופנית אליה כרגע. ... בור וההערצה שהיא זוכה להם בשוודיה מאדירים ... אותות הכבוד והחיבה שהורעפו על בעלה ב... רוזה ודקיקה שהרצח הטראגי העניק לה, באורח ... חיים חדשים. ■

סרורם דרבל מאווליה עם כרסית ניא צילומים: יוסי זמיר.

ספין: שולמית לפיד, יו"ר אודת הסופרים בישראל, משוחחת עם פרופ' אליס שלווי, יוזמת הכינוס. מאחור הסופרת הישראלית־אמריקאית אביבה הלמן.

הסופרות שהגיעו

אפשר היה לשאוב רגעים אחדים של נחת. ישראל על המפה בתחום תרבותי חשוב: כינוס סופרות הבינלאומי הראשון התקיים בשבוע שעבר בירושלים. עשרות סופרות מכל רחבי העולם הגיעו ברגליהן. עצם הנכונות לבוא למה שהוגדר כ„כינוס נשים" היתה בו מחווה למארגנת פרופ' אליס שלווי, יו"ר שדולת הנשים בישראל. המלעיזים יוכלו תמיד לשפוט את הכינוס לפי מי שלא היה שם: לא דוריס לסינג, לא איייריס מרדוך, לא ברברה טוכמן וגם לא נטלי סארוט, אשר להשתתפותן ציפו. אבל היו שם עשרות סופרות אחרות: מארה"ב, אנגליה, הולנד, צרפת, בלגיה, דניה, איסלנד, ניגריה, הונגריה, הפיליפינים, גרמניה, אינדונזיה, פינלנד ויוגוסלביה. רובן לא מוכרות בישראל – אם כי רבות מהן כבר כבשו להן שם בעולם.

פלורה נוואפה סניגריה

פלורה נוואפה היא סופרת ניגרית שספריה תורגמו לאנגלית וצרפתית. בערב הפתיחה של הכינוס, הסתובבה פלורה עם גביע יין וחגגה „אני מרגישה בשמים. למה בשמים? כי כשהיינו ילדים נאמר לנו כי ירושלים היא בשמים..."

סו הווטורן, סופרת מאוסטרליה, הביאה אתה מצלמה כדי להנציח את מה שהיה. מה עושה לך ירושלים? הווטורן מרצינה: „זה נסיון להבין את המורשת שלי. לבוא למקום שאנשים החיים בו יש להם אלפי שנות הסטוריה – זה מרגש. אצלנו הכל חדש. מקסימום מאתיים שנים..."

מרגרט דראבל מאנגליה מאושרת: „אני תמהה רק למה לא התקיים כינוס כזה עד כה? מזמן היה צורך בכך".

מוניקה ואן־פאמל מבלגיה, המגדירה עצמה פמיניסטית וותיקה, שמחה להיות בירושלים: „סבתי גרה באנטוורפן והכירה יהודים רבים. כל חיי רציתי להגיע ולא יצא. עכשיו אני כאן".

לערב הפתיחה הגיע גם סגן צעיר שבא לבקש חתימות מסופרות אותן הוא מעריץ. ביקש להישאר בעילום שם אבל הסכים לומר שבכל זאת התאכזב: „חיכיתי וחיכיתי ונטאלי סארוט לא באה. חבל". אין דבר חייל. אולי בפעם הבאה. ■

אילנה באום
צילום: יוסי זמיר, סקופ 80

חודה

צהריים של טשולנט בביתה של ח"כ אורה נמיר, יו"ר ועדת העבודה והרווחה. סביב השולחן ידידי הבית, אנשי תקשורת, ראומה והשר עזר וייצמן. עזר הוא הכוכב ליד השולחן. שופע סיפורים. לפתע מפסיקה אותו השחקנית זהרירה חריפאי, מבקשת סליחה, שולפת דף נייר וקוראת ברכה לבעלת הבית: „בעוד אנחנו והמדינה עוסקים בשטויות שלנו, הצליחה אורה להעביר בשקט את אחד החוקים החשובים ביותר שהועברו אי־פעם בכנסת: חוק השוואת גיל הפנסיה לגברים ונשים. על כך כמעט ולא אמרו לה תודה. אז אנחנו מודים – וגם על כל השעות היפות בחדר הזה". נמיר נותרה ללא מלים מרוב התרגשות.

וזה היה כמה ימים לפני שהעבירה נמיר בכנסת חוק שכר מינימום. וזהרירה חריפאי תודה על כך בטשולנט הבא. ■

תלמה הדר

מעם אחד, בהוקרה

תנועת „עם יפה עם אחד" קיימה לאחרונה ערב־הוקרה לאנשים המוכנים להקדיש כל רגע פנוי – וגם הרבה רגעים בהם אינם פנויים – מזמנם למען הנצרכים שבחברה הישראלית.

תעודות הוקרה מיוחדות הוענקו לפנינה בור, נשיאת בני ברית בישראל, ליעל העליון, מנהלת בית הספר לאמנויות, ולשמחה הולצברג, אבי הפצועים.

בין הנוכחים במפגש המכובד והמרגש היה גם ממלא מקומו של ראש הממשלה ושר החוץ, שמעון פרס. ירדנה ארזי תרמה את המימד הבידורי של ערב, כשהופיעה בשיריה החדשים. הופעתה נערכה בהתנדבות. ■

ארי רימון

יו"ר תנועת „עם יפה עם אחד", נעמי שדמי. מעניק תעודת־הוקרה לפנינה בור (מימין).

דברה מבילצה, מאשה לובלסקי וח"כ נאווה ארד.

הקשר השחור

„חזור הביתה אופטימיות יותר, לאחר שנוכחנו כי יש לנו ידידות רבות בישראל המוכנות לסייע לנו". כך סיכמה המנהיגה דברה מבילצה את דבריה במיפגש שהתקיים בלשכתה של מזכ"ל נעמת מאשה לובלסקי עם קבוצת נשים שחורות מדרום אפריקה, שהגיעו ארצה לשבועיים כאורחות נעמת. תחילתו של הקשר בקיץ האחרון, כאשר לובלסקי הוזמנה להשתתף בוועידת היסוד של אירגון הגג המאחד את ששת ארגוני הנשים השחורות הקיימים בדרום אפריקה. ■

מישור החוף

עולם הולך ונעלם

הכנס השנתי של
החברה להגנת הטבע
מישור החוף
ט"ז-י"ז ניסן, חוה"מ פסח תשמ"ז
16-15 אפריל 1987

מישור החוף הארצישראלי הוא עולם הולך ונעלם. משפע הנחלים, הפריחות, המצוקים ומגוון האתרים לא נותרו אלא דוגמאות ספורות בלבד. בוא עימנו לטייל ולהכיר את האתרים ופינות החמד שעדיין נותרו במישור החוף ולהצביע ברגליכם למען שימורם ושיקומם.

טיולים מודרכים

יום רביעי, 15 אפריל 1987
1. מנובצר עתלית לשפך נחל אורן
2. מושבת הברון מזכרת בתיה. שמורת עיינות גבתון. נחל שורק וחוף פלמחים
3. תל מיכל - סידנא עלי - אפולוניה.
4. ירקון - מהמקורות עד השפך
5. אין כמו יפו בלילות - טיול לילי

יום חמישי, 16 אפריל 1987
1. נווה ים דור
2. טיול אביב מרמת הנדיב לנחל תנינים (למשפחות עם ילדים מעל גיל 6).
3. טיול לשרידי ביצות הכבארה ע"י נחל תנינים - הגעה וחזרה באמצעות רכבת ישראל (למשפחות עם ילדים מעל גיל 12)
4. מקיסריה דרך אמות המים לנחל תנינים באוטובוס - (למשפחות עם ילדים מעל גיל 6).
5. נחל אלכסנדר - הכרות עם הצב הרך ועוד.

טיולים מודרכים בני יומיים - 16-15 באפריל

1. לאור ירח בחולות ניצנים - לילה קסום של הליכה בחולות ניצנים - דיונות חול. ברכות מי תהום ועוד לינה בשטח
2. חולות מתעוררים בלילה - טיול בחולות בני רובין לייד פלמחים. הכרות עם צמחיית החולות. מעקב לילי אחר פעילות בעלי חיים ועוד. לינה בשטח
3. בחולות חוף הכרמל - טיול קמפינג (למשפחות עם ילדים מעל גיל 5) בנוף הולך ונעלם. הכרות עם עולם החיות בנוף החולות לינה בשטח
4. טיול קמפינג בכרמל - מסלול פריחה אביבית בנחל מערות ונחל כליל. הכרות עם בעלי חיים בחוף הים לינה בשטח

צעדות:

1. **צעדת חולות הזהב (יום ה' 16.4.87) - 30 שנה לעיר אשדוד.**
מסלול הצעדה מאשדוד לגשר עד-הלום, דרך דיונות החול הגדולה בנוף חולי יפהפה לאורך המסלול יוצבו תחנות מידע והדרכה ולמשתתפים יחולקו דף מסלול ותעודות משתתף. הזינוק לצעדה מחניון פארק בן גוריון בשעה 09:00 - 10.00 אורך המסלול כ-10 ק"מ - מתאים לכל המשפחה. דמי הרשמה כסף - 5 שקלים יגבו במקום.

2. **צעדת חבצלת החוף בנתניה (יום ה' 16.4.87)**
מסלול הצעדה: מגבעת אום-חלד. דרך שכונת גבע. לשמורת חבצלת החוף חזרה לאורך רכס הכורכר שעל שפת הים. לאורך המסלול יוצבו תחנות מידע והדרכה ולמשתתפים יחולקו דף מסלול ותעודות משתתף. יציאה בשעה 9.00 ממגרש החניה שליד בית התרבות "אוהל שם" בנתניה. אורך המסלול כ-10 ק"מ - מתאים לכל המשפחה. דמי הרשמה כסף - 5 שקלים יגבו במקום

עצרות:

1. **פארק בן גוריון באשדוד, יום ה' 16.4.87**
עם תום הצעדה תערך עצרת חגיגית בשעה 15:30, בהשתתפות נציגי עירית אשדוד והחברה להגנת הטבע ותופיע להקת מחול ומר אמן אורח - אריק סיני.

2. **אמפיתאטרון בנתניה, ביום ה' 16.4.87**
עם תום הצעדה תערך עצרת חגיגית בשעה 14:30 בהשתתפות ראש עירית נתניה ונציג מטעם החברה להגנת הטבע. כן תתקיים תוכנית אמנותית

3. **עצרת בנחל תנינים, ביום ה' 16.4.87**
בתום הטיולים תערך עצרת חגיגית ליד שמורת נחל תנינים בשעה 15:30, בהשתתפות אישי ציבור. שילוט למקום העצרת - ממגרש החניה של שמורת נחל תנינים.
אומן אורח - חנן יובל

פרטים והרשמה:
ת"א - מחלקת טיולים, רח' השפלה 3, טל. 03-382501.
ירושלים - סניף החברה להגנת הטבע, רח' הלל המלכה 13, טל. 02-222357, 02-244605.
חיפה - סניף החברה להגנת הטבע, רח' ... פינת וורדיא, טל. 04-664135.
ב"ש - סניף החברה להגנת הטבע, פינת שד' המשחררים, טל. 057-32156.

* סיורים ללא תשלום ותחנות מידע יתפרסמו בנפרד.

החברה להגנת הטבע

* סיורים ללא תשלום ותחנות מידע יתפרסמו בנפרד.

בחסות - מוטורולה תקשורת ישראל בע"מ

מארח אפרים (אפי) עברון ואורחת רוזאלין קארטר.

לאור הפופולאריות...

רנדל אשליי, עורך חדשות החוץ של „אטלנטה ז'ורנאל", העיתונאי היחיד שלווה אל הנשיא ג'ימי קארטר ורעייתו במסעם למזרח התיכון, היה קרוב להתמוטטות בערב האחרון, לפני שהזוג הנשיאותי עזב את ישראל בדרכם הביתה. קשה לעמוד בקצב שלו, הודה, מר קארטר רגיל לקצב המטורף של מסעות לנשיאות. אני – לא.

בערב האחרון של הביקור בישראל, נערכה במלון דן־פנורמה ארוחת־ערב לנשיא ופמלייתו על ידי נשיא אוניברסיטת חיפה אפרים (אפי) עברון ורעייתו רבקה ובה התארחו 550 איש, רובם מאגודת ידידי האוניברסיטה. בהזדמנות זאת סיפר אשליי לכתבת „סגנון" על המפגש ה„חם" שהיה בין הנשיא קארטר לבין מה שהוא מכנה „פלשתינאים מיליטאנטים". כאשר הם תקפו אותו על שהקונגרס האמריקני מושפע מן השדולה היהודית – השיב להם קארטר: „אותנו מדריך דבר אחד – לשמור על בטחונה של ישראל ועל האיזון במזרח התיכון. אבל, אם אתם באים בטענות, אז מה על השדולה הערבית החזקה באומות המאוחדות שם נעשים דברים שהדעת אינה סובלת..." סיכם העיתונאי: „לאור הפופולאריות של קארטר באזור הוצע לו, חצי ברצינות חצי בהלצה, לחזור לכאן כמתווך. אבל הוא השיב על כך, ברצינות, שישקול את ההצעה. לא. לא ידוע לנו על מקרה דומה בהיסטוריה האמריקנית: שום נשיא לא נעשה מתווך פוליטי..."

תמר אבידר

צער גידול

שעה קצרה לפני תום ביקורם של נשיא ארה"ב לשעבר, ג'ימי קארטר ורעייתו, נודע כי ביקורה של רוזאלין קארטר, רעיית נשיא ארה"ב, לא היה כנראה יוצא אל הפועל אלמלא החליטה בתה איימי לצאת לניו־יורק עם תזמורת־רוק כדי להפגין נגד העזרה האמריקנית לכוחות הקונטראס בניקרגואה. זו הסיבה, ולא אחרת, שגרמה לאי בהירות בתכניותיה של אמא רוזאלין.

לאחר שהבת „הסתבכה" במספר הפגנות נגד האפרטהייד בדרום אפריקה, התכוננה אמה להיות לצידה בשעת המשפט המצפה לה ולחבריה הסטודנטים על הפרת סדר. אך איימי הודיעה לאמה: לא תודה. יש לי הפגנה אחרת.

זה, וכן ההזמנה החוזרת מצד ישראל, שינו את תוכניותיה של רוזאלין, הנראית עתה לא פחות יפה וצעירה ממה שהיתה לפני 7־8 שנים, בתקופת נשיאותו של בעלה. ■

תמר אבידר

חאפלה בדואית בירושלים

צלילי המזרח בקעו בקולות רמים מרחבת בית־הקפה שבלב ה„סנטר 1" החדש והמהודר בירושלים. היתה זו חאפלה בידואית ללא כבש אמנם אבל עם דוגמניות בכירות שהציגו שמלות בידואיות רקומות יפהפיות ורקדנית בטן צעירה בשם עלינא. את התצוגה אירגנה שלווה בן־גל לכבוד פתיחת הבאזאר הערבי ב„סנטר", שכולל 8 חנויות: ממתקים, תכשיטים, כלי נחושת, מרבדים ססגוניים, שמלות רקומות ועוד. מיופיו של המזרח. כל זה ביוזמתו של ניקולא סליבא, מהעיר העתיקה ומשפחת אבו סלים הבידואית אשר על השמלות. ■

שיאונה דרור

דוגמניות בתחפושת בדואית לעזרת ה„סופר" הירושלמי. צילום: יוסי זמיר

„מניין אתה יודע?"

הסופר שלמה שבא, חוקר בתולדות הישוב, לא הופתע למקרא „התגלית" על היחסים הקרובים בין נשיאה הראשון של מדינת ישראל ד"ר חיים וייצמן לבין הגברת הראשונה של התיאטרון, חנה רובינא:

„ביקרתי אותה בביתה עם בתי איה, שהיתה אז ילדה. הראיתי לה את התמונות על הקיר והסברתי לה מי הוא מי. כשהגעתי אל תמונתו של וייצמן אמרתי: 'וזהו נשיא המדינה, חבר של חנה רובינא'. רובינא זקפה בי את מבטה החכם ושאלה: 'מניין אתה יודע?'". ■

תלמה הדר

כריסטינה מרסיליאק ב„אהבה גנובה": להגיע לישראל כדי להתאהב באיטלקי

אין כבר אפשרות לתקן...

הקרנת הבכורה של הסרט הישראלי החדש „האינסטלטור" היתה אירוע מבולגן למדי. המוזמנים לקולנוע „סיון", שקיבלו כרטיסים לא מסומנים, גילו רק בכניסה שצריך לסמן אותם בקופה. בשעה שבה אמור היה הסרט להתחיל, הם עוד עמדו בחוץ די מעטער מהסידור המשונה הזה. לשאל ההמונים המתגודדים אמר כב' הסרט, טוביה צפיר: „את הד' הזאת מילאנו. נראה מה יהיה הלאה". לשאלה אם הוא מרו ענה: „מאד מתרגש. אבל כבר יכול לתקן שום דבר". הסרט התחיל באיחור של כשעת מ' שקדם להקרנה היה משהו נד' תזמורת מכבי־האש שניגנה ל' המידרכה שבחוץ. הם מופיע' בסרט, ונתנו הופעה גם בעת הבכורה שלו. יש משהו חינני בתזמורת החביבה הזאת, שנג' מנגניה הקשישים מאנשים א' מיום היווסדה, לפני יותר מש' שנה... ■

איריס ה'

לבבות שבורים בכמויות

בקרוב מאוד יגיע למסכינו סרטו החדש של משה מז' „אהבה גנובה". אזהרה לגברים ביניכם: היום, השם כריסטינה מרסיליאק אינו אומר לכם דבר. אחר שתצפו בסרט, תתאהבו. פשוט אי־אפשר שלא.

כריסטינה מגלמת צעירה ישראלית מבית ספרדי המנהל רומן עם טייס אמריקני, על רקע מלחמת העולם השניה. אהבתה מכניסה את המשפחה הענפה שלה לפאניקה, ואלה, בלאורש שופע ומצלצל, מנסים לשכנע אותה לוותר על אביר־חלומותיה שבור־הלב.

כריסטינה בת ה־24, בתו של אדולפו מרסיליאק, אחד האנשים הנערצים היותר בתיאטרון הספרדי, רגילה כבר בניפוץ לבבות. בספרד היא ניהלה רומן סוער עם בנו של קרלוס סאורה („אני אוהב אותך, כרמן"). היא הופיעה שם בכמה סרטי קולנוע וטלוויזיה. הבמאי משה מזרחי החליט לחפש את הכוכבת לסרט דווקא בספרד, כדי להוציא משה צלילי לאדינו משכנעים. כשראה את תמונתה – ידע מיד שהיא הכוכבת שלו.

וכך הגיעה כריסטינה לארץ, לצילומים, עם סאורה־ג'וניור כבן לוויה צמוד. אלא מאיז כאן, בישראל, הכירה כריסטינה את הצלם האיטלקי פביו קונוורסי – והפעם נשברו שני לבבות. כריסטינה שלחה את סאורה בחזרה לספרד, פביו התגרש מאשתו – והשניים נישאו. מה שהאקלים הישראלי עושה לאנשים.

עכשיו מופיעה כריסטינה בסרט המצולם באיטליה. בעלה הטרי מתבונן, מן הסתם, בעין זהירה וחושדת בצלמים המקיפים אותה... ■

אריה רייכמן

צעצועי „מטשבוקס" הפתעת השנה

נכנסתי לפני ימים אחדים לחנות למוצרי תינוקות וביקשתי: מתנה מקורית. לאחותי נולד בן ואני רוצה לקנות לו משהו באמת מיוחד!

„יש", הכריז המוכר „הפעלולון דובי" של „מטשבוקס"!

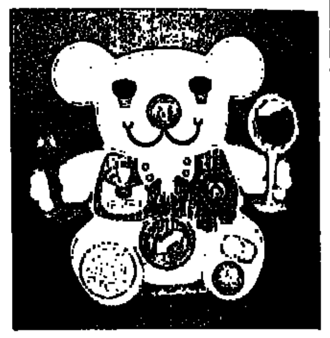

פעלולון דובי למיטת תינוק

„מטשבוקס"?, התפלאתי, „בני הבכור היה מוקסם מהמכוניות של „מטשבוקס" אבל לא ידעתי שחברת „מטשבוקס" מייצרת גם צעצועים אחרים..."

המוכר חייך: „אם כך, יש לי הפתעה בשבילך! בשנים האחרונות החליטה „מטשבוקס" לגוון את קו הייצור שלה ועתה היא יוצאת לשוק עם מגוון מהמם של צעצועי איכות לפעוטות ולילדים".

„הפעלולון דובי" (LL–4000) כבש אותי במבט ראשון. מרהיב בצבעוניותו, מתחבר לדופן המיטה ומצויד בפעמון, באף מצפצף, צורות שונות, חוגת טלפון, ראי, עיניים מתגלגלות ובקיצור, כל הגירויים החיוניים להתפתחותו המוטורית והסביבתית של הפעוט. צעצועי המיתלה של „מטשבוקס" מעוצבים במקוריות ומושכי־עין.

מה יכול לסקרן ולשעשע יותר מאשר „החמניה המנמנמת" (LL–4900) הפוקחת את עיניה ברגע שמושכים בידית המשתלשלת מצווארה, מנענעת את עליה הירוקים ומשמיעה קולות מצחיקים?

הענן המוסיקלי (LL–4800) מלא הפתעות. משיכה קלה בידית וראו זה פלא: הענן פוצח במנגינה ואילו מאחוריו מופיעה לפתע שמש גדולה וחייכנית.

לבני שנה ומעלה אני ממליצה על „בית הפטריה" (LL–4200) שני צעצועים בצעצוע אחד. החלק התחתון מהווה בית לחמש חיות חמודות ואילו גג הפטריה מצויר בחללים המתאימים לצורות של חמשת החיות.

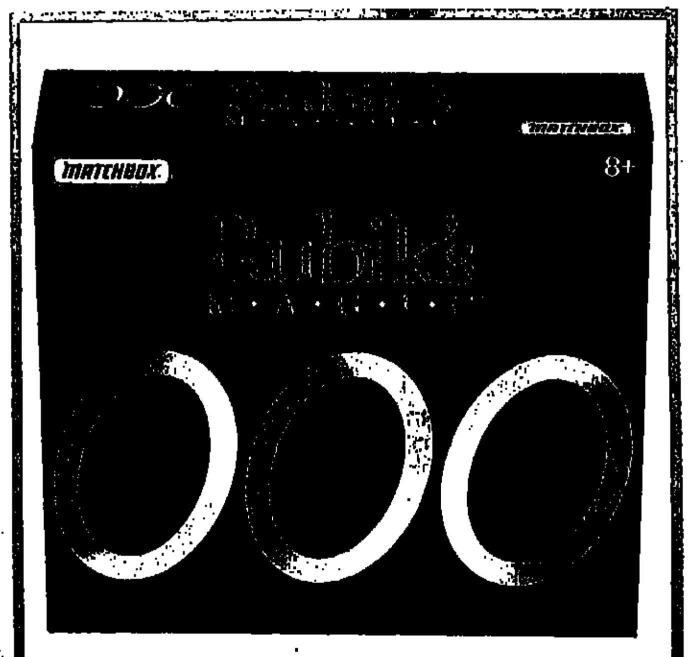

מג'יק רוביק – הקוביה ההונגרית החדשה והמקורית.

הפעוט שלך צורח ובועט ברגליו כשאת מכניסה אותו לאמבטיה? את רוצה שיתגבר על הפחד הראשוני שלו מפני מגע המים? – תני לו את צעצועי האמבטיה של „מטשבוקס" ותופתעי לגלות באיזו מהירות יתרגל למים ויהנה לשבת באמבטיה!

בית פטריה (LL.4200)

צעצועי האמבטיה של „מטשבוקס" צפים, מתנדנדים, ומפיקים רעשים ו...מתיזים מים כמו „הפילון" החמוד (LL–5300) המרים את ראשו ומתיז סילון מים מהחדק שלו לאחר שמשקיעים אותו במים ולוחצים על גבו.

משעשע מאד הוא גם „הצפרדעון" (LL–5500) המזנק בזריזות על פני המים כשלוחצים על רגליו.

וחשוב לזכור! שתוך כדי משחק עם „חבריו לאמבטיה" מתרגל הפעוט תנועות בסיסיות כמו לחיצה ודחיפה החיוניות להתפתחותו.

חברת „מטשבוקס" שמה דגש על הערך החינוכי של מוצריה ולכן העניקה לסדרת הצעצועים החדשה והמפתיעה את ראשי התיבות LL שמאחוריהם מסתתרות המילים: „לחיות וללמוד". ואכן עם צעצועי „מטשבוקס" נעים לחיות וללמוד. ילדך דופק על כל השולחנות בבית וצועק שהוא... עובד? – אם כך, הגיע הזמן לקנות לו את „שולחן העבודה" המתקפל של „מטשבוקס" (LL–5000). שולחן זה הכולל מערכת כלי עבודה יעסיק את ילדך במשך שעות, הוא ידפוק בפטיש, יתקע מסמרים ויבריג ברגים ויחוש טעמה של מלאכת כפיים.

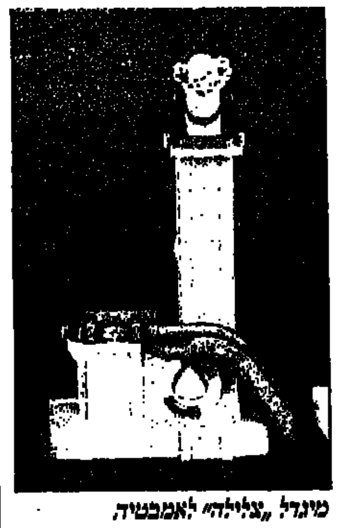

מגדל „צלילה" לאמבטיה.

אין מה לדבר! צעצועי „מטשבוקס" הם הפתעת השנה! יחד עם זאת, „מטשבוקס" ממשיכה להיות היצרן המוביל בעולם בתחום מכוניות הצעצוע. לגדולים יותר (בני 7–10) מציעה „מטשבוקס" מגוון משגע של מכוניות מתוחכמות מכל הסוגים והמינים, מסלולי מירוצים ומכוניות ומטוסים להרכבה.

את חושבת לקנות לזאטוט שלך מתנה לכבוד הפסח ואת מחפשת צעצוע מרתק, משעשע וחינוכי גם יחד? – אז כדאי לך לקפוץ למגרשי התערוכה הישנים בתל־אביב ולראות את המבחר המגוון של צעצועי „מטשבוקס" המוצג באולמות המכירה של „סוכנויות קיפמן", הנציגים היחידים והבלעדיים בישראל של מיטב יצרני הצעצועים בעולם!

פתוח לקהל כל יום בין השעות 8.00–17.30 ביום ו' 8.00–13.00.

שולחן עבודה (LL.5000).

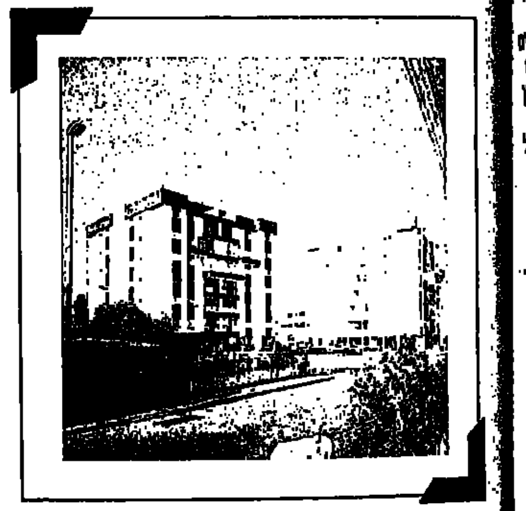

חברת משהב בונה זה 50 שנה שכונות ורובעי
מגורים לציבור הדתי ברחבי הארץ.
למשהב מוניטין באיכות הבניה ובתכנון המודרני
שבהן בא לידי ביטוי העקרון של יצירת סביבה
ומקום מגורים נאות למשפחה הדתית.

משהב בונה דירות וקוטג'ים 3, 4, 5, 6 חדרים

ירושלים הר־נוף ב' בית וגן
גבעתיים רח' מודיעין-ריינס
בני־ברק קרית הרצוג
פתח־תקווה משכנות גנים רח' יונה גרין
תל־אביב רח' עמק הברכה רח' טירת צבי
רעננה משכנות רעננים רח' שברץ
ירושלים קוטג'ים משכנות פאר רח' נפתלי
הרצליה קוטג'ים רח' הרב קוק
כפר סבא קוטג'ים רח' תל־חי - יבנה
הרצליה רח' העצמאות

חג כשר ושמח
לכל בית ישראל

משרדי המכירות יהיו פתוחים בחוה"מ פסח בימים: ד',ח',ו', בשעות: 8.00-13.00.

משהב 50
תרצ"ז-תשמ"ז 1936-1986 חברה לשכון בנין ופתוח בע"מ

תל־אביב: רח' לילינבלום 27, טל: 03-664631, ירושלים: הגידם 1, טל: 02-224181

קורים דברים

סוף המסע

ג'ימי קארטר, הנשיא־לשעבר של ארצות־הברית, במחווה של תודה לאביבה מוקס אשר הנחתה בחן ובידע את האירוע האחרון במסע קארטר במזרח התיכון: סעודת ערב מטעם אגודת השוחרים של אוניברסיטת חיפה.

חברי העמותה (משמאל): אייבי נתן, גליה אלבין, ד"ר יעקב אדלר, חיה היכל

נשים למען: עירית קופלר ורינה מור

תקוותו של אייבי

"כפר התקוה הטובה", חזונו הנוכחי של אייבי נתן, אמור לקום בנגב, דרומית לשדה בוקר. יגורו בו כ־300 מטופלים המכורים לסמים קשים. בחיק הטבע, בעזרת צוות מקצועי, הם יעברו את תהליך הגמילה שלהם. כשלב ראשון בפרוייקט, הוקמה עמותת "כפר התקוה הטובה", שהיא עמותה לטיפול ושיקום לנפגעי סמים. חלק נכבד בפעילות העמותה הטריה, מייעד אייבי לנשים.

מאה נשים, אשר לדעת אייבי נתן יכולות לתרום לפרוייקט, הוזמנו להילטון התל־אביבי למפגש הראשון של "קבוצת המאה" – נשים למען "כפר התקוה הטובה". עיון בשמותיהן של המאה, נותן אולי תמונת מצב של מי היא "אין" בחיי החברה התל־אביבית המטופחת. רשימה חלקית ביותר: פנינה דבורין, חלנה ביילין, איה אדמון, דינה אוברזון, גליה אלבין, גילה אלמגור, פייגי צימרמן, רחל לימון, תהילה סלע־טמיר, ניצה שפירא־ליבאי, אירית קופלר, אסתר זוכוביצקי, נלה יעקובי, זיוה להט, רוחמה חרמון, יהודית לין ורינה מור. (לא כל המאה הופיעו).

אייבי נתן הסביר למה פנה לנשים: "לא רק כדי שתארגנו מסיבות התרמה. אני חבר ב־12 אגודות פה בארץ. בכל המקום שאני יושב, אני רואה שהנשים ... הפעילות. בבית־התפוצות ... אני רואה כל־כך הרבה גברים מפהקים. את העבודה ממילא עושות הנשים". הוא גם סיפר ... הברקה פתאומית שלו, שאולי תביא להמצאה עולמית: חיסון נגד סמים.

הוא הציע כי כדוגמת חיסונים אחרים, יפתחו חיסון נגד סמים שיוזרק לילדים. לדבריו, הרעיון הזה מיושם עכשיו ו"שבעה מדענים במכון ויצמן עובדים על הנושא". כי כמו שאומר אייבי, "אם זאת מלחמה, אז צריכים ללכת איתה לאורך כל הדרך". ■

תמר אביוד

שרה קישון וזיוה להט

קלריטה נתן וציפי שביט

תצלומים: נאוה שמש

המלך ואני ואבא ואמא

"התפסנו" אותם בחזרה הגנראלית ב"בית דני" בשכונת התקווה בתל־אביב. משפחה מן השכונה משחקת ב"מלך ואני". **אלברט ושוש בן־גיאת ושלושת בניהם: קובי, שרון ושי** – כולם על הבימה. אלברט בתפקיד מלך, שוש היא אמזונה והילדים בתפקידי שומרים ונזיר. עם תום ההצגה יסיע אלברט, שהוא נהג מונית ב"חיים האמיתיים", את השחקנים לבתיהם. שוש, עקרת בית, סבורה כי הנסיון המיוחד במינו, לשלב את אנשי השכונה עם התיאטרון הממוסד בהפקה כה יוקרתית, נותן טעם טוב ואולי יש בזה גם סממן לאיכות חיים.

משפחת בן־גיאת ארגנה חפלה בביתה עם תום החזרה הגנראלית, כאשר אליה מוזמנים שחקני ההצגה. "רק אל תשכחו שבאמצעות במה כזאת גילו את עפרה חזה, מן השכונה שלנו", מדגיש אלברט. ■

בלהה דבורי

משפחת בן־גיאת ב"המלך ואני". צילום: בלהה דבורי

החתולים שרים בחיפה

חנוכת המדרחוב החדש ברחוב נורדאו בחיפה היתה אירוע עירוני משמח בהחלט. החיפאים יודעים שגורל המדרחוב ייקבע על ידי הולכי הרגל, ומה דרך טובה יותר מאשר להבטיח שיילכו דווקא שמה מעצבים את חלונות הראווה כך שתהיה סיבה לעצור, להביט, ליהנות ואז גם להכנס ולקנות.

שמונים חנויות השתתפו בתחרות על חלון הראווה המוצלח. בחנוכת מדרחוב נורדאו זכה במקום הראשון החלון האדום־לבן של "גלס 5" שאותת לחיפאים שהאביב הגיע, זמן לשיר: בחלון הוצגו תווים מגולגלים כמפיות שולחן, וחתולים שרים. הפרס ניתן מטעם העיריה במעמד ראש העיר אריה גוראל למעצבת יואלה פטרון. ■

מיכאלה איתן

חלון הפרס של יואלה

שכנים

שפי גבאי

פרעהלנד

באמצע הנילוס, בי עטור צמחי גומא, קם לתחיה כפר פרעוני עתיק משוחזר. תושבי הכפר, בגלימות, עוסקים במלאכות בהם עסקו אבותיהם. הם לא בונים פירמידות.

1. אחד משלבי ייצור הפפירוס.

2. שלב נוסף בייצור הפפירוס.

3. פסל אליל פרעוני בגודל טבעי.

4. ייצור הלבנים.

5. תעשיית הסירות מקני־סוף.

מצרים המודרנית מתבוננת בנוסטלגיה לעבר הרחוק־רחוק, ימי השיא של העולם הקדום – תקופת הפרעונים. קחו לדוגמה את המטבעות, למשל: בצידו האחד של מטבע מצרי חרוטים אתרים ערביים – ומעברו השני תימצא דמות דיוקנו של אחד המלכים־הפרעונים. לאחרונה השקיעה מצריים סכומי־עתק בשיחזור ושיפוץ אתרי הפרעונים הקדומים בפוסטאט, בקהיר העתיקה. אך מישהו החליט כי אין די בהצצה לעבר שרידים של עבר מת. וכך צץ ועלה הרעיון להקים כפר פרעוני, שיחיה ויתנהל בדיוק כפי שהתנהל כפר פרעוני אמיתי.

התיירים המשתאים מפליגים ועולים על אי הממוקם באמצע הנילוס, בו קמה והתעוררה לחיים התרבות הפרעונית המפוארת. בכוונה נבחר אתר הממוקם בין ביצות – הן כדי לנתקו מהיבשת, והן בגלל צמחי הגומא המקיפים אותו. מגומא זה יצרו המצרים הקדמונים את נייר הפאפירוס – אמנות המתעוררת לחיים בכפר המשוחזר. תושבי הכפר מתגוררים בבתים הבנויים בהתאם לארכיטקטורה של העולם המצרי הקדום, לבושים בגלימות ובשמלות של הפרעונים ועוסקים במלאכות בהם עסקו אבות־אבותיהם. מי שנקלע למקום בטעות עשוי להתבלבל ולחשוב כי נזרק על־ידי מכונת־זמן כלשהי אחורה בהיסטוריה. אלפי העצים הטרופיים הנטועים באי מסתירים את הבתים הגבוהים של קהיר, ומוסיפים לתחושת הניתוק והייחוד האוטנטי של האי.

האי, המשתרע על פני 150 אלף מ"ר, הוא רעיונו של ד"ר חסן רג'ב, האגיפטולוג הידוע ביותר במצרים. ד"ר רג'ב הקדיש להקמת ופיתוח האי 20 שנה מחייו. הוא דאג לזריעת צמחי הגומא והקים את המרכז לייצור הפאפירוס, על פי השיטות הקדומות. הכפר מועד לשרת לא רק תיירים, אלא גם תלמידים הלומדים את תולדות ארצם. מ... יש לתלמידים אלה הזדמנות ללמוד „היסטוריה מיד הראשונה". „היה קשה להקים כפר כזה, בעיקר משום שהקפדנו על דיוק הסטורי בפרטים הקטנים ביותר", אומר רג'ב. „הקדשנו שנים של עבודת מחקר ותכנון, ולאחר מכן סובבתי שלוש ומלואו כדי להשיג ולהביא לאי את העופות והחיות ששוטטו פעם במצרים הקדומה".

המסע לכפר מתחיל בשיט ב„ספינת הזמן", העוברת בתוך תעלות עטורות צמחיה סבוכה של הגומא והלוטוס. מתוכה צצים העתקים מדוייקים של פסלי אלילי הפרעונים, החל באל המרכזי אמון ששיחרר את מצרים מהכיבוש ההיקסוסי וכלה באלילה העממית איזיס, האם והאשה־לדוגמה. „ספינת הזמן" עוגנת בבוסתן בו נשתלו כל השיחים והעצים שהיו, על פי המחקרים והעדויות, בימי הפרעונים: התינה, השקמה, התאנה, הדקל ועוד. בין העצים נראים מגדלי־הדבורים: המצרים הקדמונים יצרו כמויות עצומות של דבש, משום שלא היו להם אמצעים אחרים להמתקת מטעמיהם. האגדה המצרית אומרת, כי הדבורים נבראו מדמעותיו של האל רע.

בהמשך הסיור עוברים התיירים ליד שדות המעובדים בכלים החקלאיים בהם השתמשו אנשי תקופת הפרעונים. באזור התעשיה הושם הדגש על תעשיית הלבנים שתפסה מקום מרכזי בחייה של מצרים, בה הועסקו גם בני ישראל. בסמוך נמצאים בתי המלאכה של כדרי החרס והתימר, וכן אמני הציור הצבעוני על הקירות, הפסלים, המגלפים בעץ, האנשים העוסקים בתעשיית הבשמים, הבדים, הפפירוס והיין. בכפר הוקם גם מפעל לתעשיית אמצעי לחימה, מאלה שהיו נפוצים במזרח הקדום: חצים, רמחים, חרבות וגרזנים.

מתכנני הכפר לא שכחו להקים את „בית המוות", בו התבצעה מלאכת חניטת המתים. האמונה הפרעונית טוענת, כידוע, כי החנוט זוכה לחיים מהירים לאחר המוות.

במוקד האי, בדיוק במרכזו, מתנשא המקדש – לב החיים במצריים הפרעונית. חצר וחבת־ידיים, אולם עמודים וחדר קודש הקודשים. מאחורי ההיכל משתרעים בתי הכהנים, בקרבת האגם הקדוש. הפרעונים האמינו, כי השמש נוצרה בתהליך בריאת העולם מהמים הנצחיים. לפיכך, הקימו הכהנים מקוואות, בהם והגו לטבול עם־שחר לפני תחילת הטקסים הדתיים. ליד המקדש ממוקם ביתו של ראש הכפר, בית־המגורים הבולט והגדול ביותר.

וכך יכולים המצרים ותיירים מחו"ל לחוש עצמם כחלק מהעולם הקדום, קפיצת־דרך וזמן לימים מפוארים. הם יכולים לאכול ממטעמי הכהנים, לצפות בחניטה ולכתוב התרשמויות על דף פאפירוס. אם יבואו ברגע המתאים, אולי יזכו לראות את משה מטיל את מטהו לפני פרעה... ■

6. אורגת פרעונית.

7. חווה חקלאית טיפוסית.

8. האשה הממונה על יצירת אש.

9. כך הועברו אבנים שקיות מהמחצבות.

10. חרשי עץ.

11. המאפיה הפרעונית. האש לוחשת בפנים.

מוסיף לטבע האמיתי שלך

ן כמו פרפר על פרח.
שלם כמו צדף על החוף.
אמיתי כמו זהב - זהב טהור.
ת הוא כל אחד ואחד
מאות התכשיטים של תכשיטבע.
ים מרהיבים. צדפים יפיפיים.
פרים צבעוניים -
עננים הנדירים של אמא טבע,
טלים בזהב 24 קראט.
ס מגישה לך כל "תכשיטבע"
ריזה מהודרת, בצרוף תעודה.
תכשיט - להיט.
תכשיטבע - יצירה יפיפיה ואופנתית.
גם את באופנה,
רי מתוך המגוון הנהדר של
כשיטבעי את האחד והיחיד,
שמתאים לטבע האמיתי שלך.
תכשיט ניתן לקבל
תליון, סיכה או עגיל.

מצופה בזהב 24 קראט

...תכשיטבע - במחיר שמתאים לך - החל מ-20 ש"ח בלבד!

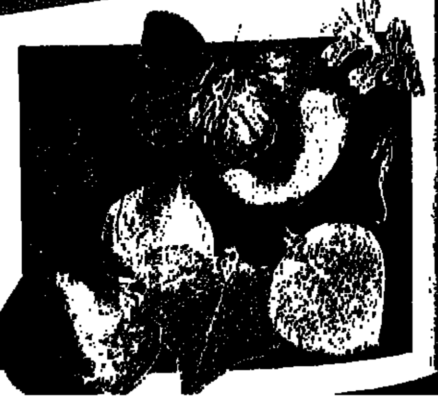

תל-אביב: המרכז הישראלי לעיצוב תכשיטים בע"מ, רח' הירקון 87.
תל-אביב: "משביר לצרכן" דיזנגוף סנטר דוכן "פיניטי".
"משביר לצרכן" אלנבי דוכן "נימבוי".
"קלאסיק" אבן גבירול 2.
"ליודי ג'יי" שאול המלך 2.
ירושלים: "המשביר לצרכן" דוכן "נימבוי".
"מהגוני" המלך ג'ורג' 27.
חיפה: "משביר לצרכן" דוכן "נימבוי".
כל בו שלום דוכן "אומטיים".
רמת-גן: "שקם" קניון איילון דוכן "נימבוי".

באר-שבע: "משביר לצרכן" דוכן "נימבוי".
אילת: "משביר לצרכן" דוכן "נימבוי".
ראשל"צ: "משביר לצרכן" דוכן "נימבוי".
הרצליה: "משביר לצרכן" דוכן "נימבוי".
נתניה: "משביר לצרכן" דוכן "נימבוי".
נהריה: "משביר לצרכן" דוכן "נימבוי".
קריון: "פרפומריה סילביה" מרכז מסחרי
ערד: שהם יהודית מלון מרגוע ערד.

"הדרך המוצלחת לטייל בעולם, היא לטייל בדרך המתאימה לך"

איזה טיול מתאים לך?

טיול קלאסי או יוצא דופן? ארה"ב מחוף לחוף! אירופה הקלאסית? סיור נרתק לדרום אמריקה! חופשת לימודים באנגליה! ואולי טיול באחת מפינות הקסם של אירופה! בכל מקרה, כדאי שתתחיל את הטיול שלך בין דפי החוברת המקיפה והצבעונית של "בוא ניסע", המגישה לך את העולם ממש ליד.

פרטים קטנים עושים טיול גדול.

בטיול של בוא ניסע לפרטים הקטנים יש חשיבות גדולה. להגיע למלון בשעה נוחה, לסייר במסלול שנבדק ונבדק, לעצור לחניה בתצפית בזמן שהשמש נבך, להשתעשע במשחקי חברה באוטובוס, לשמוע הסברים לענין ממורה הדרך ולהנות מליווי המדריכים של "בוא ניסע", שהם יותר ממדריכים. והאוירה! שאל את מי שכבר נסע.

בחר את הטיול המוצלח שלך לקיץ 87:

אירופה לכל גיל

פריס לונדון, 9 ימים, 1/6, 29/6, 20/7, 3/8, 17/8, 31/8 מ- $924.

גרמניה, שוויץ, פריס, לונדון, 14 ימים, 27/5, 24/6, 15/7, 29/7, 12/8, 26/8 מ- $1,392.

איטליה, אוסטריה, גרמניה, שוויץ, 14 ימים, 18/5, 15/6, 6/7, 20/7, 3/8, 17/8, 31/8 מ- $1,342.

איטליה, אוסטריה, גרמניה, שוויץ, פריס, לונדון, 23 ימים, 18/5, 15/6, 6/7, 20/7, 3/8, 17/8, 31/8 מ- $1,902.

איטליה, שוויץ, פריס, לונדון, 17 ימים, 12/5, 2/6, 30/6, 14/7, 28/7, 11/8, 25/8 מ- $1,614.

אנגליה, סקוטלנד, 15 ימים, 8/6, 22/6, 6/7, 20/7, 3/8 מ- $1,564.

גרמניה, אוסטריה, איטליה, צרפת, לונדון, 20 ימים, 20/5, 17/6, 1/7, 22/7, 12/8 מ- $1,926.

נופים ואתרים באיטליה, 10 ימים, 12/5, 26/5, 9/6, 23/6, 7/7, 21/7, 4/8, 18/8 מ- $1,127.

יוגוסלביה, איטליה, 15 ימים, 28/5, 11/6, 25/6, 9/7, 23/7, 6/8, 20/8 מ- $1,339.

וינה, הונגריה, אוסטריה, מינכן, 12 ימים, 13/5, 27/5, 10/6, 24/6, 8/7, 22/7, 5/8, 19/8 מ- $1,180.

יוגוסלביה, הונגריה, וינה, 17 ימים, 31/5, 14/6, 5/7, 19/7, 2/8, 16/8, 30/8 מ- $1,530.

וינה, הונגריה, יוגוסלביה, איטליה, גרמניה, 19 ימים, 24/5, 7/6, 21/6, 5/7, 19/7, 2/8, 16/8 מ- $1,680.

שבדיה, נורבגיה, דנמרק, 15 ימים, 21/6, 5/7, 19/7, 2/8, 16/8 מ- $1,728.

שבדיה, פינלנד, לאפלנד, נורבגיה, דנמרק, 21 ימים, 25/6, 2/7, 9/7, 16/7, 23/7 מ- $2,517.

ספרד, אנדורה, צרפת, לונדון, 17 ימים, 11/5, 25/5, 8/6, 22/6, 6/7, 20/7, 10/8, 31/8 מ- $1,742.

ספרד ופורטוגל, 18 ימים, 18/5, 15/6, 20/7, 17/8, 31/8 מ- $1,486.

צרפת, 19 ימים, 24/6, 22/7, 19/8 מ- $2,107.

אירופה לצעירים

איטליה, אוסטריה, גרמניה, שוויץ, פריס, לונדון, 23 ימים, 11/5, 8/6, 22/6, 29/6, 13/7, 27/7, 10/8, 24/8 מ- $1,902.

איטליה, שוויץ, פריס, לונדון, 17 ימים, 26/5, 23/6, 7/7, 21/7, 4/8, 18/8 מ- $1,614.

ספרד, אנדורה, צרפת, לונדון, 17 ימים, 25/5, 6/7, 27/7, 24/8 מ- $1,742.

פריס, לונדון, 8 ימים, 26/5, 23/6, 7/7, 14/7, 28/7, 11/8, 25/8 מ- $898.

גרמניה, שוויץ, פריס לונדון, 14 ימים, 20/5, 17/6, 1/7, 8/7, 22/7, 5/8, 19/8 מ- $1,388.

איטליה, אוסטריה, גרמניה, שוויץ, 15 ימים, 11/5, 8/6, 22/6, 29/6, 13/7, 27/7, 10/8, 24/8 מ- $1,416.

איטליה, אוסטריה, גרמניה, שוויץ, פריס, 19 ימים, 11/5, 8/6, 22/6, 29/6, 13/7, 27/7, 10/8, 24/8 מ- $1,686.

איטליה, שוויץ, פריס, הולנד, לונדון, 23 ימים, 5/7, 12/7, 17/7, 19/7, 26/7, 2/8, 7/8 מ- $2,029.

איטליה, שוויץ, פריס, לונדון, 16 ימים, 8/7, 15/7, 22/7, 29/7, 5/8, 12/8 מ- $1,584.

חופשת לימוד - רידינג, אוקספורד, 15 ימים, 3/7, 10/7, 24/7, 31/7 מ- $1,296.

יעדים רחוקים

קנדה, ארה"ב מחוף אל חוף, 29 ימים, 6/5, 20/5, 2/6, 17/6, 1/7, 15/7, 22/7, 5/8, 26/8 מ- $2,872.

ארה"ב מחוף אל חוף, 23 ימים, 14/5, 28/5, 11/6, 25/6, 9/7, 23/7, 20/8 מ- $2,597.

ארגנטינה, ברזיל, 21 ימים, מ- $2,836 אפשרות הארכה - טלפי ופרו 31 ימים, מ- $4,474. 3/5, 7/6, 13/9

דרום אפריקה, 25 ימים, 21/5, 10/9, מ- $2,627.

טבלת הבונוסים של בוא ניסע

עד 9% הנחה מסידורי הקרקע למקדימים להרשם.	מועד ההרשמה (בלווי מקדמה): מסידורי הקרקע 90 יום לפני היציאה - 9% הנחה 75 יום לפני היציאה - 7% הנחה 60 יום לפני היציאה - 5% הנחה 45 יום לפני היציאה - 2% הנחה
5 - 5 5% הנחה מסידורי הקרקע.	לכל אחד מחמישה נוסעים ... בו זמנית לאותו טיול
בונוסע - 5% הנחה מסידורי הקרקע.	לנוסע פעם שניה או יותר בטיולי "בוא ניסע" ב-4 השנים האחרונות
"מזל-טוב" - 5% הנחה מסידורי הקרקע.	לנוסעים ביום הולדת בזמן הטיול
הסדרי תשלומים.	הסדרי תשלום סידורי קרקע באמצעות כרטיס אשראי: 25% מסידורי הקרקע בעת ההרשמה, 25% מסידורי הקרקע עד 30 יום לפני מועד היציאה, 50% ב-5 תשלומים
ונייר התשלום - 30 יום לפני היציאה	

בוא ניסע
שאל את מי שכבר נסע

רח' בן יהודה 41 תל-אביב, טל. 03-247224

מוטיק בריקמן
מנכ"ל בוא ניסע

אומרים שהוא מספר 1 בארגון טיולים

שבויה בארמון

זהו סיפור עלייתה ונפילתה של אביבה גולדמן, אשת החברה מכפר שמריהו, אשר ניטשה ע"י בעלה התעשיין לטובת אישה אחרת ונשארה בחוסר־כל. הנושים, שעיקלו את חווילתה המפוארת, לא זרקו אותה בינתיים לרחוב. ואולי זה סיפור של הישרדות.

בילי מוסקונה לרמן
צילום: דפנה קצור

אביבה גולדמן: „אני מחכה לגזר הדין”

בתוך חלל מאד גדול יושבת אישה לא כל כך קטנה, מצונפת בסינה. היא עטופה שמיכת שעירה, רכה. מאד רכה. הרהיטים מחוטבים מעין מרופדים בגובלנים רקומים בוורוד טוויים חוטי זהב עמומים. אריות אבוריים, לא מזיקים, פוערים פה בקצה כל משענת. חוט פלסטיק לבן, לא שייך לנוף, משתלשל בבישנות על הרצפה. בקצה שלו תנור חימום קטן. בחוץ יורד גשם. יום אפור. מאד אפור.

מדובר באביבה גולדמן. כפר שמריהו. אשת חברה שירוה מנכסיה. בשלנית, מארחת, מלכת המתנדבות, היום – אישה לבד. לבד – לא בודדה. גם לא ירודה או פסימית או ממורמרת. לא. אישה שידעה הרבה תחנות ולא התעייפה מלרדת או לעלות. לא רק שלא התעייפה, גם נשארה מחייכת, ולא בדיוק ברור על מה.

לגברת יש פסנתר־כנף שחור גדול. על הפסנתר מגרת תווים. די קל לדמיין אותה – שמלת קטיפה שחורה, מחשוף עמוק – מוציאה מתוכה סופרן לירי – דרמטי. מקבלת תשואות בקידה קלה. באותה מידה קל לדמיין אותה אופה עוגות – סינר משובץ – סירים גדולים, תוצאות מרהיבות. גם בצד הקולינרי היא זוכה לתשבוחות. תשואות וקידות – התנהגויות שלקוחות מהדיוס שלה. מכירה את המשחק, זוכרת בעל פה את הכללים. גם בימים קשים.

„אני בשלנית. הוצאתי כמה ספרי בישול. תכתבי שאני יודעת לבשל. י ו ד ע ת , לא כמו כל הגברות שמוציאות ספרי בישול ולא יודעות להכין חביתה. לפני שנתיים החלו זמנים קשים בעסקים. אלישע גולדמן נכנס לקשיים, יצא מהבית ולא חזר. ברח לאמריקה. ביום. בשעה. שלושים ושלוש שנים חיינו יחד. פתאום הוא קם ונעלם. בעט בארם שהיה הכי קרוב לו – אני.

„כואב לי. מאד כואב לי. אני חושבת שביחד יכולנו לעבור את המשבר הרבה יותר קל ונכון מאשר כל אחד לחוד. בהתחלה היה לי קשה מאד להתמודד. אמא שלי באה מבלגיה להיות איתי. היה לה קשה מאד לראות את הסבל שלי יחד עם זה היא לא אמרה מילה אחת רעה על אלישע גולדמן. היא ליידי.

בעיטה מהבעל

לפינה הרקומה בקצה הסלון מוגשת עוגת אגוזי לוז בכלי חרסינה מצוייצים, הספירלות בתנור החימום הקטן לוהטות, הגברת מספרת: „נולדתי בבלגיה להורים חוזרים. משפחה אמידה, בדרך כלל, אבל אני גם זוכרת תקופות שהיינו אביונים. עברתי את השואה בעליית גג של גויים בכפר. עליתי לארץ וגמרתי תואר ראשון בהסטוריה ומדע המדינה. עבדתי תקופה קצרה במשרד החוץ והתחתנתי עם אלישע גולדמן – בעל בית חרושת לכספות. ילדתי שלושה ילדים.

„משך כל השנים, גם בימים אלה, אני יושבת ראש ופעילה בעשרות אירגונים התנדבותיים, (פטרונית של גנים לילדים חרשים אילמים, חברת הנהלת הקאמרי, יושבת ראש האגודה למען החייל, חברה באגודת הידידים של אוניברסיטת בר אילן ועוד הרבה). אני אוהבת אנשים. פעלתי מתוך אהבה לאנשים.

„פתחתי את הבית בפני כל ארגון שהיה צריך את שירותי כנושא של התרמת כספים. מעולם לא עבדתי עבודת משכורת. מעולם גם לא עזרתי בפרנסת המשפחה. אלישע גולדמן עמד מאחורי. איפשר לי לצאת מהבית לעיסוקים ההתנדבותיים. דאג שתהיה עזרה צמודה בבית, גם הארוחות היו על תקציב הבית.

בין אהבה לשנאה

„אני עברתי עם עצמי דרך. היום אני מעבר לכעס. אפילו סולחת. סולחת אבל לא יכולה לחכין איך אהבה וכל כך הרבה נאמנות מצידי נבעטו בשנייה אחת של ספונטניות. של בריחה, של חוסר מחשבה. אני חושבת שהבריחה באה מהגאווה שלו, הוא לא יכול היה לסבול את הכישלון. חוט דק מאד מפריד בין אהבה לשינאה. אני עשיתי דרך והשארתי אצלי בלב פינה חמה לאלישע גולדמן. יחד עם זה אין לי שום רצון או תקווה שהקשר בינינו יתחדש. מה שהיה היה.

„הנושים עיקלו את הבית על כל הרכוש. היום אני כאן, בבית הגדול הזה לבד. פיטרתי את העוזרות. לא עמדתי בתשלום. אני מחכה לגזר הדין. נוח לי להאמין שלא יוציאו אותי מהבית בגלל התחשבות. בגלל שלא רוצים לגרום לי עוול. רוצה להאמין בזה. יחד עם זה יכול מאד להיות שיזרקו אותי. מנהלי 'בנק מזרחי', שביקרו אצלי הרבה פעמים בבית בעשרות ארועים חברתיים – הם שצריכים לעשות את ההחלטה. אני מצידי מאמינה בצדק אנושי.

„חברים לא עזבו אותי. רופאים של בתי חולים שהתנדבתי עבורם, שרי ממשלה, טילפנו ושאלו במה אפשר לעזור. מיכל מודעי הגיעה בערב חג עם זר פרחים ענק. אנשים לא סובבו גב. פרופסור רקמן מאוניברסיטת בר־אילן גילה דאגה של אבא. גם סגן הרקטור וכל שאר הצוות – כולם הגיבו. יום אחד, אם עוד יהיה לי כסף, הם יהיו אלה שיקבלו.

„זהו. אני לא מתביישת. אין לי במה. החיים מגלגלים למעלה ולמטה. אני, לאנשים, מסתכלת ישר בעיניים, אין לי במה להתבייש”.

עכשיו עם מטאטא

המציאות הנוכחית הפגישה את אביבה גולדמן עם רדיוסים שלא הכירה. כללי משחק חדשים. היום היא זאת שלבד, לגמרי לבד מנקה את הבית. אי־אלו מיפלסים, שמסתכמים בכמה וכמה מאות מטרים. גולדמן לא נשברת. המצב החדש מוצא אותה מקטרת על הסכומים ששילמה שנים רבות למנקים הקבועים. בבוקר אפשר למצוא אותה עם מטאטא, מים, מברשת, דלי, סמרטוט – רודפת אחרי גרגרי־אבק שמתחבאים בנוחות בתוך וילונות ברוקאר כבירים. השואב־אבק התקלקל, היא לא מוותרת לשטיחים. עקשנית גולדמן. אולי מכאן החווק.

על הקיר ממול תמונה שלה בשמלת ערב הדורה, לוחצת ידיים, מחייכת, שומרת על כללי הטכס. לא בנוסטלגיה היא מסתכלת על התמונות. גם לא בכאב. יש לה נפש רחבה. מקום להרבה תחושות מכל מיני סוגים. הזכרונות לא מצליחים לגרום למציאות להחוויר. היא רוקמת לה תקוות בחוטי רקמה בהירים, החיוכים שלה יעידו.

לבן הזוג שלה לשעבר היא קוראת בשני אופנים: או „אלישע גולדמן” או „הוא”. הם נמצאים בקשר טלפוני. היא לא מתרגשת מהרעיון שנמצאת איתו אישה. „הוא בודד”, היא אומרת, טון חבוי של דאגה בקול.

ספר הבישול האחרון שלה יצא לשוק. עכשיו היא כותבת ספר אחר. לא בתחום הבישול. בינתיים סוד. חוץ מכל הדברים בהם דיברנו, יש לה, בנוסף, הרבה בעיות בריאותיות. לשכב בבית־חולים אחרי ניתוח, היא אומרת, מצב שמכניס לפרופורציה. את השכיל מריכאון לאופטימיות חיפשה ומצאה לבד. לא בקלות. כדלק שמניע אותה מעורבבים גם חומרים נאיביים. היא מודעת לעובדה. למרות זאת נשארת בשלה, ממשיכה להאמין.

גולדמן על עצמה: „אני במקומי, אחרי כל מה שעברתי, הייתי מסירה את הכובע בפני”. הגברת הזאת צודקת. אני מסירה בפניה כובע עם נוצה אחת קטנה וורודה.

תהילה עופר
צילום: רפנה קצור

הרב - ח"כ
הרבנית - ד"ר

בעניינים שאינם שייכים להלכה דוגלים הרב ח"כ מנחם הכהן ורעייתו ד"ר דבורה בשיוויון בין המינים: בעבודה, בהשכלה, במעמד. "דבורה מכינה את הארוחה, אני עורך את שולחן ושוטף את הכלים", אומר הרב.

ב"יום האשה", שצויין בכנסת בחודש שעבר, העיר ח"כ הרב מנחם הכהן מסיעת המערך: "אמרו חכמינו 'בינה יתירה ניתנה לנשים'". ח"כ מנחם פורוש מאגודת ישראל הגיב בכעס: "איך אתה אומר דבר כזה". הרב הכהן לא השיב, אבל כל מי שמכיר את אשתו מבין, שהוא יודע על מה הוא מדבר. הרבנית הפרטית שלו היא הוכחה מהלכת על שתיים בעניין "בינה יתירה" ומצד שני היא מתירה את האימרה "הבל היופי ושקר החן". ד"ר דבורה הכהן ניחנה בבינה, ביופי ובחן וכשתקרא שורות אלה מייד תכעס: "הרי הבטחת לי לא לקרוא לי רבנית", תזדרז ותאמר אשת הרב-הח"כ.

זוג יפה. שונה מן הדימוי שיש לרוב האנשים כשחושבים על משפחת רב. לדוגמה: שלושה ניחושים – עלמה שנולדה בצפת לצאצאי הבעל-שם-טוב, למדה בירושלים בבי"ס לבנות "בית יעקב" ובסמינר למורות "אפרתה", היכן היא פוגשת את העתיד להיות בעלה, רב צעיר, גם הוא צאצא למשפחת רבנים ידועה בירושלים, נכדו של הרב אברהם צבי שור שהיה רב העיר העתיקה ובנו של הרב מרדכי הכהן, ממקובלי ירושלים? אצל שדכן – לא; במסיבה משפחתית – לא; הוא בדרכו לבית הכנסת והיא בטרם עולה לעזרת נשים – לא. אז איפה? בנגב, בעמודי שלמה, במיפגש בין שתי קבוצות מטיילים.

(המשך בעמוד 25)

הרב ח"כ מנחם הכהן ורעייתו ד"ר דבורה הכהן. סיפור מרהיב של ניתוץ פסלים.

אסם

לרשותך השנה שפע של מוצרי אסם

כשרים לפסח

גם לאלה שאינם אוכלים קטניות
ללא חשש טבל ערלה ושביעית

מרקים בטעם ביתי "דליה נבון"

• מרק עוף זך (נמס בקוביות)
• מרק בשר
• מרק עוף זך
• מרק פאר
• מרק ירקות
• מרק פטריות
• מרק עדיף טעם עוף (פרווה)
• מרק עוף עם נטיפי ביצים
• מרק פטריות אירופי
• מרק ירקות כפרי
• מרק תפו"א עם ירקות
• אינסטנט פודינג וניל ושוקולד
• ג'לי בזק בטעמים: פטל, תות-שדה, תפוז
• אבקת רוטב צלי
• לביבות תפו"א (לטקס)

כשר לפסח בהשגחת משה יהודא ליב לנדא אב"ד דבני ברק

כל המוצרים הנ"ל בהשגחת הרב משה י.ל. לנדא, אב"ד דבני ברק.

שוקומן ושייק שוקולד
כשר לפסח (פרווה)
עם סימון מיוחד על גבי האריזה:
כשר לפסח בהשגחת הרבנות לוד.

כשר לפסח (פרווה) עם סימון מיוחד על גבי האריזה:
בהשגחת הרב יצחק מאיר חרל"פ, ישראל
• מיונז אמיתי בטעם ביתי
• קטשופ

כשר לפסח פרווה גם ללא אוכלי קטניות יצחק מאיר חרל"פ

• תרכיזים להכנת משקאות קלים מסידרת שתו אסם (פטל, תפוז, לימון, מנדרינות)
• מיץ לימון משומר
חדש
עם סימון מיוחד על גבי התוית:
בהשגחת הרב יצחק מאיר חרל"פ, ישראל

כשר לפסח לאוכלי קטניות
ללא חשש טבל ערלה ושביעית

חדש
• קומיקס
חטיפים בטעמי פירות
• במבה
• קריכונים
למהדרין לאוכלי קטניות ללא חשש טבל ערלה ושביעית
כשר לפסח
בהשגחת הרב יצחק מאיר חרל"פ
כשר לפסח (פרווה) למהדרין לאוכלי קטניות עם סימון מיוחד על גבי האריזה
בהשגחת הרב יצחק מאיר חרל"פ, ישראל

הטעם האמיתי של מיונז - ורק ½ כמות השמן
מיונצ'ל כשר לפסח
לאוכלי קטניות עם סימון מיוחד על גבי האריזה:
בהשגחת הרב יצחק מאיר חרל"פ, ישראל
לאוכלי קטניות כשר לפסח

מועדים לשמחה אסם

"אני לא רב ליברלי. אני אורטודוקסי".

(המשך מעמוד 23)

דבורה הכהן מספרת: "אני אוהבת נופים, טיולים. סיימתי תיכון בגיל 16 כי דילגתי על כיתות, למדתי בסמינר למורות ובהשפעת מנהל הסמינר לא התגייסתי לצה"ל. בדיעבד אני מצטערת על כך. אבל הלכתי ללמד עולים חדשים מתימן בישוב נידח בגליל. עד שהיה לי מקום מגורים אצל משפחתו של אחד המורים, ישנתי על הריצפה בבית־ספר בצפת, עשיתי שירות לאומי עוד לפני שהיה שירות ממוסד, הייתי מורה־חיילת בלי להיות חיילת. אחר־כך למדתי במקביל באוניברסיטה העברית ספרות והיסטוריה ובבצלאל – אמנות. פעם, בטיול סטודנטים בנגב, פגשנו קבוצת חיילים שטיילו וביניהם קצין דת, סגן, שהיה גם עורך פרסומים דתיים של צה"ל, כמו 'מחניים'. אני ערכתי באותם ימים את 'דעות', כתב העת של הסתדרות הסטודנטים הדתיים. אחרי שהיכרנו בטיול, נעזרתי בו מדי פעם, השאיל לי גלופות, יעץ לי ואחרי שנה – נישאנו".

זוג צעיר, הוא אורח עובד צה"ל, היא מורה. כדי לקנות דירה קטנטונת בירושלים, הרב הצעיר מנחם הכהן מתעקש לקחת הלוואות רק מחברים ולא מהבנק טריבית. בכל יום בודקים ברשימה, למי צריך להחזיר מחר לירה ולמי מחרתיים שלוש לירות. כאשר נולד הבכור, מירון (כיום בן 27, בוגר משפטים, עושה סטאז'; לזוג הכהן יש עוד בן, אביעד, 24, סטודנט למשפטים, היסטוריה ותלמוד ובת, חגית, 22, נשואה, לומדת פסיכולוגיה), דבורה הכהן הפסיקה לעבוד: "החלטתי שאם אני דואגת כי לתינוק שלי תהיה המיטה הטובה ביותר ויהיה הרופא הטוב ביותר, למה שתטפל בו מטפלת, אם אני יכולה להיות המטפלת הטובה ביותר?" לצורך השלמת הפרנסה, הרב הכהן מקבל על עצמו כל מיני "אלטורות" של כתיבה, כתבות על נושאים יהודיים בשביל עתונים ישראליים ברומנית, בהונגרית, בפולנית...

הרב האכיל את התינוק

כך התחיל הפרק של עבודה ספרותית משותפת לבני הזוג: יחד אספו חומר לכתבות, יחד כתבו, התחלקו בכל העבודות. כשהיה עליה לכתוב או לצאת מהבית והוא יכול להישאר בבית, הרב האכיל את התינוק וטיפל בו. על הכתבות חתמו או בשמות בדויים. עד שהרב שלמה גורן, כשהיה הרב הראשי של צה"ל, המליץ עליהם כאוּני אורי בן־ארי, אלוף שפרש מצה"ל וניהל אז את הוצאת לוין־אפשטיין. בן־ארי הזמין מהם כתיבה ועריכה של סדרות ספרים ואלבומים בנושאים יהודיים וכשהופיעו – על העטיפות היו שני השמות. היבול הספרותי עד היום כולל 6 ספרים שכתבו יחד, על חגים ומועדים והספר "עם אחד" על עדות ישראל, שתורגם גם לשפות אחרות.

כיום, לאחר שדבורה הכהן עשתה דוקטורט בהיסטוריה וסוציולוגיה ומרצה באוניברסיטות הנגב ובר־אילן, על העטיפות מופיע הצירוף היפה ויוצא הדופן: ד"ר דבורה והרב מנחם הכהן. עד כמה שידוע להם, יש רק עוד שני זוגות בארץ בהם צירוף תארים דומה – האחד ד"ר נעמי והרב שאר ישוב כהן שהוא הרב הראשי של חיפה וד"ר שרה והרב חיים דרוקמן, היא רופאת ילדים והוא חבר־כנסת.

בנוסף לספרים המשותפים, בהם חלוקת התפקידים שווה בכתיבה, עריכה, נבירה בארכיונים, ענייני הוצאה לאור, בני הזוג הכהן פורים מאד בכתיבה גם כל אחד בנפרד. הרב־הח"כ ערך וחיבר ספרים רבים, בהם "אבנים מספרות" על המקומות הקדושים בירושלים, שנמכר ב–40 אלף עותקים (והוא היחיד בספריו שבו לא מופיע בתואר הרב, לפי עצתה של גולדה מאיר, שאמרה לו "כך זה יימכר יותר טוב..."), אגדות לפסח עם פירושים, ספרים על חגי ישראל שתורגמו ל–13 שפות ובאחרונה התחילו להופיע כרכי "ספר חיי ארם" כגון כלולות, אבלות וכדומה וגם סידרה של 8 תקליטים.

חלק מהספרים הם רבי־מכר והנה סיפור המעיד על כך: בקרוב משיאים הזוג הכהן את בנם הבכור, מירון. יו"ר הכנסת שלמה הלל אמר לח"כ הכהן: "מאז שהופיע הספר 'כלולות' הפסקתי להתלבט מה לתת מתנה בחתונות. עם הבן שלך יש לי בעיה..."

גם הרבנית־הד"ר מפרסמת ספרים משלה, כבר יצאו שלושה ספרי ילדים על תפילות, מועדי ישראל ומילון ליהדות ולמסורת. היא עובדת עכשיו על פרסום מחקר, שבהכנתו עסקה זמן רב, בנושא התמודדות הישוב בארץ־ישראל עם שואת יהודי אירופה. ד"ר הכהן היא גם היועצת לנושאי יהדות והיסטוריה בתוכניות הטלוויזיה הלימודית. היא אומרת: "כשתתפרסם הכתבה כ'סגנון', רבים יתמהו, כי בחוגים שונים מכירים רק את העיסוק שלי באותו מקום, באוניברסיטה לא יודעים שפרסמתי ספרי ילדים וגם לא בדיוק מי בעלי. לא פעם אומרים לי 'מה, את אשת רב? את בכלל לא נראית דתיה...'"

ישן וחדש, מזרח ומערב

אשה נאה, לבושה באיפוק, השיער הבלונדי אסוף לאחור ואינה חובשת פיאה. כיסוי ראש – רק בשעת הברכה על נרות, בתפילה ובארועים בעלי אופי דתי. ובכל זאת, ברגע שנכנסים לבית הזוג הכהן, אין מקום לטעות. יש בו אותה אווירה מיוחדת של בית דתי, עם אוסף מרשים של תשמישי קדושה שאסף הרב במסעות השליחות הרבות שלו. חנוכיות, רימונים, "ידיים", בצירוף מקסים של ישן וחדש, מזרח ומערב. לכל כלי יש סיפור ולדוגמה: על רקע קטיפה, שוכנים זה בצד זה, מגש קטן שעבר מדור לדור במשפחת הבעל־שם־טוב והגיע לידי דבורה הכהן, שהיא דור שביעי לאבי החסידות, יחד עם קישוט סהרונים עתיק לספרי תורה, שקיבל הרב בעת סיור בהודו, מאשתו הלא־יהודיה של יהודי קוצ'יני עתיר נכסים, שאמרה לו "מקומם בביתו של רב, לא בביתנו".

אך בבית בולטות גם יצירות אמנות, ציורים וקרמיקה אמנותית. לבד מהיותה מרצה באוניברסיטה, מחברת ספרים ובשלנית מעולה ("את מוכרחה לטעום מהפשטידה שהכנתי לשבת. אין בה הרבה קלוריות..."), דבורה הכהן גם מציירת ומפסלת בקרמיקה, ברמה אמנותית גבוהה. אני זוקפת גבה – פסל ותמונה בביתו של רב? אל דאגה, הרב מבהיר שתורת ישראל אינה פוסלת תמונות ואילו בפסלים אין תבליט של פני אדם. בעבר דווקא פיסלה דבורה גם ראשים, אך הפסיקה ועברה לאבסטרקט.

כלי קשר לשינוי בקו הפיסול, יש לזוג סיפור מדהים הקשור בפסלים שלה. לפני שנים רבות, כשהיו זוג צעיר, יום אחד היה הרב לבד בבית, טיפל באחד התינוקות. לבית נכנס, על־פי תאום מוקדם לדיון כלשהו, רב אחד, שלימים היה לאחד הידועים ברבני ישראל (והשביעו אותי לא לפרסם את שמו). מנחם הכהן התנצל ואמר שהוא מוכרח להחזיק את התינוק על הידיים והזמין את האורח לשבת. ואז, בטרם התיישב, נטל הרב האורח כלי בית, ובזה אחר זה כרת את האפים על פני הפסלים. "עכשיו כבר אין להם פני אדם", סיכם, מרוצה ממעשה ניתוץ הפסלים.

המעשה קרה לפני יותר מעשרים שנה, אבל הרב הכהן אינו יכול לשכוח איך עמד, התינוק על ידיו, והוא המום מכדי להפסיק את השחתת הפסלים. "נו, ואת יכולה לתאר לעצמך את השוק שקיבלה דבורה אשתי כשחזרה הביתה..."

שלושה אחים – שלוש דעות

– טוב, אני מבינה שלא כל אחד הוא אדם נאור ורב ליבראלי כמוך... בן רגע, מגיב בפסקנות מי ששמש כרב ההסתדרות, רב תנועת המושבים, חבר מרכז מפלגת העבודה ובעל תפקידים נוספים במישור הפוליטי. "אני לא רב ליבראלי. אני רב אורטודוקסי, חניך ישיבות 'שחורות', כמו ישיבת חברון. אצלי לא יקרה שאופיע ברדיו או בטלוויזיה בשבת. כשמראיינים אותי ביום חול, אני מוודא שהשידור אינו מיועד לשידור בשבת או במועד. אצלי גם לא יקרה, שאסתבך בעריכת חופה, שבה יחתמו על הכתובה עדים שאינם שומרי מיצוות. רק פעם אחת זה קרה לי, כשדוד בן־גוריון היה ראש ממשלה וביקש לחתום כעד על כתובה בכלולות שערכתי לאחד מעובדי לשכתו. איך יכולתי לסרב לו? אבל לכל החופות אני לוקח אתי עוזר, ואנו שנינו העדים החותמים על הכתובה. כך איני מלבין פני אנשים שאינם שומרי מיצוות, וגם פועל לפי ההלכה".

אולי לא כל אחד מבין למה ולמי התכוון מנחם הכהן. אז כך: אחיו האחד הוא הרב שמואל אבידור הכהן, המופיע על מירקע הטלוויזיה בלילות שבת. אחיו השני הוא הרב מנחם פלאי, שהוא גם פרופסור באוניברסיטת הנגב ולא מכבר ברבנות לא הכירו בכשרותה של כתובה בחופה שערך, משום שעליה היו חתו־

(המשך בעמוד הבא)

"הבטחת לי לא לקרוא לי רבנית".

(המשך מן העמוד הקודם)

מים אנשים ידועים בציבור הרחב כחילוניים לשלושת האחים יש שמות משפחה שונים הכנסת נושא רק בשם המשפחה של אביו. הוא צירוף ראשי התיבות אבי־עקב־דוריע. הוא שם־העט שהעניק עורך „דבר" זלמן מים נשיא המדינה שז"ר, לבחור אלמוני לפירסום שירים חילוניים וחתם רק בשמו שר שאל העורך מה שם משפחתו, היתה מה תשאל לשמי, והוא פלאי".

כבר הבינותם ששלושת האחים אינם פותיהם. על ניגודי האופי והדיעות ביניהם ראה אור בצרפת ספרו של שלום כהן "העולם הזה", בשם „שלושה אחים". בעניין יש עוד נקודות של אי־הסכמה, מלבד תי. „הוא נץ", אומר ח"כ הכהן, המזוהה עם נים במפלגת העבודה. ואילו הפמיניזם הרבנית פנינה פלאי, העורכת תפילות ונושאת תורה בהקפות שמחת־תורה והצטלמה לכתבת נות עטופה טלית, אינו לפי השקפותיה של דבורה הכהן, המזכירה לי מידי פעם שלא רבנית. די לה בתארים שלה־עצמה. הרב גיסתו: „איני מבין למה אשה מתפשת לעצמה שאף אחד לא הטיל עליה".

אם כן, שיהיה ברור, רק בעניינים שאינם להלכה, הרב־הח"כ הוא בעד שוויון בין המינים רה, בהשכלה, במעמד. הוא ארם פתוח מאד, חילוניים ועוד בראשית דרכו בתר בזהות שלא במסגרת המפלגות הדתיות. אשר לענייני שמגדיר עצמו כרב אורטודוקסי לכל דבר, מתמודד עם שאלות הזמן, בטוח שהחיים אינם עומדים בסתירה להלכה". אני מעירה על כי לחץ את ידי בתחילת הפגישה. ומספרו רב ידוע, שבעבר היה מושיט יד לשלום לנשים, האחרונות פסק, ואומרים שזה משום שעיניו לרבנות הראשית. הרב מנחם הכהן אינו רב ראשי? שאלה קשה לרב־פוליטיקאי. „אילו הראשי היתה בוחרת הקהילה ולא הממסד..." מר ומפסיק את המשפט באמצע.

קשר הסתדרותי

הקהילה שלו היא ההסתדרות, המושבים, גם קיבוצים. דבורה הכהן מספרת על שבתות רבות בקיבוצים. את בעיית הכשרות היתה פותרת ביאה מהבית צידנית עם אוכל, כלים לפני הארוחה בחדר האוכל, כדי להיות במחיצת חים, היתה עורכת לבעלה, לה ולילדיהם בשולחן שהוקצה להם. ביתם הוא בית פתוח מתארחים לסופשבוע שלם, כדי לא לחלל את כנסיעה. רבים מבין הבאים הם משפחות הרב הכהן והתגרב במלחמות ישראל לתפקיד מכשר אסונות, בעיקר בתנועת המושבים. רים נשארו מאז קשורים למשפחת הכהן.

רציתי לשאול אותם על שוויון המינים במשפחה ויתורים הדדיים. תוך שיחה, התברר לי שאינם קים את השוויון באופן מלאכותי. בשנים קריירה פוליטית, אשתו ויתרה לא־מעט על הקריירה שלה. כשהילדים היו קטנים לא יכלה לים את לימודי התואר בחו"ל, וויתרה על מלגה הגיעה למה שהגיעה כמו נשות קריירה רבות, שכאשת איש־ציבור היה עליה לטפל לבד בבית דים, לארח ולעמוד בהתחייבויות שונות שמחייב הבעל. בריבור השלו שלה לא ניכר אפילו התמרמרות, נראה כי יש השלמה ושלמות שפחת הכהן. ודרך אגב, „תמיד יש לנו הרבה לארוחה. דבורה מכינה, אני עורך את השולחן השבת – אני שוטף את הכלים", אומר הרב.

מעט תכשירים קוסמטיים עומדים בקריטריונים של RoC

42% מהאלרגיות בפנים נובעות ממוצרי קוסמטיקה

חפשי את RoC פריז בבתי המרקחת

RoC פריז - ונכשירים היפואלרגניים לטיפוח בטוח

RoC פריז פיקוח רפואי קפדני

הכניסה לבשמים אסורה

רק 12 צבעים מותרים

נוסחה היפואלרגנית לטיפוח בטוח

ייצור סטרילי עד האריזה ועד בכלל

חדרי הייצור במעבדות "ROC פריז" אטומים והציוד עובר סטריליזציה לפני כל תהליך ייצור. האויר המוחדר לחדרים מסונן ומטוהר על ידי קרניים אולטרא סגוליות. האריזה נתבצעת באותו אגף ללא מגע יד אדם.

אריזות מיוחדות - בטוחות יותר

שמירה על טריות תכשירי קוסמטיקה ונקיונם מחייבת אריזות מיוחדות. מרבית מוצרי "ROC פריז" נארזים בשפופרות אלומיניום מצופות מבפנים או בקבוקי זכוכית ולא בצנצנת מצועצעות בעלות פתח רחב המאפשרות חדירת זיהום חיצוני.

כמה שפחות חומר משמר, יותר RoC פריז

משתלם להצטרף למועדון RoC

כרטיס חבר במועדון ROC יזכה אותך בהנחות ובמבצעים במשך השנה.
גזרי את התלוש, מלאי ושלחי לפי הכתובת:
מ.ד.י. פרמצבטיקלס, ת.ד 2096,
הרצליה פיתוח 46120.

שם ____
כתובת ____
קבוצת גיל
20-29 ☐ 30-39 ☐ 40+ ☐
סוג העור ____
עיסוק ____
לא משתמשת/משתמשת במוצרי טיפוח
פירוט ____
אין לי / יש לי בעיות בעור
פירוט ____

להשיג בבתי המרקחת וברשת סופרפארם

* פרט לסבון.

בועז קוסטר

בוא נשחק במסורת

שלוש אמהות יהודיות אמריקאיות, שלא ידעו לענות לילדיהן על שאלות פשוטות בנושאי יהדות, החליטו להמציא משחק טריוויה. היום הן עושות עם זה כסף גדול.

נ'יס אודנסקי. ג'ורי לוק ג'ורדון ואסטל פאנור. שלוש אמהות מיוסטון. עכשיו גם ממציאות.

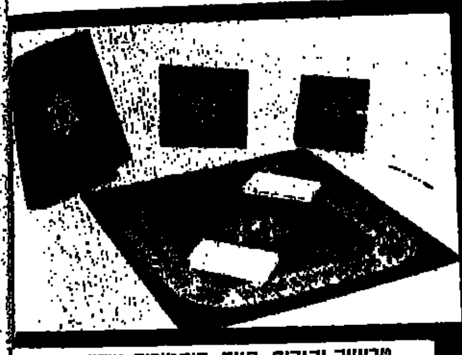

טריוויה יהודית. חגים, היסטוריה, אידיש, בדור...

טריוויה, המילה השלטת בתחום הצעצועים והמשחקים בשנים האחרונות. משחקי הפגנת־ידע. הצלחתם האדירה של משחקי הטריוויה הראשונים, שעסקו בידע כללי, הולידו את משחקי הטריוויה הייחודיים, המוקדשים לנושא אחד: טריוויה של ההסטוריה, המין, הספורט, המנהיגים הדגולים, הפופ. את התוספת האחרונה בתחום מספקות שלוש אמהות יהודיות מיוסטון, טקסס: „tradition" („מסורת"), משחק טריוויה יהודית.

האיור על הקופסה יותר ממרמז על התוכן: מתחת לשם מצוייר מגן־דוד גדול בצבע תכלת. בתוך הקופסה מצויים כרטיסי שאלות, העוסקים כולם במסורת היהודית, במובנה הרחב ביותר. כמה דוגמאות? בבקשה:

– „באיזה חג מקבלים הילדים כסף?" (חנוכה).

– לאיזה מחזאי יהודי היו בעת ובעונה אחת, במהלך שנת 1966, ארבע הצגות בברודוויי?" (ניל סיימון).

– „איזה אתלט יהודי זכה בשבע מדליות זהב באולימפיאדת מינכן?" (מרק ספיץ).

– „מי היתה היהודיה היחידה שזכתה בתואר 'מיס אמריקה'?" (בס מאיירסון).

– „מי שותה את המים בשיר חד־גדיא?" (השור).

שאלות אלו, ועוד 2995, קיבצו ג'ניס אורנסקי, ג'ורי לוק ג'ורדון ואסטל פאנור, כולן בשנות השלושים לחייהן, שסברו ש„יהיה זה כיף ללמוד מחדש דברים רבים שנשכחו אודות המסורת שלנו". המשחק נולד כתוצאה מתחושת המבוכה שפשטה בג'ניס אודנסקי, לאחר שלא ידעה להשיב על שאלות שונות בענייני יהדות ששאל אותה בנה. עם שתי חברותיה החלה ג'ניס לנבור בספרי יהדות, במקורות ובאנציקלופדיות. בכל מקום ליקטו השלוש שאלות ותשובות. ספקות שנתגלו בנושאים הלכתיים, נפתרו אצל הרב יוסף רדינסקי, רב אורתודוקסי מיוסטון.

וכך בדיוק מתנהל המשחק: על לוח קרטון מסומן מסלול עם 40 נקודות, לכל נקודה ערך מספרי שונה. כדי להתקדם מנקודה לנקודה, יש להשיב תשובה נכונה על אחת מהשאלות. משנתפסו כל הנקודות, [...] בים את סך כל הנקודות שיש לכל משתתף. [...] הנקודות הרבות ביותר הוא המנצח. השאלות מודפ[סות] על כרטיסים קטנים, מעברה של כל שאלה [...] שובה הנכונה. כרטיסי ה„מסורת" מחולקים ל[...] נושאי־משנה: 1). אידיש, אימרות ופתגמים. 2) [...] ומנהגים. 3). הסטוריה, גיאוגרפיה ופוליטיקה. 4) [...] אל. 5). היסטוריה מקראית. 6). אמנות, מדע, [...] וספורט.

בתחילה הוכנו כמה דגמים ונערך מחקר [...] בחנויות כלבו. התגובות היו נלהבות ביותר. [...] הממציאות החליטו לעבור ליצור מסחרי. בקשת [...] אה של 50,000 דולר, כהשקעה ראשונית ב־[...] שחקים הראשונים, הושבה ריקם. ג'ניס וחברותיה [...] את הסכומים מקרובים וחברים, הוציאו את ה[...] לשוק (כל משחק נמכר ב־40 דולאר) וגילו [...] כי ההשקעה נושאת את עצמה ואף גורפת רווחים.

„המשחק מיועד דווקא לאלו שלא זכו בחינוך יהודי פורמאלי, ולא נהגו ללכת לבית כנסת" אומרת אסטל פאנור. „רוב היהודים מתעניינים במסורת היהודית [...] אם אין להם קשר חזק לדת. האם ייתכן מקור [...] מהנה יותר מהמשחק?" ואכן, „מסורת" הפך להיות [...] רה"ב מתנה פופולארית בימי הולדת וחגיגות בר־[...] יהודיות.

כמה וכמה עיתונים בארה"ב בחרו ב„מסורת" [...] מומלץ, שלוש הממציאות הוזמנו כמה וכמה [...] להתראיין ולהופיע בתחנות־טלוויזיה שונות. את „[מסו]רת" ניתן לרכוש בחנויות יוקרתיות כ„מייסי", [...] מינגדייל", חנות־הצעצועים הענקית „שוורץ" [...] ועוד. בימים אלה כבר מתוכנן פיתוח מיוחד למשחק־ „מסורת" לילדים. ■

טיולי יום בארץ
מועדון מטיילי מעריב
★ לאתר החרמון
★ למערות בר־כוכבא באמציה ולמוזיאון הבדואי
★ כיף משולב בחמת גדר, עין־גב וטבריה
★ פריחה בגלבוע

משהו נחמד למישהו מיוחד (ומשהו מיוחד למישהו נחמד...)

מי עדיין לא ביקר בחנות הפופ והמתנות „קרוסל" בקניון אילון או בדיזנגוף־סנטר? אם יש אחד כזה שיקום – ויודה שדברים יפים ומתנות הם לא בראש שלו. ואם הם כן – שיתבייש. משום שחנויות קרוסל הן מקום העלייה לרגל של כל שוחרי ואוהבי המתנות המקוריות ברוח צעירה. מה שמייחד את קרוסל – מעבר לאיכות, למקוריות ולרוח הצעירה, הוא המיגוון – מיגוון שהופך את עצם השהות במקום לחוויה מרנינה. אוסף של „חגיגות" שפשוט בא לקנות למישהו או לקנות לעצמך ולקחת הביתה. עכשיו, לקראת פסח נמכרת שורה ארוכה של פריטים המתאימים למתנות במבצע מיוחד: הנחות של 30% מהמחיר הרגיל, והרי זו סיבה נוספת לאלה שטרם עשו היכרות עם קרוסל להשלים עכשיו „חור" זה בהשכלת־קניותיהם, ולמכרים הוותיקים – לעשות ביקור דמל נוסף...

כלי־בית ססגוניים

במחלקת מוצרי הנייר והפלסטיק ניצבתי נפעמת נוכח כלי־הבית ואבזרי־השולחן הססגוניים. יש שם כוסות, צלחות וכד' – מעוטרים בקישוטים מקסימים – שקשה להכיר בהם שמפלסטיק ומנייר קורצו.

תכשיטים מוזהבים

קולקציית התכשיטים מקיפה אבזרי קישוט ויופי – טבעות, עגילים, סיכות, צמידים וכד' – מצופי זהב, עשויים בטוב טעם ומתאימים לכל כיס. לא אתחיל לתאר – כי יש כל כך הרבה, שתקצר היריעה מלהתחיל. כדאי לגשת לראות. כמו גם במוצרים אחרים – נהנים כאן לקוחות קרוסל מהיקף וכוח הקנייה של חנות זו, שמאפשרים לבעליה לקנות, ולמכור לנו את המוצרים במחירים נמוכים ממחירי השוק.

מימי, שבארצות־הברית עבדה כדוגמנית, הביאה עימה גם לא מעט ידע, נסיון ולוויית־חן וטעם בכל הקשור לאמנות־האופנה והתכשיטים, שהם ה„בייבי" שלה בעסק המשפחתי. יוסי, שמנהל כבר שנים רבות רשת חנויות תאומות בניו־יורק וסביבתה, תורם לא רק את הניהול המודרני, אלא גם גישה ויחס ללקוחות „כמו באמריקה": אדיבות, נועם, הרגשה טובה. גם האריזה – נאה, ויוצרת לכל קנייה ומתנה קנקן חיצוני נאה, המכבד את הנותן ואת המקבל. את הלקוחות הקבועים הרבים מכירים הי' טב. יודעים את הגישה, את הטעם. תמיד שמחים לייעץ ולעזור. אמריקה. כבר אמרתי. לאו

בובה של בובה...

בובות חדלו זה מכבר להיות משחק פשוט לילדות קטנות. הן בעת האחרונה עניין אופנתי, עם המון חן ותיחכום, שה„גדולים" והנים ממנו לא פחות מן הקטנים. עוד עניין בו הלכנו כברת דרך בעקבות אמריקה.

ב„קרוסל" התאהבתי בבובות של APPLAUSE ראיתי בובות שלא רק בוכות, אלא גם כאלה שמדברות ומנגנות. ריחמתי על בובת SAD SAM (סם העצוב) עליה כתוב שבנות רוצות רק ליהנות, ואילו הוא מחפש אהבה ובת זוג. בובה רצינית, ה־SAM הזה.

עוד במבחר הענק: בובות פאפי עם מיגוון מסרים בהתאם לעניין: להולדת בן או בת, לאיחולי החלמה מהירה וכד'. ניתן לקנות את בובות הפאפי ללא מסר, ובהתאם לבחירתכם – להוסיף אותו.

שעונים בני חיל

חידוש מרהיב־עין מהווים שעוני־הקיר החדשים. העיצוב המיוחד, הקישוטים הגיאומטריים המודרניים ושילובי הצבעים הם באמת משהו מיוחד. מתנה נאה שמתאימה גם לבית (בסלון, בחדר־השינה, בפינת־האוכל וכד') וגם למשרד. כשלעצמי קניתי אחד, שהוסיף בביתי חן חדש לקיר המטבח.

ומה לא...

תגיגה לעיניים הן גם התמונות הממוסגרות, הכרזות (פוסטרים), החולצות עם ההדפסים (הדפס נוסף – חינם), הסרטים, הדפים המצויירים למיניהם ועוד. יש גם תיקים מיוחדים, ארנקים, אוסף עצום של מדבקות הומוריסטיות לרכב, למשרד ולבית. יש מציתים, משחקי מנהלים למיניהם, מחשבונים ו„גימיקים" ככל שיכול הלב להכיל.

מי בעניין

את קרוסל הקימו מימי ויוסי פלורנטין, שחזרו ארצה לפני שנים אחדות לאחר שהות ממושכת בארצות־הברית. אין ספק שהרבה מרוחה של חנות מעין זו הביאו עימם משם, ורוח זו נשזרה בכל זאת במשהו ישראלי מאוד באווירת החנויות. הבכורה ביניהן היתה זו שפתח הזוג פלורנטין בקניון אילון. בעקבות ההצלחה נפתחה החנות השנייה, זו הפועלת בדיזנגוף סנטר, בשיתוף ובניהול מוצלח של דובי, אחיו של יוסי.

מבצע מתנות לפסח

אם יימצא האפיקומן בליל הסדר – אם לאו, פסח [illegible] מתנות אי אפשר. וכבר הבעתי לא פעם את דעתי [illegible] לקנות מתנות בחנות כמו „קרוסל" – שמאפשרת [illegible] מתנה מתאימה לכל אחד, ושעצם השהייה בה [illegible] בעיית הקושיות הנצחיות של „מה לקנות ל...". [illegible] היא שלפתת רובצת לעתים הבעיה ההפוכה: על [illegible] תר הפעם, ולהשאיר לפעם הבאה...

בין הפריטים שמציעים עתה בקרוסל במבצע [illegible] סה: שעוני־הקיר החדשים שתיארתי, מצלמות [illegible] צית, ספלים, מאווררי מיני, מפזרי בושם, מראות [illegible] שעונים, פנסים, בובות פאפי, תמונות ממוסגרות [illegible] צות עם ההדפסים ואבזרי־האופנה מצופי־הזהב. זהו. המון דברים נחמדים לאנשים מיוחדים, [illegible] מיוחדים לאנשים נחמדים. ומי שעדיין לא היה [illegible] שיקום – ויילך עכשיו. ועל ההנאה – שלא [illegible] מילה טובה לא רק לבני משפחת פלורנטין, [illegible] לאבי בח.

Carousel קרוסל
קניון אילון רמת־גן – דיזנגוף סנטר, תל־אביב

רותי קינן

חמוסטה פסחה
כובה של פסח

המתכון הוא בנוסח יהודי כורדיסטאן ולקוח מספרה של מרדה שילה „הבישול הכורדי" בהוצאת כנה.

החומרים (ל־6־8 מנות):
למלית:
¼ ק"ג בשר שמן שטוף וחתוך לחתיכות גדולות
3־4 בצלים קלופים ותתוכים
1 כפית פלפל שחור
½ כף מלח
100 גרם שום ירוק שטוף וקצוץ
6 גבעולי כרפס שטופים וקצוצים

לבצק:
ק"ג אורז נקי
½ ק"ג קמח מצה
½ ק"ג בשר

למרק:
½ ק"ג בשר למרק
ק"ג עלי סלק ירוקים, שטופים וחתוכים לשניים
100 גרם בצל ירוק שטוף וחתוך
100 גרם שום ירוק שטוף וקצוץ
50 גרם גבעולי כרפס (סלרי) שטופים וחתוכים
½ כוס מיץ לימון, או לחילופין 1 כף מלח לימון
3־4 ליטרים מים

החכנה:

מכינים את המלית לפחות יום (אפשר גם שבוע) קודם לבישול.

חותכים את הבשר לחתיכות גדולות, מוסיפים את הבצל, המלח, והפלפל ומאדים על אש קטנה תוך כדי בחישה, עד שקוביות הבשר יהיו שחומות ויבשות. טוחנים את התערובת עם השום והכרפס, במטחנת בשר בעלת חורים גסים.

להכנת בצק:

שורים את האורז במים כדי כיסוי למשך שלוש שעות או למשך הלילה. מסננים וטוחנים יחד עם הבשר. מוסיפים את קמח המצה והמלח ולשים לבצק תוך כדי הוספת מים אם יש צורך, עד שיתקבל בצק נוח לעיבוד.

להכנת המרק:

כותשים יחד את הכרפס, השום והבצל, מניחים בסיר ומוסיפים את המים, עלי הסלק, בשר ומיץ הלימון (או מלח הלימון), ומבשלים במשך 30 דקות על אש בינונית.

מרדדים את הבצק, מגלגלים לגליל מעובה (בעובי הדומה לרולדה) וחותכים לחתיכות דמויות תפוח ובגודל דומה.

צרים בעזרת האצבעות בכל כופתה גומה וממלאים בכפית גדושה מהמלית. מהדקים היטב באצבעות, משטחים לכופתה, או מגלגלים לכדורים אליפטיים דמויי ביצה. מגבירים את האש ומוסיפים לסיר את כופתאות הכובה. משירותח המרק שנית, יש להנמיך את האש ולבשל עוד כ־8 דקות ואחר להפריד בזהירות את הכופתאות שלא תדבקנה ולהשגיח שלא תתפוררנה אגב הפרדתן.

ממשיכים לבשל על אש בינונית עוד כ־20 דקות ולהגיש חם.

„סדר" קיבוץ גלויות

ה„סדר" הכי מוצלח הוא ה„סדר" שבו כל שיש להכין הוא מתנה יפה למארחת. אבל מה לעשות כשמגיע הזמן וגם אנחנו צריכים להכין „סדר" כדת וכדין? משנסים מתניים ולעבודה.

היום כבר לא מוכרחים לאמץ את הזיכרון ולנסות לפענח מה עשו אמא או סבתא בימים של חג. די לפתוח ספר בישול ולהציץ במתכוני הפסח שם. בשנים האחרונות יצאו ספרי בישול המוקדשים במיוחד למאכלי הפסח של כל העדות וספרים אחרים מקדישים פרקים או מתכונים מיוחדים לחג הזה. מתוכם דלינו הפעם מטעמים לליל הסדר ולימים שאחריו.

חג שמח וכשר.

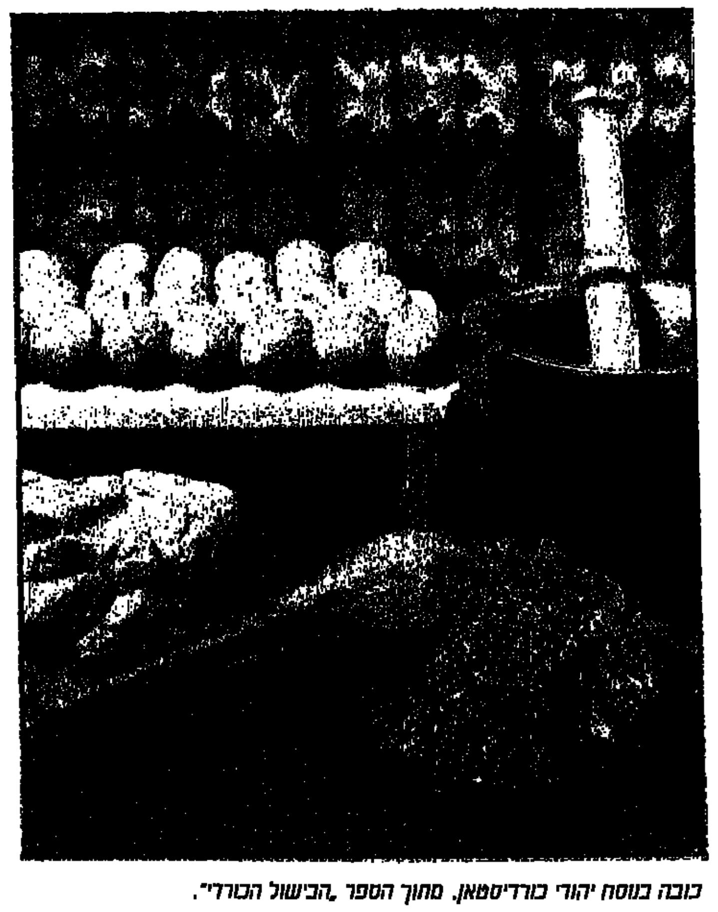
כובה בנוסח יהודי כורדיסטאן. מתוך הספר „הבישול הכורדי".

בורקס מצות

משהו שצורתו מזכירה את ימי החול – וטעמו טעם פסח כשר! מקובל בקרב יהודי תורכיה. שלושת המתכונים להלן הם מתוך הספר „כשר לפסח" בהוצאת מודן, בעריכת נירה רוסו.

החומרים (ל־4 מנות):
4 מצות
למלית:
2 תפוחי אדמה מבושלים
½ כוס גבינה צהובה מגוררת
2 ביצים
1 כפית מלח
שמן לטיגון
1 ביצה טרופה

החכנה:

שורים את המצות במים חמים 5 דקות. שופכים את המים, אך נזהרים שהמצות לא תישברנה.

חותכים את המצות לארבעה. מועכים את תפוחי־האדמה היטב, ומערבבים עם יתר חומרי המלית.

שמים כפית מן המלית על כל חתיכת מצה, ומקפלים לשניים. טובלים כל מצה בביצה הטרופה, ומטגנים משני הצדדים, עד לצבע חום־זהוב.

פאי מצות

לפאי הזה אפשר להכניס מכל טוב ובעיקר – לנצל לטובתו שאריות של ירקות מבושלים ושל בשר.

החומרים:
למלית:
1 בצל גדול, קצוץ
2 כפות מרגרינה
2 כוסות חתיכות בשר בקר, עוף, הודו או עגל מבושל
½ כוס רוטב צלי
מלח, פלפל
1 כף קמח תפוחי־אדמה

לכיסוי:
4 מצות
2 ביצים טרופות
מלח, פלפל

תהכנה:

מטגנים את הבצל במרגרינה, וכשהוא שחום, מערבבים אותו עם נתחי הבשר, הרוטב ומעט מלח ופלפל (אם נתחי הבשר

גדולים מדי, יש לקצץ אותם, אך לא לטחון).
מחממים את התערובת, ומוסיפים לה את קמח תפוחי־האדמה, המדולל בכף מים. בוחשים היטב, מבשלים עוד כדקה ומסירים מן האש.
שוברים כל מצה לארבעה ומרטיבים במעט מים חמים. משאירים ל־10 דקות.
שוטחים את מלית הבשר בתבנית עגולה, חסינת־אש. מסדרים למעלה את רבעי המצות. יוצקים עליהם את הביצים הטרופות ומתבלים במלח ובפלפל.
אופים במשך 20 דקות, בחום בינוני, או עד שהמצות מזהיבות.

בורקס של פסח. מתוך הספר „כשר לפסח".

מרק עוף עם אטריות פסח

מרק מוכר וחביב, שכמותו מגישים ב„סדר" במשפחתי מדי שנה.

החומרים (ל־6־10 מנות):
1 עוף קטן
1 גמבה, ללא גרעינים
2־3 גזרים
1 בצל
1 פקעת כרפס, עם העלים
1 כרישה (רק החלק הלבן)
1 גבעול פטרוסלינון
1 גבעול שמיר
מלח, פלפל

ההכנה:
מסירים את השומן מן העוף, (מקפיאים לשימוש בחמין, בכבד קצוץ ובמרקי קטניות) וחותכים אותו למנות.
קולפים את הגזרים, הבצל והכרפס וחותכים לחתיכות גדולות. שוטפים את הכרישה וחותכים את החלק הלבן לטבעות.
שמים את כל החומרים בסיר גדול, מכסים היטב במים, מביאים לרתיחה, מנמיכים את הלהבה ומבשלים כשעה.
מגישים עם מבחר התוספות למרק בפרק זה.

האיטריות:
החומרים (ל־12 מנות):
4 ביצים טרופות
4 כפות קמח תפוחי־אדמה
½ כוס מים
קורט מלח
מעט שמן לטיגון

הכנה:
טורפים את הביצים היטב עם המלח והמים (אפשר במעבד־מזון) ומוסיפים כף אחר כף של קמח תפוחי־אדמה.
משמנים מעט מחבת גדולה, מחממים אותה היטב ויוצקים לתוכה 3 כפות מן התערובת. מטלטלים את שולי המחבת כך שהתערובת תכסה היטב את התחתית (כעין חביתית). אין הופכים לצד השני. מטגנים כך את כל תערובת האטריות, שמים את החביתיות הדקות שנוצרו זו על גבי זו, מגלגלים יחד וחותכים לרצועות דקות.

פשטידת מצות. מתוך הספר „כשר לפסח".

ביעור חמץ

מה עושים עם שאריות של חמץ לפני בוא החג? להלן מספר רעיונות לשימוש בחמץ שבמזווה.
איטריות ופסטה:
* מבשלים לפי ההוראות. מגישים עם רטבים שונים וכתוספות לכל מנה עיקרית.
* מבשלים ומגישים קר, בתוספת סלט ירקות מעורבים, עם רוטב אלף האיים.
* פתיתי פסטה בצורות שונות: מבשלים, מצננים ומטגנים בשמן עד שמזהיבים ונעשים פריכים. מגישים במרקים או כקישוט לתבשילים. אפשר להגיש גם כחטיפים.
לחם מהמקפיא:
* לחם לבן פרוס: מכינים „טוסט צרפתי": טובלים בחלב ובביצה טרופה ומטגנים עד שמזהיב. מגישים לארוחת בוקר או ערב.
* לחם לבן או כהה: מכינים ממנו תערובת למילוי עופות או דגים: שורים במעט מים, מוסיפים שום, מעט שמן, עשבי תיבול, מלח ופלפל. דוחסים לחלל העוף או הדג ואופים או צולים.

מה עושים עם עודפים?

שאלה שמעסיקה מאוד את עקרות הבית בימים אלה, כשמנסים לפנות את מקומם של התמצים למקומם של הכשרים, מעסיקה כל השנה גם את האקונום חיים כהן. הגליון האחרון של „מזון ומטבח" התייחס לנושא באריכות והביא מרעיונותיו של כהן, שהודגמו על ידו גם בפני עתונאים. אחד הרעיונות היפים מתייחס למשהו, שצריך להפטר ממנו מהר לפני הפסח – בצק עלים. אם יש לכם עדיין מהחמץ הזה, תוכלו להפטר ממנו באלגנטיות ממש ערב החג.
מרדדים תחילה את הבצק לשני עלים. אחר כך מתבוננים במקרר ומחליטים איזו משאריות המאכלים שנועדו לביעור חמץ ישמשו למילוי. מספר רעיונות:
• כבד קצוץ מעורב במחית תפוחי אדמה, מחית ירקות או אורז מבושל
• גולש כבד, בשר או הודו
• תבשיל ירקות מעורבים (גיווץ')
• מחית תפוחי אדמה מתובלת ומעורבת בבצל מטוגן
• שאריות של פילה דג מבושל
מניחים את אחד העלים על תבנית אפייה לא משומנת. מורחים במלית־שארית ומכסים בעלה השני. מושחים בביצה וזורים גרגרי שומשום. מהדקים את העלה העליון לתחתון סביב סביב וחורצים חריצים אלכסוניים. אופים עד שהעלה העליון מזהיב, כ־30 דקות. אפשר להגיש בתוספת רוטב.

שף חיים כהן מדגים ניצול ומיחזור עודפי מזון.

ה מרכיבים השונים של הקערה יכולים לשמש השראה ולנפק רעיונות למכביר לתפריט ארוחת ה„סדר".
ביצה ממולאה יכולה לשמש מנה ראשונה או אקדמה חגיגית. הכרפס, שאינו אלא סלרי יכול להניב סלט מרענן לליווי הארוחה. כמנה עיקרית אפשר להגיש זרוע – או ליתר דיוק כנפי עוף או הודו. למי שאינם מדקדקים – גם שוקיים יסכינו למלא את מקום הזרועה הנטויה. החזרת יכולה לשמש תוספת פיקאנטית למנה העיקרית או לדגים.
אין לנו רעיונות מיוחדים באשר למרור אך החרוסת היא תערובת מתקתקה, עשירה וטעימה שיכולה בקלות להפוך למלית עדינה של מנת הקינוח. נסו למשל לעטוף אותה בחביתיות עדינות, עשויות מקמח תפוחי אדמה ולהגישן ברוטב פרי. מעדן.
להלן מתכון של חרוסת בנוסח כורדיסטאן מתוך ספרה של ורדה שילה. אם נשארת כמות ממנה – אפשר למלא בה חביתיות או מאפי בצק גם לאחר ליל הסדר.

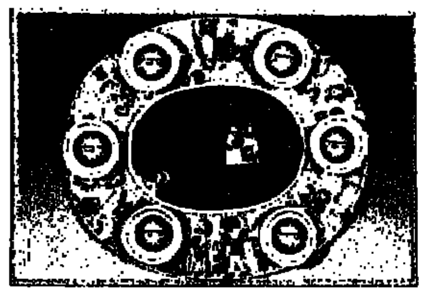

יציאת מצרים על צלחת פורצלן עם הדפס משי של האמן דוד שריד. תוצרת ועסן. חוות סוויאון בית החפוצות.

חרוסת נוסח כורדיסטאן חליק

החומרים (ל־15־20 מסובים):
2 ק"ג דבש תמרים (תמרים מבושלים במים וסחוטים בבד לבן. מתקבלת דבשת תמרים. אפשר גם לרכוש דבש תמרים מוכן).
1 כוס בוטנים קלויים וטחונים
1 כוס אגוזים טחונים
1 כוס שקדים טחונים
1 כפית הל טחון (תבלין לקפה)

ההכנה:
מחממים את דבש התמרים עד לנקודת הרתיחה. מערבבים את כל החומרים ומוסיפים לדבש, בוחשים עד שמתקבלת תערובת אחידה. מבשלים תוך בחישה על אש קטנה 8־10 דקות. מסירים מהאש ומצננים.

פטנט עולמי היין הזה

לקראת או בעקבות ליל הסדר – כמה עצות, כדי שבקבוק היין שפתחתם לא יהיה מקור לעוגמות נפש מיותרות (כמו למשל יין מלא בפתיתי שעם – תוצאה של חולץ פקקים קלוקל או טיפול לא מיומן, או הכתמת המפה הצחורה בטיפות מהאדום הזה):

1. כדי שפקק השעם יחלץ בלא תאונות – מזרימים על צוואר הבקבוק מים חמים מאוד. החום ירחיב את הזכוכית ופקק השעם יחלץ בקלות.

2. כדי שהטיפות יספגו בדרך למפה ולא עליה – עוטפים את חלקו העליון של הבקבוק, כולל הצוואר, במפית בד (כמו שראיתם בסרטים במסעדות מפוארות באמת). אפשר, במקרי חרום, להסתפק במפית נייר עבה. מוזגים את היין ומסיימים את המזיגה בתנועה סיבובית. התנועה הזאת נועדה לא רק להרשים את האורחים אלא גם לקלוט את הטיפות השובבות והמרדניות בדרך. להתחיל להתאמן!

אגוז שלם

אם אתם מתעקשים לחלץ את בשר אגוזי המלך בשלמותם מהקליפות נסו את הפטנט הבא: שורים את האגוזים במים מומלחים למשך לילה. למחרת שוברים בעדינות את קליפתם בעזרת מפצח אגוזים.

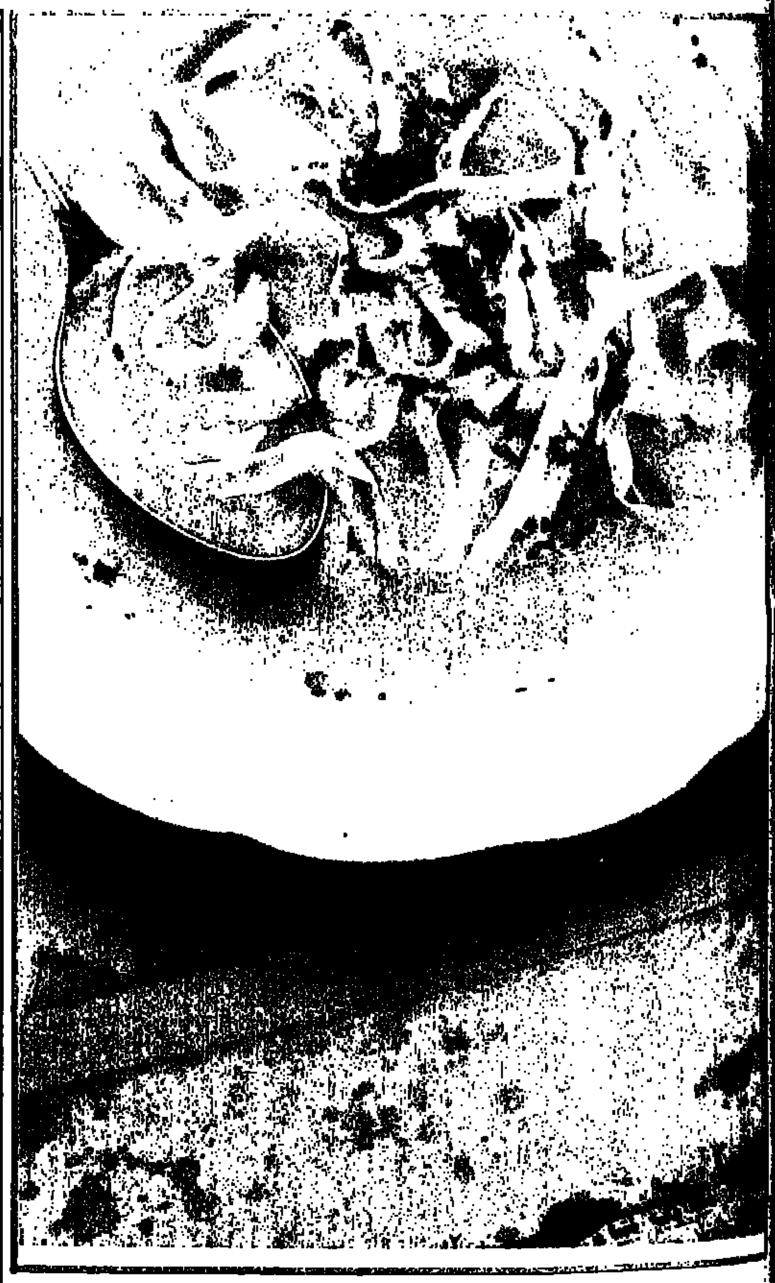

מרק עוף עם איטריות פסחיות. מתוך הספר „כשר לפסח".

לחודש!

סופר נופש ואתה בחופש

אם תשאלו בבתי המלון ברחבי הארץ מי הן חברות „יערית" וטיולי „רביב" – זאת תהיה התשובה:
שתי החברות הן ותיקות ועוסקות בתיירות פנים, טיולים ונופש ברחבי ישראל, אשר הוכיחו עצמן במשך שנים בהגינות, ביושר ובאמינות, בתנאים טובים ובטיולים מעניינים.
חברת „יערית" אשר משרדה בחיפה, עוסקת בתיירות פנים מעל 6 שנים ולה ציבור מטיילים ונופשים החוזרים כל שנה מרוצים ומאושרים ותמיד מביאים חברים חדשים.
עם „יערית" – לחופשה חלומית!
חברת טיולי „רביב" – המשרד בבאר שבע עוסק באירגון טיולי נוער, טיולי גמלים, ימי עיון, ארועים וארוח, במאהל בדואי וגם ארגון טיולים ונופש בישראל.

סופר נופש ואתה בחופש

2 החברות הוותיקות והאמינות „יערית" ו„רביב", חברו יחד ופתחו בתל־אביב משרד משותף.
„סופר נופש ואתה בחופש", ברח' בן־יהודה 162.
במקום אנשי מקצוע יעילים ומסורים כדי להקל עליכם הרוצים לצאת ביחד, כל המשפחה, לחופש ונופש, בבתי מלון, טיולים וטיסות פנים.

„סופר נופש" פועלים כסיטונאים לכל דבר.
במשך כל השנה עומדים לרשותם חדרים שמורים בכל בתי המלון בארץ, גם כאשר במלונות אין חדר פנוי, במחירים מיוחדים.
תנאים אלה קבלה החברה בזכות העוצמה, האמינות הגבוהה וכח אדם מקצועי ומעולה אשר הוכיחו עצמם במשך שנים.

חופשה בחיוג ישיר

ב„סופר נופש" חשבו איך להקל עליכם ולחסוך מזמנכם.
כל שעליכם לעשות, לחייג למספרי הטלפון:
חיפה: 04-672424, **תל־אביב:** 03-210665, 03-232030
באר־שבע: 057-35657.
1) תקבלו מידע על כל המלונות בארץ בהתאם לסוג הנופש המתאים לכם.
2) „תסגרו ענין" בטלפון ולא תטריחו עצמכם לבוא למשרד ולחכות בתור.
3) תשלמו בכרטיסי אשראי ויזה וישראכרט בתשלומים ובתנאים נוחים לכם.
4) שובר ההזמנה יישלח לביתכם עם דף מידע על דרך העבודה בשיטת התשלומים החדשה.
והחשוב מכל: השירות ב„סופר נופש" ניתן לכם חינם!!! ללא כל תוספת במחיר!!!

„סופר נופש ואתה בחופש" – זה מתאים לך!!!

ולמה „סופר נופש ואתה בחופש"?

המטרה המשותפת והעיקרית היא לתת לאורחים פרטיים ומשפחות את כל המבצעים והתנאים אשר ניתנים לקבוצות וועדי עובדים במפעלים. זאת על ידי יחס אישי ושרות אדיב, מידע מפורט ויעוץ חם, הרבה סבלנות ויחס חברי והכל עם חיוך! וזה מתאים לך!!!

מבצע „אביב באילת"

בחודשים מאי יוני 1987
בימים א'–ה' בשבוע

4	לילות על בסיס לינה וארוחת בקר למבוגר.
12	תשלומים דולריים בישראכרט וויזה.
7	דולר עד 22 דולר תשלום לחודש.
8.5	דולר לחודש לטיסה הלוך ושוב לאילת מכל מקום בארץ.

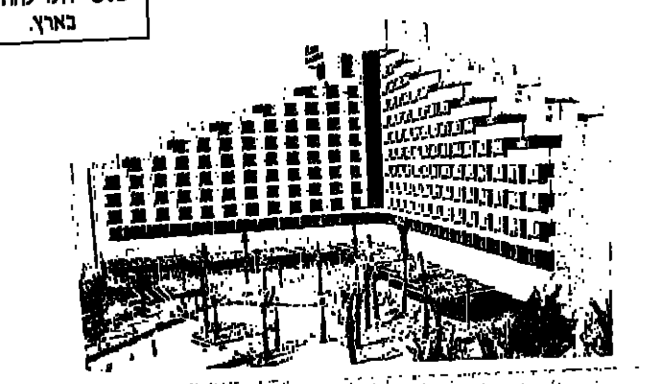

„סופר נופש" בתל־אביב, רח' בן־יהודה 162, 03-210665, 210614, 232030, 03-234551
טיולי „רביב" – באר שבע רח' הרצל 80, 057-35657, 76138, 79188,
„יערית" חיפה רח' ירושלים 6, 672498, 672434, 04-672424, 667658, 04-672447

פולטן – פריצת דרך במאבק בנשירת השיער

נשירת שיער הינה בעיה אוניברסלית, ולא פחות ממנה היתה אוניברסלית עד כה גם התחושה שאין מה לעשות נגדה, ושכל המוצרים שנועדו להילחם בה אינם משפיעים כחוט השערה... ההתקרחות אמנם אינה מחלה, אך יש לה בהחלט השפעה פסיכולוגית – לעתים משמעותית – על הדימוי העצמי, ובעקבותיה גם על הקשרים החברתיים.
בשנים האחרונות פותח התכשיר „פולטן", ששורה ארוכה של מחקרים ונסיון מצטבר של מאות אלפי משתמשים ברחבי העולם הוכיחו את יעילותו בטיפול בבעיות ההתקרחות העיקריות. אין הוא יכול אמנם להצמיח בלורית על ראש קרח לחלוטין (שכן התנוונות מוחלטת של זקיקי השיער הינה מצב בלתי הפיך), אך כאשר מדובר במצב של התקרחות בו נותרה בזקיקים חיות כלשהי יכולה להיות לו השפעה הדרגתית עם תוצאות סופיות משמעותיות: הוא יעכב ויאט את תהליך הנשירה, יעורר את צמיחת השיער מחדש ויעודד צמיחה של שיער עבה, בריא וחזק יותר. אין ספק שמבחינה זו מהווה הפולטן פריצת דרך אמיתית, הנושאת עימה בשורה אמיתית.

פולטן מהו

מבלי להיכנס להסברים מדעיים מפורטים, כדאי לציין כי הפולטן מכיל חומרים ביולוגיים טבעיים המצויים באופן נורמלי בגופנו, וממלאים בו פונקציות שונות, בהן כאלו הקשורות ישירות לצמיחת השיער. תערובת החומרים שפותחה ע"י יצרנית התרופות האיטלקית הידועה „קרינוס" נרשמה כפטנט בינלאומי תחת השם „טריכוסכרידי". כבמקרים רבים אחרים, בא הגילוי באופן מקרי, כאשר במהלך ניסויים שנערכו בתכשיר אשר נועד ומשמש לטיפול בהסתיידות העורקים, הסתבר שיש לו השפעה גם על צמיחת השיער.
החומרים בהם מדובר מצויים ברקמת החיבור התת־עורית. הם קשורים בתהליך חילוף החומרים של תאי השיער, ותורמים לפטמיות התזונה שבבסיס שורשי השערות. בניסויים שונים התגלה כי כמותם של אלה ברקמות גדולה בשלבי צמיחת השיער, וקטנה משמעותית בשלבי נשירתו. ניסויים אלה והתצפיות המקריות שהראו צמיחת שיער מזורזת אצל בעלי חיים להם הוזרק החומר, עוררו את חברת קרינוס למחקר האינטנסיבי שבמהלכו פותח הפולטן.

הוכחות בשטח

שורת ארוכה של ניסויים קליניים מבוקרים, שנערכו בארצות שונות, הוכיחו בעליל את סגולותיו של התכשיר. הדיווחים מצביעים על שיעורי הצלחה מרשימים לאחר טיפול במשך 1–4 חודשים. על פי אחד הדיווחים המעניינים – זה של פרופ' א. רובורה מאוניברסיטת מילנו – מסתבר שבניסוייו הושג שיפור אצל כל המטופלים, אך השיפור הניכר ביותר חל דווקא בקרב המקרים הקשים ביותר – אלה שנשירת השיער שלהם עלתה על 500 שערות ביום.
הפולטן נמצא בשימוש ברוב מדינות אירופה ובמדינות רבות אחרות, וזוכה להצלחה רבה. בצרפת הוא הפך במהירות לתכשיר המוביל בתחומו והיה הראשון שזכה לאישור משרד הבריאות הצרפתי כ„טיפול בנשירת שיער המעורר ועוזר לצמיחתו מחדש". אישורים דומים ניתנו ע"י משרדי הבריאות בארצות רבות. בפברואר החל שיווק המוצר בארה"ב וכבר עתה מצויות בידי היצרן – קרינוס, הזמנות ל־2 מיליון יחידות. בישראל הוחל לשווקו לפני כששה חודשים. עד היום נרשמה מכירה של יותר מ־100 אלף יחידות, ולדברי יורם בן טובים, מנהל החטיבה הפרמצבטית בחברת „אביק", המייבאת ומשווקת את ה„פולטן" באמצעות חברת הבת – „סורת", קיימת שביעות רצון רבה בקרב המשתמשים. „למעשה" – מודה בן טובים – „הצלחת התכשיר, בעיקר מבחינת שביעות רצון הלקוחות, וגם מבחינת המכירות, עולה על הצפיות המוקדמות.
„פולטן" משווק באריזות בנות 10 בקבוקונים ועל מנת להגיע לתוצאות אופטימליות יש לבצע טיפול מלא, המורכב משימוש ב־5 אריזות. ניתן להשיג בכל בתי־המרקחת ברחבי הארץ. המחיר לצרכן: 33 ש"ח.

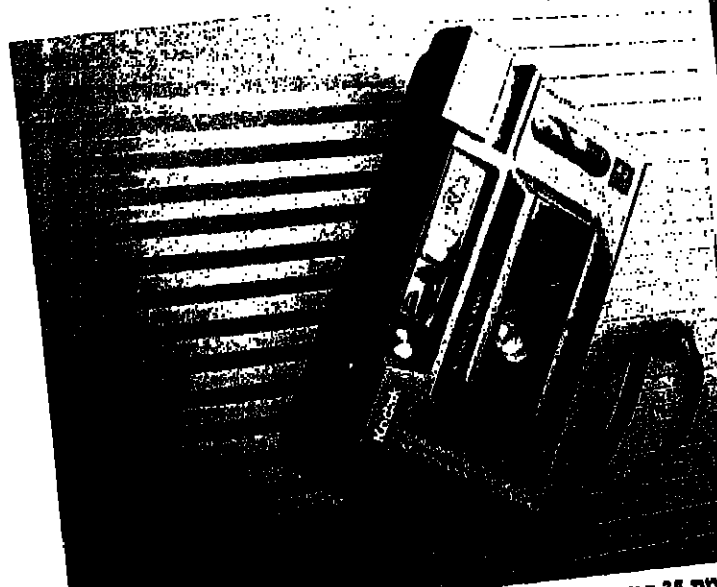

מצלמת V.R 35 מדגם K-80 – דור אחד קדימה

המצלמה המומלצת V.R 35 מדגם K-4A.

תקופה זו של חגים, אירועים, טיולים וכדו' היא עת טובה לצרף לאינוונטר הפריטים המוסיפים להנאות חיינו גם מצלמה טובה. אין בכוונתי לעשות כאן נפשות לעצם הצילום, שכן את מה שעושות לנשמה תמונות המנציחות רגעים, נופים, אנשים ואירועים – יודעים כולנו. אך הרי חלק מרכזי בעניין הוא גאוות שליפתן מן המעטפה של תמונות באיכות טובה, וכדי שרגע זה יהיה מוצלח בזכות התמונות המוצלחות, ראוי לבדוק מה קונים, ולבחור במצלמה מוצלחת. השוק מוצף במצלמות, אך כל יודע דבר ומבין עניין בתחום יפנה אתכם, כמוני, למצלמות של קודאק, ומה שמבטא היום את האפשרויות הטובות ביותר בענף היא סדרת מצלמות קודאק המכונה V.R 35 – הכוללת שורה של דגמים הנותנים תמורה מלאה ויותר לחשקעתך – מה שנקרא קנייה טובה. מסתבר שבמחירים המתחילים ב־99 ש"ח אפשר לרכוש מצלמת קודאק משוכללת. **אז למה להסתפק בפחות!!**

קודאק V.R.35 דגם K-4A – תמונות נהדרות במחיר נמוך

את ליבי שבתה במיוחד מצלמת ה K-4A. דני, בן השכן, קיבל כזאת לבר־המצווה שלו, וממש הופתעתי לראות אילו תוצאות נפלאות יכול לקבל החובב המתחיל, ממצלמה שמחירה אינו מגיע לערכו של שטר הכסף עם דמות הנשיא בן צבי. תמורת 99 ש"ח בלבד (ואני מקווה שמי שקנה לדני את המתנה אינו כועס על הגילוי...) מקבלים מצלמה הפועלת על סרט 35 מ"מ – מה שמבטיח תמונות חדות ובהירות (בזכות יחס ההגדלה הקטן). המצלמה אינה מצריכה כיוון חדות או חשיפה. כל המדידות והכיוונים למיניהם תוכנתו ע"י היצרן. כל מה שצריך הוא לכוון את המצלמה לעבר ה„יעד", ללחוץ, וזהו – התמונה הונצחה.
מבזק (פלאש) אלקטרוני מהווה חלק מהמצלמה וכלול במחיר, כך שאין גם צורך בהכנות מיוחדות לצילום בתאורה לא מלאה. לוחצים על מתג המבזק, והאור בוהק כנדרש.
תמורת 155 ש"ח יכולים אוהבי השיכלולים ליהנות מפטנט נוסף: מצלמה עם מנוע אלקטרוני להעברת הסרט. קודאק 5-א כוללת מנוע כזה, בצד הסגולות שמניתי באחותה לסדרת VR35 (חשיפה וכיוון מתוכנתים מראש, מבזק וכד'). היתרון: לאחר כל צילום עובר הסרט אוטומטית, וללא כל פעולה נוספת מוכנה המצלמה לצילום הבא. כל הלבטים של „העברתי את הסרט או לא העברתי אותו" – מוכם והלאה... ואחרי הצילום האחרון חוזר הסרט מלו אוטומטית, והוא כבר מוכן לשליפה ופיתוח.

קודאק V.R 35 מדגם K-40 – והשכלולים רצים קדימה!

אין גבול לתחכום וליתרונות במצלמות המודרניות, ובמצלמות המעולות של קודאק אפשר למצאם בשפע. דגם K-40 למשל, כולל לבד מהכיוונים המתוכנתים מראש והעברת סרט אוטומטית – גם מפענח DX, המזהה את רגישות הסרט במצלמה 100, 200 או 400 אסא וחוסך בכך את הצורך לכוון את המתג בהתאם. לא שהטירחה הזאת נוראית, אך כבר נתקלתי באכזבות הנובעות מכך שבפיזור הנפש שכח המצלם איזה סרט נתון במצלמה, או הסיט בטעות את המתג לרגישות הלא נכונה. הרי לכם הפתרון: המפענח עושה עבורנו את העבודה. ה־K-40 מצטיינת גם בעיצוב חדשני ומודרני, המבטיח אחיזה נוחה ויציבה של המצלמה. מחיר התענוג כולו 200 ש"ח.

קודאק V.R 35 מדגם K-80 – דור אחד קדימה...

קודאק V.R 35 דגם K-80 היא כבר מצלמה השייכת לאופרה צילומית אחרת. דור חדש של שכלולים ושל איכות תמונה. לא אתעכב כאן בפרטים טכניים שאינם מענייננו, לחובבי צילום שרוצים תוצאות טובות אסביר בקצרה: בניגוד לכל מה שהכרנו עד כה בתחום המצלמות האוטומטיות, יש למצלמה זו פוקוס אוטומטי (AUTO FOCUS) המתכוונן באופן עצמי לשתי מערכות טווח – לצילום מקרוב (1.5–4 מ') ולצילום ממרחק 4 מטר ומעלה. הפטנט מבוסס על תאים פוטו־אלקטריים וחישובים גיאומטריים מסובכים, שהם כמו גם פרט טכני נוסף הנוגע לצמצם שקוטרו – 3.8 מ"מ (לעומת 5.6 מ"מ במצלמות האחרות) עושים את ההבדל. מחירה של KODAK V.R 35 דגם K-80 הוא 320 ש"ח, והיא מיועדת לאלה בינינו שגם בבית הספר לא הסתפקו ב„טוב מאוד", אלא ב„מצויין בלבד"...
את מצלמות קודאק ניתן לרכוש בכל חנויות הצילום המובחרות, לכולן ניתנת אחריות לשנה, ולא נותר לי אלא לאחל לכם הרבה חוויות נעימות, מונצחות במצלמות קודאק...

עצות טובות לשימוש במצלמה אוטומטית

באדיבותה של חברת קודאק אני מביאה כאן כשירות לקוראי, עצות טובות לעמיתי המצלמים במצלמה אוטומטית:
- טווח הצילום האופטימלי מבחינת תחום החדות במצלמות האוטומטיות הוא 1.5–8 מ'. בטווחים האחרים קיימת ירידה מסויימת בחדות התמונה. מומלץ לא לצלם ממרחק של פחות מ־1.5 מ' ועדיף הטווח שבין 1.5 ל־5 מ'. יעילות המבזק האלקטרוני נעה בין 1.5 ל־4.5 מ'. גופים הנמצאים במרחק של יותר מ־4 מ' מקבלים פחות אור. כשיש צורך בהפעלת המבזק יש להתחשב בעובדה זו.
- במצלמות שאינן כוללות מפענח DX, חשוב לכוון את המתג המתאים, בהתאם לרגישות הסרט שבמצלמה.
- טוב שתהיינה עמך סוללות רזרביות מדגם 2AA (במיוחד במצלמות בעלות הנעת סרטים אוטומטית, אשר צריכת הסוללות בהן גדולה יותר. מומלץ להשתמש בסוללות תוצרת חברת דורה סל, אשר להן תוחלת חיים ארוכה.
- ברוב המצלמות האוטומטיות המבזק ממוקם בפינה העליונה של המצלמה, לכן בשעת אחיזת המצלמה, שים לב שהאצבע אינה מכסה את המבזק האלקטרוני.
- בגמר הצילום יש להחזיר את מכסה העדשה, על מנת להבטיח הגנה על חלק חשוב ורגיש זה. זכור! בדגמים K40 ו־K80 של קודאק, המצלמה כוללת עיצוב אשר מגן על עדשת המצלמה.
- לקבלת תוצאות טוב ביותר וחדות מירבית במצלמה אוטומטית מומלץ להשתמש בסרט קודאק זהב 200 אסא.

בהצלחה!!

בשאמא עוזבת

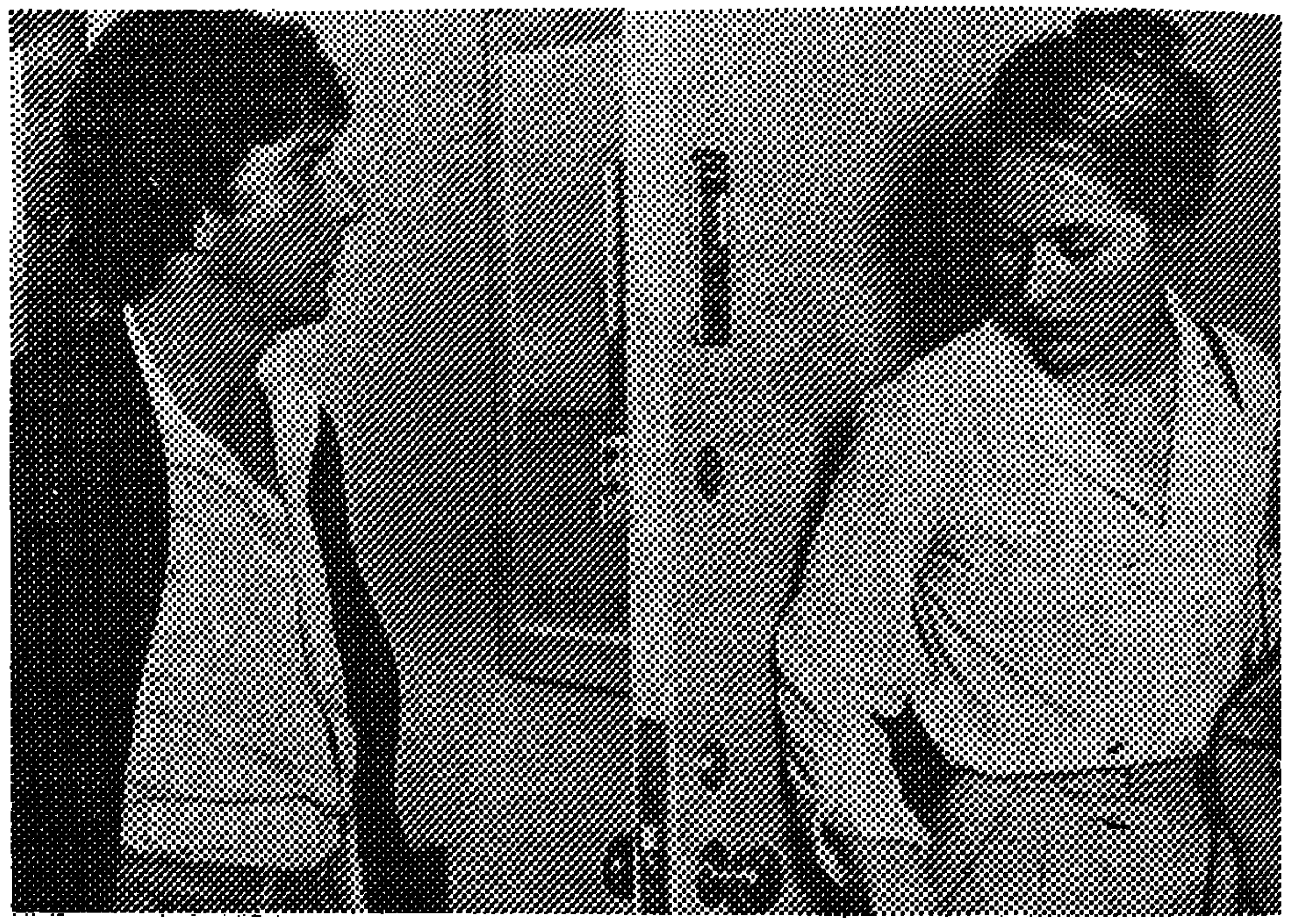

סריל סטריפ ודסטין הופמן בסרט „קרמר נגד קרמר". היא עוזבת, הוא נשאר עם הילד.*

קמות והולכות

מתגרשים. הוא עוזב את הבית, היא מקבלת את הילדים. תסריט מוכר, ידוע. אבל לפעמים משהו משתבש בתסריט הזה: אמא עוזבת את הבית, אבא נשאר עם הילדים. מה קורה אז? החברה עדיין מניחה שאמהות טובות הן אמהות של כל השבוע. אמהות שאינן מחזיקות בילדיהן נחשבות לכשלון. „אשה שעושה משהו כזה מקבלת תוית של מפלצת", אומרות נשים שנקטו במהלך החריג הזה. כולן מודות שלגביהן היו במהלך הזה מעלות רבות, אבל אין בכך משום נחמה לרגעים קשים. „אנשים אינם מבינים עד כמה אנחנו לבד. החברה רואה אותנו כמשוונות".

מתגרשים. היא לוקחת את הטלויזיה, הוא לוקח את החוט־מאריך. ככה זה אצל הגשש. בחיים, בדרך כלל, הוא לוקח את האוטו, היא את הילדים. אבל לפעמים, דווקא אמא עוזבת את הבית, משאירה את הילדים עם אבא.

בכתבת תחקיר שערך השבועון האמריקאי „ניו־יורק", מתפרסם מחקר שנערך בארה"ב ב־1985 הראה כי 87% מאמהות גרושות או שחיות בנפרד, מקבלות חזקה על ילדיהן. בין האחרות, שאינן מקבלות חזקה על הילדים, לא ברור כמה מוותרות על הילדים מרצונן וכמה מפסידות אותם במאבק משפטי.

המוותרות – אלה שקמו והלכו. מיעוט שעדיין קשה לחברה לקבל, עדיין קשה להן עצמן לפעמים לקבל, גם באמריקה המתקדמת. גם שם שונו כל השמות והפרטים המזהים של המרואיינות בכתבה על אמהות עוזבות. מן הסתם, היה קל יותר לעזוב מאשר להיחשף, גם ממרחק של זמן. שנים אחרי שעשו את הצעד, רובן עדיין חשות רגשי אשם, מתלבטות ותוהות אם עשו את הצעד הנבון לכולם. „אשה שעושה משהו קצת אחרת ביחס לילדיה מקבלת מיד תווית של מפלצת", סיפרה גרושה שעזבה את הבית והבעל ושני ילדים. עשר שנים היא כבר גרושה, כולם במשפחה חברים של כולם, ובכל זאת, הטעם הצורב של יחס החברה לא מתעמעם.

(המשך בעמוד הבא)

* הערת „סנוף": כל השמות המוזכרים בסדרה „בשאמא עוזבת" הינם בדויים. השמות שמורים במערכת.
* כל התמונות בעמודים 37־44 לקוחות מתוך הסרט „קרמר נגד קרמר".

מנהל חברה / בעל עסק

האם המוצר או השירות שלך הינם באיכות גבוהה כמו אלה שאביבה ממליצה עליהם!
אם כן – אתה מוזמן להתקשר אליה, ולאחר שהיא תבדוק ותתרשם אפשר יהיה לשווק על אופן השתלבותך במדור „אביבה ממליצה".
טלפן 03־332991, 03־333003
ובקש את אביבה נורקוס.

חידוש מרגש: דיוקן חרוט על מדליון זהב
– מתנה מקורית לבני משפחה

מבצע הנחות לפסח

אם אתם אוהבים מישהו או מישהי ומחפשים מתנה שתהיה גם מקורית וגם בעלת ערך -- יש עבורכם רעיון חדש: בעזרת מפעלי גולדן ממוריס בע"מ תוכלו להעניק לו/לה מדליון זהב אישי כשעליו חרוט דיוקן האוהב/ת או הנאהב/ת. כמי שהתנסתה בקבלת מדליון כזה, שבחיר לבה „חרוט עליו" אני מוכרחה להגיד שקבלתו היתה מרגשת וענידתו הינה הנאה מתמשכת.

כל מה שעליכם לעשות כדי „להפיק" את המדליון האישי הוא להביא תמונה כלשהי צבעונית או אפילו בשחור־לבן ובלבד שתהיה חדה וברורה.

תוכלו לחזור ולקבל את המדליון כשהדמות שבתמונה חרוטה עליו. המדליון עצמו עשוי זהב 14 קרט וניתן להזמינו בכל צורה שתבחרו: צורת לב, עיגול, ריבוע, אובל וכד'.

„גולדן ממוריס בע"מ"
רח' דיזנגוף 117, תל אביב (ליד קפה כסית)
טל. 03־234936 – 03־396205.

יין ישמח לבב אנוש, אבל ביקבי הגפן שבמפרץ חיפה לא רק היין משמח את הנפש, אלא גם הקנקן שבו הוא נתון. בעלי היקב ממלאים את פרי הגפן הזה בבקבוקים משובבי עין ובסדרות ערבות לא רק לחיך אלא גם לעין הרואה.

ובכן – אתם מחפשים יין לארבע כוסות של פסח! ל„יקבי הגפן" יש יין שנקרא „פסח" ועל תוית הבקבוק... נכון ניחשתם: ציור של שולחן ערוך לפסח.

המלחים של יוניגד

מאת ז. אורי

יוניגד בע"מ מפעל לייצור, עיבוד ושיווק מלח. אזור התעשיה טירת הכרמל

לח לח ומתגבש; צרה צרורה שכל עקרת בית מכירה היטב. עכשיו אפשר לנשום לרווחה, כבר אין צורך להוסיף אורז למלחיה ולהכות לנס. יוניגד מצאה פתרון.

<u>מלח ים יבש</u> אבן דבר בעיתו. המלח הזה מיוצר בתהליך עיבוד כפול, הכולל ייבוש, ניפוי וסינון. תהליך המקנה למלח יחודיות שלא נמצאת במלח אחר. המלח עדין מאד והעיקר, הוא זורם בקלות, הפלא ופלא איפה הם היו קודם? המלח משווק באריזות פלסטיק חדשניות, השומרות אף הן על אורך חייו היבשים, במשקל 200 או 500 גרם. מקל מאד על נגישות השימוש במוצר השוטף הזה. לנוחות וחסכון מיוצר המלח גם באריזות קרטון חדישות, במשקל 1 ק"ג, שניתן למלא מהן את מכלי הפלסטיק.

<u>מלח עם ירקות</u> למי שמבקש שיהיה גם נעים וגם טעים, מגישה יוניגד מוצר חדש, מלח עם ירקות, המבוסס על תערובת של מלח וירקות מיובשים. בתהליך הייצור אין כל שימוש בחומרים משמרים או צבעי מאכל. זהו תחליף זול וטעים למלח השולחן. ניתן לתבל בו מאכלי בשר, דגים ועוף, סלטים וגבינות, חיוני במטבחה של עקרת הבית האניננה.

<u>מלח למדיח כלים.</u> לא על המזון לבדו חושבים ביוניגד; גם לבעיית מדיחי הכלים הביתיים שזקוקים לריכוך המים, מצאו פתרון כחול לבן. בדמותו של מלח מיוחד התורם ישירות לניקיון מושלם של הכלים. בעיקר כלי זכוכית וחרסינה, חייו של המדיח יהיו ארוכים ותקינים משך שנים, בעזרת המלח המיוחד „הטהור" של יוניגד, שגרגריו מתמוססים באחידות איטית, בזמן תהליך הדחת הכלים. המלח ארוז ומשווק לנוחות הצרכנים, באריזות קרטון חדשניות ונוחות במשקל 1 ק"ג. וזהו מנה במותית מומלצת למדיחים ביתיים. מחיר משתלם יוניגד כחול־לבן זול ממוצרים מובאים.

(המשך מן העמוד הקודם)

אומרים שאמהות מטפחות יותר מאבות. תמיד? האם פירוש הדבר שכשמפרקים את החבילה מקומם של הילדים תמיד עם אמא? „השפעת העזיבה של האם על הילד תלויה בנסיבות הפירוד והעזיבה, גיל הילד ורמת התפתחותו", קובע נשיא המועצה לפסיכיאטריה של הילד בניו יורק. „אולם הדבר החשוב ביותר לזכור הוא שלמרות שגירושים הם כבר מצב חברתי מקובל, לחיות עם אבא ולא עם אמא הוא בבחינת יוצא דופן. בן להורים גרושים חש עצמו שונה, ואם הוא חי עם אביו, הדבר מהווה מקור נוסף ללחץ".

אם שוכחים לרגע את „מה שנהוג" ו„מה שמקובל", אפשר לראות שלעיתים דווקא הסידור החריג, שאמא היא ההורה־של־סופשבוע, הוא העדיף, ויאשרו זאת גם מומחים לפסיכיאטריה של הילד. „אם האם מצליחה בעבודתה וממלאת פונקציות של אמא טובה כשהיא ש„רגש האשמה הוא עצום וכך גם תחושת האובדן. לא עם הילד, ואם הילד חש שהוא רצוי בכל מקום אליו הוא הולך, זה הגורם המשמעותי", אומר אחד המומחים.

הן מודות שהבחירה היתה שלהן, כל אחת מסיבותיה, וכפועל יוצא יש בכך מעלות לגביהן. אבל אין בכך משום נחמה להרבה רגעים קשים. „כשאני רואה ילדים משחקים ברחוב, אני נזכרת בכל מה שאני מפסידה", סיפרה גרושה, שאחרי שלושה חודשי פרידה מהבעל בהם הילדים – ארבעה בנים – היו אצלה, החליפה תפקידים איתו. „השאלה ,יש לך ילדים?' הופכת למעמסה כבדה עבורי. הבידור החברתי הוא החלק הקשה ביותר בהתמודדות, כיוון שגם בשיחה קלה עלי לחשוף את עצמי בנקודות הרגישות ביותר שלי". הצורך לדבר על הדברים עם נשים אחרות במצבה, הניעו אותה להקים קבוצת־מיפגש של אמהות ללא־ילדיהן. „אנשים אינם תופסים עד כמה אנחנו לבד. החברה רואה אותנו כמשונות, הקבוצה מאשרת לנו שאנחנו בסדר".

מורה שהשאירה את בתה אצל בעלה־לשעבר, מורה יכולתי להתמודד עוד עם חיים איומים בבית, ועשת בית המשפט היא שבמקרה שהאם עוזבת, גם אם היא חוזרת כעבור יומיים, האב יקבל חזקה על הילדים".

„אמהות של סופשבוע הן בעצם ניגוד מושגים", אומר עורך־דין אמריקני הבקיע בתחום. „החברה עדיין מניחה כי האמהות היחידות הטובות הן אמהות של כל השבוע. אמהות שאינן מחזיקות בילדיהן נחשבות לכשלון כי אינן אמהיות. לכן קוראים על 'סופר־אמהות' שאינן מוותרות ואינן בוחרות – ורק הורסות את עצמן".

ב„קרמר נגד קרמר" זה היה עצוב, סוחט דמעות ופוטוגני. ובסוף גם אהבנו את מריל סטריפ, והיינו בעדה, למרות שעזבה את דסטין הופמן עם הילד הכי חמוד בעולם. אבל כבר אמרו חכמים שהחיים זה לא סרט, ובחיים, רובנו עדיין לא מבינים שלפעמים גם לאמא מותר להישבר ולעזוב, וזה לא עושה אותה פחות אמא, או פחות כבאדם. אפילו נחמד. ■

אורית הואל

אילנה באום

החיים לבד – לא חגיגה

מימי. גרושה מזה שלוש שנים. הילדים נותרו עם הבעל, שעד היום אינו מבין מדוע התגרשו. מחיר השחרור יקר ומכאיב. לשאלה, מתי מותר לילד לבחור, אין לה עדיין תשובה. „ידעתי, שכדי שגירושי יצליחו, אסור לי לטפח שנאה", היא אומרת.

התנאי הראשון היה עילום שם. „אין לי מה להסתיר. אבל הילדים, את יודעת..."

כן, אני מכירה את חוסר הנוחות הכרוכה בראיון, את החשש מחשיפה וגם את רגשי האשם. אבל ישנו גם הצד השני: הרצון לומר את מה שיש על הלב. לפרוק. לשתף אנשים נוספים במה שעובר עליך, למרות ואולי בגלל המועקה, המצוקה והאשמה.

יש אמירות כאלה: „עזבתי 200 מ"ר, רהוט יקר, מרפסות וחצר גדולה. היו לי 17 חלונות, סכו"מ כסף וקריסטאלים שאני לא צריכה לדאוג להם יותר, ועברתי ל־20 מ"ר בעליית גג בשכירות , בלי רהוט וכשהילדים באו ישנו על הרצפה." או: „אין נוסחה אחת לגירושין מוצלחים. אבל יש נוסחה לגירושין לא מוצלחים: כשהמאבק על הילדים קשור לנורמה חברתית. אני מכירה את הנשים שאומרות 'אני לא הייתי מוותרת על הילדים בשום־פנים־ואופן' – אבל את המחיר ישלמו הילדים". וישנה גם אמירה כזאת: „דברתי בטלפון עם בעלי לשעבר. הוא עיצבן אותי. צריך לתת לי כסף – ולא נתן. כשסגרתי את הטלפון אמרתי 'בנוונה'. הבת שלנו שהיתה אתי היתה עצובה. שאלתי אותה למה? אמרה לי: אמא, את לא הוגנת, למה את אומרת דברים כאלה על אבא? אמרתי לה שהיא צודקת. מספיק כואב לה שהיא אוהבת אותו ואני לא. זכותה לאהוב אותו...הוא אבא שלה. גם אני אהבתי את אבא שלי"...

כמה רגעים של חום

נפגשנו בבית קפה, ביום שישי ב־12 בצהריים. מימי (שם בדוי) מקציבה לנו שעה „אחר־כך ניגש אלי הביתה. זה כאן קרוב. באחת צריכה לבוא אלי הבת."

במשך שנים עבדה מימי כדוברת של מוסד גדול בירושלים. לאחר גרושיה היתה שנה בחו"ל. למעלה משנה היא עובדת בתל־אביב. היא לא ויתרה על הדירה בירושלים. „בכל יום אני חוזרת הביתה, ורק לעתים רחוקות נשארת ללון בתל־אביב, אצל חברות. דינה (שם בדוי) בת התשע ישנה אצלי בקביעות פעמיים בשבוע. גם הבן איתמר (שם בדוי) 17, מגיע. כמו שהוא גדול – את חושבת שהוא לא אוהב להתפנק? לא צריך את אמא שלו? המאמץ הזה שווה ולו רק בשביל כמה רגעים של חום בבוקר, כשדינה נכנסת אלי למיטה. זה כל הכיף שלי." המילים החמות נאמרות בטון שקט, רגיל. נדמה לי כי אני מאתרת את עקבות הכאב סביב העיניים. פחות קשיחות, קמטים חדשים ואיזו הבעה חדשה של „החיים לבד זה לא חגיגה." זהו גם משפט שחוזר על עצמו, בהקשרים השונים של פרידה, עזיבת בית, חיים לבד: „ הכל יותר קשה. צריך לשלם את כל החשבונות ולרוץ לכל הסדורים. יש מעט מאד זמן לחיים פרטיים. לפעמים באמצע השבוע מאוחר, ולפעמים בסופי השבוע. אבל יש יותר חופש. בעצם, הגברים לא השתנו. אלה אפילו אותם גברים שכבר היו בזמן נישואי. ההבדל הוא שאני לא צריכה להתחבא מאחורי השיחים. מה שקורה מתרחש אצלי. בגלוי. במיטה שלי."

ואם מדברים על המיטה שלה זה נראה כך: מיטת יחיד בחדר רחב מידות ובו שולחן כתיבה, קיר מלא צילומים משפחתיים (רינה, איתמר וחברים שלה). באף אחד מהצילומים לא מופיעה תמונה „שלו". על השידה רדיו טייפ וקסטות. חדר סטודנטיאלי. „בכוונה המיטה שלי צרה. אין לי סבלנות לישון כל הלילה עם מישהו. רוצה לקום בבקר לבד. בדיוק השבוע היה כאן אחד. רצה להישאר לישון. אמרתי לו שיחזור לאשתו."

לשקם מבלי להתנצל

באחת עזבנו את בית הקפה. מימי קנתה קצת עוגיות „שיהיה לשבת". באחת ורבע מתקשרת דינה. קצר בתקשורת: דינה מחכה למימי בבית של האבא. מימי מחכה לדינה בדירתה. „כל פעם זה קורה" מסבירה מימי. מאז נפרדו היחסים השתפרו בינה ובינו. הבית שלו גדול ועל פי־רוב היא הולכת אליהם: „עכשיו אנחנו עושים חגים ושבתות יחד כמו כל משפחה רגילה. באחד החגים נסענו לתל־אביב, בערב גשום במכונית המצ'וקמקת שלי. הוא היה מופתע. ידע שפחדתי לנהוג בלילה. אמרתי לו שלמדתי להתגבר על־זה. הרבה דברים למדתי לפתור לבד. כשהיינו נשואים הייתי מתייעצת איתו בכל דבר. כשהעניין נכשל כי העצה היתה לא טובה – הייתי כועסת עליו. מהרגע בו לומדים להחליט לבד זה נעשה יותר מהר ויותר קל ואין על מי לכעוס. השתחררתי מהתלות הזאת."

חמש עשרה שנים היתה מימי נשואה ליונתן (שם בדוי, כמוסכם). „התגרשנו כי לא היינו צריכים בכלל להתחתן. בתום השנה שהייתי בחו"ל הוא התקשר והציע שאחזור אליו. עד עכשיו אינו מבין למה התגרשנו. אולי, אם היה מבין לא היינו צריכים להתגרש. כל זמן הנישואין הייתי מישהו שצריך לעזור לו, לקיום שלו, להתמזג בתוכו במעמד של מספר שתיים. על כל מה שעשיתי לטובת העצמאות שלי, הייתי צריכה להתנצל – אז מה הפלא שכשהתגרשתי הרגשתי חרות עצומה?

אי־אפשר לכנות אותה טיפוס אמהי. אשה נאה, חטובה, עיניים כחולות, שער בלונדי בתספורת של פארה פוסט. „גם כשהיינו נשואים עבדתי והוא היה הרבה שעות עם הילדים. השיקול להשאיר את הילדים אתו היה לטובת הילדים וגם לטובתי. אין פתרון אידאלי. למקרה שלי זאת היתה הדרך לגרושין שפגעה הכי פחות בילדים והכי פחות בי. הייתי סחוטה מחיי משפחה וזקוקה לזמן לשקם את עצמי כאדם, לשקם את הפרטיות שלי. בגלל זה גם נסעתי לחו"ל. איפה יהיו הילדים? תלוי למי יש יותר זמן להשקיע במשפחה. היה לי הרבה בטחון בילדים. ידעתי שהם יעמדו על זה שיהיה להם קשר איתי, וזה הוכיח את עצמו. המחיר הוא כלכלי וסחיטה עצמית שאני עובדת בתל־אביב וגרה בירושלים. אני ידעתי שכדי שגרושין יצליחו – אסור לי לטפח שנאה. לא רציתי שליונתן יהיה חשבון נורא איתי ושירצה לנקום בי. לא התעקשתי על סכום הפצויים או על רכוש וגם לא על ההסדר עם הילדים. ידעתי שאין לו מספיק כסף אז הסכמתי שישלם לי רק כעבור שלוש שנים. אולי עכשיו, בכספים שקבלתי ממנו, יחד עם כספי ירושה וחסכונות תהיה לי דירה משלי..."

וישנם הילדים. מה הם אמרו על ההסדר? שאלתם אותם?

„אני חושבת שאסור לתת לילדים לבחור. לילד צריך להגיד: היום אתה אצל אבא ומחר אצל אמא. לתת בידיהם את הבחירה – זה אכזרי". בספור של מימי הילדים הם החוליה החלשה באידאולוגיה הקשוחה, שתפורה, כך נראה, לשכך את יסורי המצפון, את הטענות. מסכת הטיעונים נבנתה כך שבזכות המילים ניתן יהיה לקום בבקר ולהביט על עצמך בראי בלי לטפח שנאה עצמית. מפיה של מימי הספור נשמע כמעט אידילי. כמעט עדיף על מצב של שמפחה מרובעת".

לילד אסור לבחור

בכל זאת ישנן כמה שאלות שאין לה עליהן תשובה טובה: מתי מפסיק ילד להיות אחד שאסור לתת לו לבחור ומקבל לידיו את זכות ההכרעה? בעת הסכם הגרושין, (לפני שלוש שנים) דינה היתה בת 6 ואיתמר בן 14. אולי היה זה החשש כי הילדים יבחרו להיות איתה וזה לא יתאים ויקלקל לה?

במבט לאחור אומרת מימי, כי העניינים בינה ובין יונתן לא היו בסדר שנים רבות. „עוד לפני שרינה נולדה חשבתי שעלינו להפרד. נכנסתי להריון בכוונה. חשבתי כי אולי זה ישקם את היחסים בינינו, אבל אם לא, לפחות איתמר לא ישאר לבד. כשהם (רינה ואיתמר) יחד, בכל זאת יותר קל לשניהם. יחד הם משפחה. אפילו אם אני או בעלי לא נמצאים איתם."

בדירתה הארעית מטבחון קטן, חדר שנה וחדר נוסף ובו ספה, שולחן ארוחות נמוך וטלוויזיה. החדר בו ישנים הילדים כשהם מגיעים. הרהיטים של בעל־הבית. כשתרצה לסדר דירה משלה תצטרך להתחיל בכל הרכישות מחדש. „אני לא יודעת במה להשקיע קודם: מיטה או ארון."

זהו. ספור כואב על קצה המזלג. בקושי מקלף קליפה אחת משכבות ההגנה הרבות. הערכת־מצב אוביקטיווית, אם יש כזו בכלל, ניתן יהיה לעשות רק כשאיתמר ודינה יקימו בית ויהיו מבוגרים מספיק כדי לבחור, גם בעיני אמא שלהם. ■

דבורא שפירא

הקרבתי בן תמורת חופש

גבר תמיר קרוב לשלושים, לבוש בהידור, עומד בפינת הרחוב. מידי פעם הוא מסיט את חפת כותנתו היקרה ובודק את השעה. היא מאחרת. לבסוף, קצרי־רוח, הוא בוחן את צורתח העגלגלה־מוצקה המתקדמת לעברו. „אמא", הוא קורא לעברה בקול כבוש, „את מצצית. את ואני הולכים לבלות ביחד, משהו שלא עשינו בצוותא כשהייתי קטן. ותוץ מזה, יש לי תוכניות לגביך, את באה לאירופה בינואר, ואני לוקח אותך לסקי בסנט מורייץ". היא מזדקפת בגאוות, הם נראים טוב ביחד - היא מציינת לעצמה - כמו מאהב צעיר ואשה בוגרת שמורה היטב. האושר מציף אותה, בדקה הראשונה, למישמע הטקסט הזה. בדקה השנייה, צף בה החשש המלווה אותה זה שנים: „משהו לא בסדר כאן. משהו התקלקל בדרך הארוכה שעשינו שנינו. אני האובייקט הנשי בראש שלו. עובדה: הוא בן 28, עדיין לא התחתן ואינו יוצר קשרים מתמשכים עם נשים. הוא תלוי בי עד אימה, אפילו כשהוא מתגורר בארץ אחרת".

הוא משבח אותה על שהשכילה לנווט את חייה. ואז מתרחש הפיצוץ. „אבל אני עדיין הקורבן שלך. באמצעותי קנית את החופש, את החיים החדשים שלך", הוא מטיח לעברה. „הוא היה הקורבן של הרס נישואי", היא מודה.

הם שותים קפה. ממיינים זיכרונות. הוא משבח אותה על תושייתה, אומץ ליבה, על שהשכילה לנווט את חייה בעוצמה שכולה לטובתה. ואז, לפתע, כמו תמיד, מתרחש הפיצוץ. „אבל אני עדיין הקורבן שלך. באמצעותי קנית את החופש, את החיים החדשים שלך", הוא מטיח לעברה. והיא, כרגיל חסרת־אונים. עד היום לא פיתחה יכולת התגוננות וטיעון למשמע ההטחות הללו.

לשלוח אותו לפנימיה

כשהתגרשה לפני 19 שנה, הוא היה בן תשע. הבן הקטן, אוהד – בן חמש. כאשה בעלת התניות אמהיות־מסורתיות, אפילו לא העזה להעלות על דל שפתיה את אשר רצתה מכל: „לחלק" את הבנים. אחד לאב, אחד – לה. פחדה מהתגובות הצידקניות של הסביבה.

(המשך בעמוד הבא)

כשאמא עובדת

(המשך מן העמוד הקודם)

במשך מספר חודשים גידלה את השניים עד שכשלה. „לא התמודדתי עם זה", היא מתוודה ביושר, „עבדתי כמו מטורפת כדי להתפרנס, להתקדם, להיות מישהי בזכות עצמה ולא אשתו של.. והוא, הבכור, היקשה עלי את החיים. היה ילד תובעני, קשה, ביקורתי, מתמרפק. היו לו השגות על הופעתי הסקסית, על הקופצניות שלי". הוא ממש בוש בה, ובנשימה אחת, היה גאה בה. היא הודיעה לבעלה לשעבר ששילם מזונות עבור שניהם, שאינה מגדלת אותו יותר והיא מתכוונת לשלוח אותו לפנימייה. „הוא ממש השתולל. נתתי לו חומר מרשיע חדש לנגח אותי. „וודאי. את אשה מושחתת. אמא שאפילו אינה רוצה לגדל את ילדיה". חברות צידקניות התחילו לרכל על „האמא האיומה הזו שלא נותנת יריקה על הבן שלה".

היא היתה נחושה בדעתה לגדל רק את בנה הקטן, הנוח. במעומעם, עדיין מבלי שגיבשה דעה על התנועה לשיחרור האשה, היה ברור לה שמתרחש בחברה שהיא חיה בה, עיוות: בעור הגבר הגרוש גוחר ציפור דרור בירירה שכורה או נקנית, הרי האשה, בגלל התניות החברה, „רופקת לעצמה את החיים", בשל עול גידול ילדים שמוטל, למעשה, עליה בלבד. עיניהם של ילדיה בולשות בעין ביקורתית אחרי המחזרים הנכנסים לדירתה; צריך לתת להם דין וחשבון על כל תנועה שלה; ההלשנות לבעל לשעבר משתוללות: אי אפשר לצאת בערב, כי צריך שמר־טף והתקציב לחוץ: משק הבית מסורבל יותר: התופש המיוחל שנועד להתחלות חדשות, ניקטם. „מי קבע שדווקא אני זו שאגדל את שניהם, ואצלו יווצרו תנאי חממה להתחלות חדשות", היא שואלת.

הפיצוי: אוכל

בעלה לשעבר לא אווה לשמוע ולו מילה אחת על „המוסדות הנוראים האלה". הוא ניאות לגדל את הבכור בדירתו. „חלוקת" הילדים התחילה לפעול בשטח. סיפור האבהות המסור שלו ארך בדיוק שבוע. הוא נשבר ושלחו למוסד. „עובדה שגם הוא לא עמד בזה", היא מציינת בציניות מרירה. „הבכור בפירוש הוקרב כדי לפתור את הבעיות של שנינו. הוא הקורבן של הרס הנישואין שלנו".

הקשרים בינה לבין בנה הבכור לא נותקו. מידי שבוע, במצפון נוקף, עמדה ובישלה למענו כמויות אדירות של מזון משוכח, עת הגיע הביתה לסופי שבוע. „היו מתחים נוראיים כשהיה בא. הוא קינא בבן הקטן על שהושאר בבית". האגרסיה הנוראה שפיתח הבכור כלפי אוהד, התפתחה במשך השנים למין אהבה פטרוניתֿ־סנדקית כלפיו. היום, כאשר שניהם מתגוררים בפאריז, מטפל הבכור בענייניו הכספיים של אחיו, ומשגיח על רמת לימודיו, שלא יתרשל, חס וחלילה. „הוא נשאר תובעני כשהיה. היום הוא נוטל לעצמו את הכל כחורה, והרבה. הוא יותר אינטליגנטי מכולנו. אני מרגישה בזאת" – מתוודה האם.

התקפי זעם

בגיל 14, מאס בפנימייה ועבר אל אביו, ממשיך לבקר את אמו. בגיל 18, עם התגייסו לצבא, נטל את כל חפציו מדירת אביו ועקר לבית אמו, שנישאה בינתיים. „הוא המשיך להטיח בפני אז וגם היום את כל העוולות שעוללתי לו". „לא נסלח, לא נסלח" – היה צועק בפרצי זעם לא צפויים. „תניח לי, תפסיק לרדת עלי, אני לא עומדת בזה" – היא בכתה, חסרת־אונים, והוא המשיך להלום. „כל ההסברים על מצב כלכלי גרוע, על חוסר יכולת לגדלו, על כך שרציתי בחופש יחסי כמו אביו, על העובדה שבגדלי רק ילד אחד הגדלתי את סיכויי להנשא ואכן נישאתי – לא עזרו. 'את הקרבת אותי בשביל הנוחיות שלך, בגלל האגואיזם שלך' – הטיח בי שוב ושוב. 'מדוע אינך בא באותן הטענות כלפי אביך? הרי הוא נהג באותה צורה?' אני אגואיסטית. מודה. ומה רע בכך? והוא רצה שאהיה שייכת רק לו. אני – לא רציתי להיות שייכת לאף אחר".

מאוחר יותר, כשעקר לפאריז ללמוד ולהתמקם בה, התחולל מספר שנים מעין „שקט תעשיתי". היו ביקורי המולדת המתוקים. והיא, כתנאי חממה כלכליים מקוריים, שיצרה במו ידיה, נרגעה מעט. כמימים ימימה, גחנה מעל לסירים לרצותו בבישולים אכזוטיים.

חברות והערצה הדדית

„היום, זו הפעם הראשונה שמערכת יחסינו הפכה לקצת יותר מתונה, משום שגילינו את הפורמולה של החברות וההערצה ההדדית. הוא סיים אוניברסיטה בהצלחה, הפך לאיש עולם מלוטש, אבל כוחד. הוא מעריץ את הישגי, אני – את הישגיו. יש מין עיוות במשך כת הזו" – היא מוסיפה בזהירות כאובה. „זה כנראה משהו שקורה בהרבה מקומות ולא מדברים עליו: יש לו תסביך אמא. הוא יצר קשר מידי הדוק אלי, על אף שאינו נמצא בבית. 'את מלכה, את צ'יף. אשה מסודרת שהצליחה לרכוש דירה בכוחות עצמה' – הוא מתפעל לי – עכשו הוא מעריץ את התכונות שאז שנא בי, בדיוק את אותן תכונות שעזרו לי אז לבנות את חיי. שימחת החיים שלי מפעימה אותו. אז הוא שנא אותה".

„לא היה לו אותי משום שלא היה לי אז ראש אליו. ילד עם בעיות שאמו לא הצליחה לפתור אפילו בעייה אחת שלו. מדוע? כי בעת גירושי הייתי צעירה. גדלתי והתבגרתי תוך תהליך גירושי, בעת החיים שלאחריהם ושיקום הריסותי. ידעתי שאבנה חיים טובים יותר, במאמץ אדיר בלי נוכחותו המתמרדת בחיי. הקרבתי אותו כי ידעתי בחוש שלי: אם ישאר בבית, הוא ידפוק לי את החיים, יטרפד לי נישואין שניים. רציתי שתהיה לי נקודת זינוק של גבר. עבדתי בשתי מישרות כדי לפרנס את עצמי בכבוד, ובעיקר – כדי להעלות את הדימוי העצמי שלי. הצלחתי והרווחתי הרבה כסף, רק אז נרגעתי. הביטחון העצמי שוקם. הסיפור הזה לא עבר עלי סתם כך. רגשות אשם פוקדים אותי בלי הרף".

היום, כשהם יושבים בבית־קפה או בבית עם בעלה השני וחברותיה, מביט בה הבן הבכור בהערצה. הוא מודה שעתה הוא רואה עין בעין את ההגיון בהתלטרתיה „האגואיסטיות" אז. יש לה חיים טובים, היא מסכימת, עד כמה שהחיים מסוגלים להיות טובים. אבל בעיני עצמו ובעיניה ישאר לעולם קורבן נצחי. ■

נטע שרמי

היא תמיד תהיה הבת שלי

קשה להכיר בדפנה אשת העסקים המצודדת המקרינה סמכות ורכות, את הצעירה שמיהרה להנשא. כשהתגרשה נותר בנה אצל בעלה. „הרגשתי צער, אך לא אשמה", היא אומרת.

בוסח השיחה כבר הפך להיות כמעט קבוע בין זוגות מתגרשים: „אבא ואמא לא יגורו יחד, אבל הם ימשיכו לאהוב אתכם". אלא שהמקרה של דפנה היה שונה מן המקובל. היה עליה להוסיף: „ואתם תמשיכו לגור עם אבא, ואני אבוא לבקר אותכם".

כבר בלילה ראשון לנישואיה בהתה דפנה בגבר השרוע לידה ושאלה את עצמה: „מה אני עושה כאן בעצם?

אבל רק אחרי שמונה שנים, במהלכן נסתה לדכא את ספקותיה ולשכנע את עצמה כי משהו אצלה איננו כשורה ועליה להיות לצד בעלה גם בניגוד לרצונה, אזרה את הכוח לקום וללכת. מחיר החופש: נישול כלכלי על אחזקת שני הילדים.

היום כשהיא בסוף שנות השלושים, קשה לזהות באשת העסקים המצודדת שבארשת פניה ודיבורה מזיגה מרתקת של סמכותיות ורכות, את הצעירה הבודדה בת ה־19 שמהרה להנשא. היום היא יודעת כי אז תיפשה, למעשה, תחליף לבית ומשפחה שנגזלו ממנה בנסיבות טרגיות בילדותה, ומצאה עצמה כבולה לגבר שבינה לבינו היו רק זרות ושממון: „הרגשתי שחייתי לבדי למען כולם ודבר לא קבלתי בחזרה. עד היום אינני מבינה איך שכבתי אתו והולדתי עמו ילדים".

נכון, שיחסו העקר המריץ אותי להתקשר לגבר אחר, אבל למערכת היחסים האפיזודית בינינו לא היתה השפעה על החלטתי. עובדה שעם סיומה, הדרך חזרה היתה קצרה, שהרי היו דברים מעולם, ועל אף פי כן לא הייתי מסוגלת לשוב הביתה.

„אני זוכרת היטב כיצד ישבנו בשבת אחר הצהרים עם ילדינו שהיו אז בני שש וארבע, והסברתי להם שאבא ואמא כבר לא יגורו ביחד, אבל ימשיכו תמיד לאהוב אותם. אהבה שהובטחה אז במרפסת בין שתיית שוקו לנגיסה בעוגות, אבל כמעט שנטרפה בתהליך הגירושין המתמשך, כאשר הילדים משמשים כלי־משחק ואמצעי לחץ להשגת יתרונות כלכליים. בן זוגי ידע לנצל את רגישותי לסבלם של הילדים וכדי לחסוך אותו מהם ויתרתי על החזקת הבן. את הבת לא תבע לעצמו מפני שקיבל הכל גם בלעדיה.

לאחר שלוש שנים כהן היתה אתי, ביקשה הילדה להצטרף אל אביה. לא התנגדתי, להפך. אפילו עודדתי אותה. הסכם הגירושין השאיר אותי במצוקה כלכלית ונאלצתי לעבוד כל היום בשתיים שלוש משרות ולהחליף דירה כל שנה. הילדה נשארה עם שמרטפיות והייתה בודדה מאוד. אז לא יכולתי לתת לה בית מסודר ומסגרת משפחתית, ומאחר שאביה התחתן שוב קוויתי שאצלו, בחברת אחיה הקטן אליו התגעגעה כל כך, תרגיש טוב יותר.

ההחלטה הייתה קשה, אבל טובת הילדה התגברה על תחושת הריקנות, הגעגועים והעצב הנורא שהרגשתי אחר לכתה.

האם תחושת אשמה מלווה אותי עד היום? „לא! כבר אז הרגשתי צער, אך לא אשמה. צער משום שלא יכולתי להמשיך ולגדל את הילדים בעצמי ולהעניק להם חום כמו בשנותיהם הראשונות, אבל להמשיך לחיות חיי נישואים ריקים וכושלים רק למענם, זה בפירוש לא! ילדים גדלים ועוזבים את הבית ולי מחכות עוד עשרות שנים נוספות שאי־אפשר להתעלם מהן. יותר מזה, השלמות הנפשית של ההורים חשובה לילדים לא פחות, ואפילו יותר, מהקרבה הפיזית היומיומית. אסור שהורים יקריבו הכל למען ילדיהם.

כן, אני יודעת, ייתכן שהדברים הללו אינם מתישבים עם „האינסטינקט האמהי", השאלה היא אם קיים דבר כזה, או שאינו אלא מיתוס שנועד לתת לגיטימציה לאורח חיים בו האם המטפלת בילדים והאב דואג לפרנסה. גם אם קיים „אינסטינקט אמהי" הוא נובע למיטב ידיעתי ותחושתי, מהרצון והיכולת להעניק לבני אדם בכלל ולא רק לילדים, ולכן אינני חושבת שצריך להדביק תיוות ולהכליל דברים. כל הקשר בין בני אדם עומד בפני עצמו ובכל פרידה, יש מן העצב שלה.

„קשה להגיד שלפרידה ביני לבין הילדים לא הייתה השפעה בכלל על היחסים בינינו ובמיוחד בין הבת ובני. לפני שנתיים, כשכבר החזקתי במשרה מכניסה ואפילו רכשתי דירה, עלתה האפשרות שיבואו לגור איתי. המחשבה שנחיה יחד מלאה אותי אושר, אבל הבת שהיתה אז בעיצמו של משבר גיל ההתבגרות נסוגה ברגע האחרון בלחץ אביה, ואילו הבן קם ועבר אלי, אחר כך הצטרפנו שנינו אל חברי לחיים.

הבת ממעטת לבקר אצלנו, אבל אני מתראה אתה ומעורבת מאוד בחייה. היו פעמים שהטיחה בפני דברים פוגעים וכואבים שגם אם אינם נכונים, הם מבטאים את הרגשתה וחבל לי. אני מאוד מקווה, וגם אומרת לה, שבגרותה ונסיון החיים שתצבור יאפשרו לה להבין אותי ואת מה שעשיתי. אני בכל אופן תמיד אוהב אותה, תמיד אהיה אמא שלה והיא הבת שלי". ■

אוטו שמפו שומר על ערך המכונית

מאת ד. מור

המילה המשמשת שגורה בביקרי מכוניות היא "פנטסטיק אוטו שמפו".

מבשיר המבוסס על הטכנולוגיה של מוצרי פנטסטיק הידועים בארה"ב ובעולם. "פנטסטיק אוטו שמפו" מכיל חומר ניקוי המסיר בקלות כל לכלוך מבלי לפגוע בצבע המכונית. "פנטסטיק אוטו שמפו" מכיל גם חומר מעולה המעניק למכונית ברק וזוהר של מכונית חדשה, מגן עליה מפני קרני השמש, אבק ופיח. "פנטסטיק אוטו שמפו" משווק בבקבוקי פלסטיק המכילים 500 מ"ל, המספיק ל־15 שטיפות ומחירו נמוך ממוצרי יבוא דומים המוצעים בשוק. דרוש "פנטסטיק אוטו שמפו" בכל רשתות השיווק ובתחנות הדלק ושתהיה לך מכונית נקיה ומבריקה!

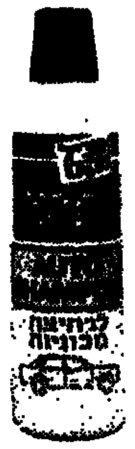

המחיר לצרכן 4.05 ש"ח.

"יש נוזל אחד גדול שאני אוהב - דיקסי. גם הכלים אוהבים אותו."

דיקסי

נוזל חסכוני לשטיפת כלים ללא ניגוב לאחר השימוש.

דיקסי - עוד מוצר איכות של הנקל, הינו נוזל כלים גדול. גדולתו - מתחילה בתכולתו - 1.5 ליטר - כמות הגדולה פי אחד וחצי מכל נוזל כלים אחר הקיים בשוק וממשיכה ביתרונות שהוא מעניק לך.

דיקסי מנקה ומבריק את הכלים ביעילות ומתאים גם לניקוי משטחים עדינים ורגישים. הוא מכיל אלכוהול המבטיח ייבוש מהיר של הכלים, וכך הוא פוטר אותך ממלאכת הניגוב. ריח הלימון העדין שלו מעניק ניחוח נעים. וכל יתרונותיו גם יחד, מציבים אותו במקום הראוי לו במטבח.

היבואן: א. בדוסה. המפיצים: חב' נורית בע"מ.

Henkel הנקל - המשפחה הטובה של פרסיל.

כשאמא עובדת

דבורה שפירא

אמא של סוף־שבוע

היא החליטה להתגרש משום „שבעלה היה קטן על מידותיה", כך סיפרה לחברותיה. במשך שנים תיפקדה כאשה מושלמת: בנתה לעצמה קריירה אקדמאית משגשגת, שני בנים, בשלית מעולה, מארחת למופת שמתלקקת סביב הבוס שלו, טעם מעולה בלבוש, בתיכנון פנים הבית, אשה דוחפת ונידחפת סטייל המגאזינים האמריקניים, כזו המלקטת את פירות שאפתנותה, וזוכה, לבסוף, בבעל המתמנה למנכ"ל צמרת או זוכה בעמדה ציבורית בכירה. אלא שהיה פיספוס בדרך: בעלה לא אווה להדחף למעלה. „ראש קטן".

כשהתגרשה לבסוף בגיל 35, הסתמכה בתמימותה היחסית, על רומאן סתרים ממושך עם אישיות אקדמית ידועה, על הופעתה המרשימה ועל התארים אקדאמיים שליקטה לרוב. ואז נחתו עליה האכזבות בזו אחר זו: נשוא רומאן הסתרים שלה, לא אווה לשמוע על חתונה והחל תר אחר נתיב בריחה. לאחר „שעשה סיבוב בעיר", כפי שמגדירים חבריו את פרשת האהבה בין השניים, חזר לביתו הזעיר־בורגני הבטוח. היא נותרה לבד. כל התארים האקדמאיים שלה, שכהם תלתה תיקוות לפרנסה מכובדת, הנפיקו לה משכורת שחונה. והופעתה היפה? אומנם זו הקנתה לה נקודת זינוק ראשונית מבטיחה, אולם נראה כי אף אחד לא התרגש ממנה יותר מדי. אחרי ככלות הכל, העיר משופעת באקדמאיות יפות, צעירות ממנה וכלי ילדים.

הילדים נשארו בדירתה, כפי שהוסכם עם בעלה לשעבר. התעוררה בעיית פירנוס. דמי המזונות שקיבלה ממנו ומשכורתה, לא הספיקו. היא החליטה על הסבה מיקצועית: סוכנת נסיעות. כך, חשבה, תראה עולם בתעריפים מגוחכים ולא תוצמת לחיים של אשה קשת־יום.

לכשהשתלבה במיקצוע החדש, השתנו החיים בבית ללא הכר. ימי העבודה שלה התארכו, היא פגשה אנשים מ„מילייה" אחר, מרתקים, עשירים, בעלי־השפעה, ארנותיים – בדיוק הסוג שהלם את שאיפותיה. היא חזרה הביתה עייפה וחסרת סבלנות לילדיה. בעת נסיעותיה התכופות לחו"ל, הועברו הילדים אל האב, ושם טופטפה אליהם מנת רעל יומיומית על אימם, המזניחה אותם. כשאספה אותם בחזרה, נותנת בידם תשורות, סיפרו לה על אבא סבלני, שמבדר אותם, שמדריך אותם בלימודים, לעומתה – המזניחנית, האגואיסטית.

ספק לגבי „עיסקת גירושין"

כלפי חברותיה שמרה על „פאסאדה" של אם מסורה. כך חינכו אותה. בפנים, התחיל הספק לכרסם בה לגבי כדאיות „עיסקת הגירושין" עם בעלה. מחזרים „פנויים" לא שיחרו אל פיתחה, בשומעם שהיא מגדלת שני בנים בביתה. אחד מהם אפילו אמר לה בגלוי שאין לו כל עניין להתחייב כלפי ילדים שאינם שלו. אלה שהציעו את עצמם, היו נשואים. כך, כגרושה שחלמה על חיי חופש, מצאה עצמה מנהלת שוב רומאן „בתנאי גרילה" עם גבר נשוי. פגישות מתוקות־מרירות בנות שעתיים בחדרים מהודרים של בתי־מלון, סופי־שבוע בודדים כשהוא חוגג עם מישפחתו, נסיעות משותפות וקצרצרות לחו"ל, המתקיימות גם שם בתנאי מחתרת. מונולוג אדיב בנוסח: „לא אוכל לשהות איתך יותר מאשר יומיים, אחרי הכל – זו נסיעת עסקים שאי אפשר למתוח אותה בלי גבול".

הבנים – היא הגיעה למסקנה, מחבלים במטרותיה הבסיסיות: נישואין לאדם הנכון, שבאמצעותו תשיג כוח, והשתרשות במיקצוע בו תצליח ממש כמו גבר. והיא החליטה: הילדים יועברו לאבא.

היא לא נצטרכה לשינוס מותניים כדי לשכנע אותו לגדלם. הוא באמת רצה אותם לידו, יום יום. עתה היא חייה בדירתה לבד, בדיוק כפי שרצתה, האופציות ככל נפתחו, „אבל אף אחד בעל מטרות רציניות, עדיין לא בא". היא מספרת לחברותיה בכעס על „האיש הזה" המגדל אותם בצורה אנרכיסטית. „שעה זו לא שעה, מילה זו לא מילה, הם פורקים כל עול, ורק אני מחזירה אותם לסדר בסופי־שבוע, כשהם אצלי".

לקראת צהרי יום שישי, היא מתמלאת במתח. הנה הם באים, רועשים, מרושלים, עם תיקים שתוקים ומאובקים. שומה עליה עכשו ומיד להעניק להם משהו מרעיונותיה על חינוך לסדר, לניקיון להכנת שעורים מסודרת, ומי יודע אם זה ישפיע עליהם, שהרי „האבא הזה הורס בהם כל חלקה טובה". המצפון כנראה מייסר אותה, חרף שיחות הנפש שלה עם חברותיה על היותה סוף סוף אשה עצמאית. היא נגסה מן העוגה בתיקווה שזו תוותר שלמה, אולם, שוב, משהו השתבש בתישוביה. משהו שאין לה שליטה עליו. היא הפכה ביוזמתה לאמא של סופי־שבוע, כדי להריץ עצמה לעבר קריירת פסגות, אל גבר רב־כוח. זה עדיין לא קרה לה. נכון להיום: היא מרירה. ■

> היא החליטה להתגרש משום שבעלה היה „קטן על מידותיה". היא הפכה ביוזמתה לאמא של סופי־שבוע, כדי להריץ עצמה לעבר קריירת פסגות, אל גבר רב־כוח. זה עדיין לא קרה לה. נכון להיום: היא מרירה.

ספר מתנה אמנותית
מבחר ספרי אמנות ב־25% הנחה

The History of Art
בלעדי לסטימצקי
מחיר חד פעמי
29.- ש"ח במקום 68.20 ש"ח

אלפי ספרי אמנות -
תולדות האמנות, ציור, פיסול, גרפיקה וארכיטקטורה
בשפות שונות ב־25% הנחה!
המבצע בתוקף 1.4.87 — 30.4.87 או עד גמר המלאי.
תן במתנה ספר בהנחה!

מולכו א.ב. יהושע ~~26.-~~ ש"ח 17.50 ש"ח	קוקה קולה הסיפור האמיתי תומס אוליבר ~~20.-~~ ש"ח 13.50 ש"ח	ללא פשרה רומן פריסטר ~~31.50~~ ש"ח 19.80 ש"ח	תשוקות ליליאן אפריקני ~~23.30~~ ש"ח 15.- ש"ח	מסיפורי מר קשקש לאה גולדברג ~~10.40~~ ש"ח 6.90 ש"ח

מבחר גדול של עשרות הגדות מהודרות ואמנותיות לחג הפסח

הגדה של פסח מעוטרת באיורים * מתוך הגדת ליוורנו עכשיו 9.90 ש"ח	הגדת סרייבו THE SARAJEVO HAGGADAH ~~75.-~~ ש"ח 59 ש"ח	PASSOVER ~~11.-~~ ש"ח 7.50 ש"ח	הגדת שאגאל ~~57.50~~ ש"ח 39.- ש"ח	הגדת קופנהגן תצ"ט ~~57.50~~ ש"ח 39.- ש"ח	Maps of the Holy Land kenneth Nebenzahl ~~90.50~~ ש"ח 67.50 ש"ח

תן סטימצקי במתנה
ספרים זה סטימצקי
מבחר הספרים הגדול בישראל

מרכז רפואי ספיר
בית־חולים מאיר – בי"ס לסיעוד
כפר־סבא
קופת חולים
החלה ההרשמה לבית־ספר
לאחיות מוסמכות
במסלול 4 שנתי, מותאם לבעלות משפחה, חופשות מקבילות לבי"ס וגנים
גדרשת תעודת בגרות מלאה.
מעל גיל 30 — תנאי קבלה מיוחדים
לפרטים לפנות למשרד ביה"ס בשעות העבודה
טל. 052-915111/530, 052-914147

בואו ונחשוב על תפנית
הרזיה ללא דיאטה
ועיצוב הרגלי אכילה
תוכנית אישית במסגרת קבוצתית
מתארגנים מחזורים חדשים, מיד לאחר הפסח
פרטים והרשמה במכון
בהנהלתו ובהדרכתו של
ד"ר טובית לדר
ארלוזורוב 140 ת"א, טל. 231084, 220881

הופיע! ★ הופיע! ★ הופיע!
AK
גליון מוגדל לפסח
כולל 3 מוספים חינם!
• „ויטלגו" – אופנת סריגת הקיץ
• מטעמי אירוח לפסח – רות סירקיס
• „צ'ופר" – עיתון צבעוני לילדים
שי חינם!
אבקת כביסה „בונוס"
298 עמודים של צבע, הנאה ועניין

אילנה באום
צילום: יצחק אלהרר סקופ 80

לעולם אין זו טובת הילד

שיחה עם הפסיכיאטר פרופ' ג'יראלד קפלן, מנהלו ומקימו של "המרכז הירושלמי למען המשפחה" הפועל מזה כשנה וחצי. בעבר עבד פרופ' קפלן 26 שנים כמרצה באוניברסיטת הרווארד ארה"ב. שבע שנים ניהל את המחלקה לפסיכיאטריה של הילד בבית החולים הדסה בירושלים. מאז הוקם "המרכז למען המשפחה" טופלו בו 150 זוגות ולהם 370 ילדים. המרכז עובד בשתוף פעולה הדוק עם בית הדין. לאבחונו של פרופ' קפלן נשלחים המקרים הקשים ביותר.

ש: האם ניתן לומר כי יש פתרון כללי, מוסכם שהוא לטובת הילד?

ת: אין כאן טובת הילד. יש הרע במיעוטו. אי־אפשר לעשות הכללות. ב־95 אחוז מהמקרים זה רע לילד. רוב הילדים אומרים כי אינם רוצים שההורים יתגרשו, למרות המריבות והקטטות. ילדים מעדיפים להשאר בבית מאוחד מלהיות ילדים להורים הגרים בשני בתים.

ש: האם צריך לשאול את הילד עם מי הוא רוצה לחיות?

ת: לא צריך לשאול אותו כי בדרך זו מטילים עליו גם אחריות וגם אשמה, כאשר מאלצים אותו להכריע בעד אחד ההורים ונגד השני.

ש: מתי ילד מספיק מבוגר לכך?

ת: בשבדיה נהוג כי בגיל 12 הילד קובע. בארץ הוא אפעם לא מכריע כי אם בית הדין, אם כי מקובל שמעל גיל עשר מה שהילד מחליט קובע. האם זה טוב? זה רע! זה רע מאד כאשר לילד יש עמדה בריב בין ההורים, וזהו אחד הדברים הגרועים להתפתחותו. כשילד מחליט לטובת אחד הצדדים, סימן כי גייסו אותו למלחמה בין ההורים. חשוב שילד ימשיך להיות בקשר הדוק עם שני ההורים. משפחה חד־הורית זה עוול לילדים. ילדים צריכים אב ואם.

ש: מתי אתה ממליץ להשאיר ילדים אצל האבא?

ת: אלה הם מקרים יוצאי דופן. ואני ממליץ על זה רק כשאין ברירה. על פי רוב זה קורה כשיש סכסוך עז במיוחד בין הורים ומוקד הסכסוך הוא הילד. כאשר האב חזק יותר, אלים יותר ויש לו גם יותר כסף לממן עו"ד טוב יותר ויש סחטנות מצד האב. לעתים קרובות הוא גם מונע, לאחר הגרושין, מהילד להיות בקשר עם האם. במקרים כאלה האב גם מסית את הילד נגד האם. זה רע מאד. לפעמים הילד מקבל עמדת אחד הצדדים ונהיה עוד יותר קנאי לה. הוא חושב שאמו אשה רעה, זונה וכו' ואז הוא מסרב לראות את אמו. לעומתה, בעיניו האב כולו טוב. אז, כשמגיעים לגיל ההתבגרות זה יוצר קשיי אישיות. ילדה מתחילה לחשוב על עצמה שהיא "בת של זונה", ואז מאד אפשרי שהיא מתחילה להזדהות עם הדימוי הדתוי של אמה ויורדת לזנות. זנות מאפיינת אחוז ניכר של בנות להורים גרושים וזו סיבה עיקרית לכך.

ש: אבל אני מדברת על החלטה רצונית של שני הצדדים. כאשר האשה אומרת: גם בזמן נישואי אני עבדתי הרבה והאב היה יותר זמן עם הילדים. הוא מטפל בהם טוב ממני. זה לטובת הילדים שישארו אצל האבא. אני בוטחת בהם וסומכת עליהם שיהיו גם בקשר איתי. גם אז אתה שולל זאת?

ת: למרות שזה נשמע אידילי זה לא אידיליה. זו אחת התוצאות השליליות של שחרור האשה. אמא שבוחרת בגלוי בקריירה במקום לתפקד כאם, עושה זאת מסיבות שלה, ולא בגלל טובת הילדים. הקריירה קודמת בסדר העדיפויות שלה לאהבת הילדים. היא כנראה אשה קרה ואין לה כישורים להיות אם. היא מבינה זאת ועל כן מתמקדת בקריירה. כהורה היא משווה עצמה לבעלה ואומרת בעלי איש יותר חם ממני ויש לו יותר כישורים ממני. זהו מקרה נדיר. מ־150 מקרים בהם טיפלתי לא קרה אפילו מקרה אחד כזה.

פרופ' ג'ראלד קפלן. ילד זקוק לשני ההורים.

„כאשר יש לילד עמדה בריב בין ההורים סימן שגייסו אותו למלחמה ביניהם. משפחה חד הורית זה עוול לילדים", כך טוען הפסיכיאטר ג'ראלד קפלן, מנהלו ומקימו של „המרכז הירושלמי למען המשפחה".

ש: נראה כי יש לך סטנדרטים כפולים: האחד עבור האב (זה בסדר שהילדים אצל האמא) ושני עבור האם?

ת: אין כאן סטנדרט כפול. אבל הגישה התרבותית שלנו במערב אומרת כי כשהילדים קטנים (מתחת לגיל 7–8) הם יותר זקוקים לאמא. מקובל שהאם מעניקה סיוע, חום, גמישות, ואילו האב קובע גבולות, משמעת ואידאולוגיה. בדרך כלל האב מקבל את האחזקה אם משהו לא בסדר עם האם. יש משפחות בהן האב אומר: אני הורה בדיוק כמוה ודורש לשמור על קשר הדוק עם ילדי. כמה מקרים כאלה מגיעים לפשרה על אחזקה משותפת, כאשר הילד נמצא לסרוגין (שבוע או מחצית השבוע) אצל האם ואחר־כך אצל האב. זה מבטיח להורים שהם הורים באופן שווה. אני מצדד בכך בתנאים מסוימים: כשההורים יגורו קרוב; אחרי הגרושין תהיה תקשורת חופשית בין ההורים: שיהיו מוכנים לשתוף פעולה במשימה הקשה הזו להיות דו־הורים. אם יש טינה/שנאה/המשך מרירות ואם זה יותר גרוע מאשר קודם, (בשליש מהמקרים זה כך), אחזקה משותפת היא אסון. אז הילדים הם שדה קרב בין ההורים המעבירים מסרים של שנאה דרך הילדים ומשתמשים בהם למלחמה. אבל אם זה פועל טוב – זהו פתרון טוב.

ש: בכל זאת, הרי יתכן כי ילדים אצל האב זהו אכן הפתרון העדיף? הפתרון בו האם סבורה כי בדרך זו היא תקטין את טינתו של הבעל וכך היחסים בין כולם יהיו טובים יותר?

ת: זה אפשרי אבל יוצא דופן. במקרה זה היא עושה את האבחנה בעצמה. היא קובעת את המדיניות לשפור היחסים אחרי הגרושין, מעריכה כי כך יש סיכוי לשיפור היחסים, ואם יש שתוף פעולה עם האב – זה יצילית. בכל אופן הבעיה לאחר הגרושין היא לא האחזקה אלא המגע עם ההורה שאיתו אינם חיים. אם מגיעים לקשר טוב – אז הסדור טוב. ■

קצת סטטיסטיקה

★ בישראל מתגרש כל זוג שישי לעומת כל זוג שני בארה"ב וכל זוג שלישי בבריטניה.

★ בארצות המערב (כולל ישראל) 85–90 אחוז של הילדים אחרי הגרושין נמצאים באחזקת האם, ורק 10־15 באחזקת האב.

★ אחוז הגרושין בארץ עולה מדי שנה ב: 10־15 אחוזים.

★ אחוז הסיכון להפרעות נפשיות ובהן דכאון, זנות ושמוש בסמים גבוה פי שלושה אצל ילדי גרושין לעומת ילדים במשפחה רגילה.

מכינים ילדים קטנים לאנשים גדולים באמת

„כולנו" השבועון לילדים בגילאי 13–8. למעלה מ־100,000 קוראים צעירים ברחבי הארץ מרחיבים ומעמיקים את השכלתם. מומלץ על ידי משרד החינוך והתרבות. יוצא לאור בשיתוף עם הסתדרות המורים בישראל. מקור לא אכזב של הנאה והתרגשות לילדים, גם להורים. תנו אותו לילדכם, הוא לא ישכח זאת לתמיד. „כולנו" מתנה בלתי נשכחת, כל שבוע מתחדשת.

חלק מן השעות היפות ביותר להורים, הוא הזמן בו משתרר שקט גמור בחדר הילדים משך שעה או שעתיים... אף הגה. מישהו עסוק בעולם הקסום שלו. זה קורה מדי שבוע אצל כ־200,000 גברים ונשים, הורים לילדים הקוראים את „כולנו", השבועון הצעיר לילדים.
אבל, זהו רק הצד הקטן והפיקנטי שבענין. „כולנו" מעניק הרבה הרבה יותר מכך. שעות רבות של הנאה, ענין, אתגר והרחבת אופקים להמוני ילדים בישראל.

„הארץ שלנו", „דבר לילדים", „משמר לילדים" – כולם ב„כולנו"

רבים מאיתנו עוד זוכרים בערגה את השבועונים מימי ילדותם: „הארץ שלנו", „דבר לילדים", „משמר לילדים". מה לא היה בהם, בשבועונים הללו הרפתקה ומתח, מיסתורין והומור ועלילות בהמשכים... בני המזל קיבלו אותם לבתיהם, האחרים חיכו בתור ונורא התחנפו כדי לקבל זותם ראשונים...

תנו להם בפסח
מתנה לכל השנה

תנו להם לקטנים מתנה בפסח שנשארת כל השנה.
מתנה שכל שבוע מתחדשת עם הרבה התרגשות, שמחה והנאה. מתנה המרחיבה אופקים ומביאה שמחה לילדים וגם להורים. „כולנו" מתנה אידיאלית לילדיכם. מתנה בלתי נשכחת באמת.

אוהבים קומיקס ומדבקות?!
כל שבוע ארבעה עמודי קומיקס צבעוניים ומדי חודש סט מרהיב של מדבקות צבעוניות יפהפיות. ילדים אוהבים אותן מאד.

„כולנו" של היום הוא שבועון מיסודם של שלושת אלה, הוותיקים והטובים. הוא כל אחד מהם וכולם ביחד בשבועון אחד. עם אותה רוח, אותה מסורת המעודכנת מאד לימינו שלנו.

מכירים את רותם מהטלוויזיה? „כולנו" הוא החבר האמיתי שלה

אם אתם נמנים על בני המזל שהיו מנויים על שבועון ילדים בילדותם, אתם חייבים לילדיכם את „כולנו". לא שכחתם ולעולם לא תשכחו את המתח ביום שלפני, את ההתרגשות העצומה ביום בו הגיע השבועון, את הדפדוף הראשון הקדחתני והסקרני ואת הצלילה הנעימה אל תוכנו... אמא ביקשה משהו, או אפילו אבא... ואתם לא שמעתם דבר. הייתם בעולם אחר...!
אם לא נמניתם על המאושרים שקבלתם את השבועון לבתיכם, אם קצת קינאתם באחרים... תנו לילדיכם את מה שנבצר מהוריכם לתת לכם. תפגשו בעולם חדש ונפלא.

העולם הגדול של „כולנו"

מה יש בו ב„כולנו" שכולם כל כך אוהבים אותו, שאלנו את מנכ"ל העתון, מר רענן גולן. זהו שבועון קומפקטי ונוח במידותיו. הוא מכיל 40 עמודים ויותר, רבים מהם עמודי צבע. כל שבועון הוא אוצר בלום של סיפורים, שירים, מאמרים, ציורים ותמונות המצטרפים למדורים הקבועים.
המדורים הקבועים הם עמוד השדרה של „כולנו" והם חביבים במיוחד על הקוראים הצעירים.
גם ילדים מסתבר, אוהבים סדר והרגלים קבועים. במדורים הקבועים אפשר למצוא מבחר מרתק של סיפורים בהמשכים, הכתובים בידי מיטב סופרי הילדים הפופולארים. את מדורי „שים בול" ו„מכולנו" בהם מספרים ילדים על כל נושא שבעולם ושולחים לשבועון מפרי עטם: שירים, סיפורים, הגיגים, רעיונות וראיונות. במדור "פסק זמן" אפשר למצוא תשבצים, חידות, שעשועי חשיבה ו... רעיונות בכיף. במדור „על גלגלים" סיפורי אוטובוס מפי ילדים. במדור „זה קרה השבוע" אקטואליה לילדים, מאורעות ופיקנטריה מרחבי העולם. „כל בו" – מדור שאהוב במיוחד על רבים מן הקוראים ובו: הזמנות להתכתבות, החלפות, הודעות וברכות.
„טבע שכזה" – הוא מדור המספר על הטבע הסובב אותנו בארץ ובעולם.
„שטח צעיר" – במת ביטוי לעיתונאים הצעירים הנבחרים ע"י העתון.
„מה עושים?" – מדור ייעוץ עם תשובות לילדים שמתלבטים.

למפרסמים. יש לכם למעלה מ־100,000 קוראים נאמנים

30,000 ילדים מנויים כיום על „כולנו". בסך הכל מגיע מספר הקוראים לכ־100,000 ילדים וילדות בכל הארץ, בגילאי 13-8.
קוראי „כולנו" אוהבים את השבועון שלהם ומאמינים בו. אין זה עוד עתון סתם. „כולנו" הוא עתון לחברה האמיתיים.
ילדים אוהבים את „כולנו" ומאמינים בו. גדולי המפרסמים במשק מצאו ב„כולנו" צנור פרסום אמין ומועיל.
אם גם לכם יש מה לומר לילדים, אמרו זאת דרך „כולנו".

„אחד מכולנו" פרופיל צעיר אחד. „צחוק צחוק" מדור הומור עסיסי. „מה שיש" סקירה על חדשים ולוחטים – תקליטים וספרים. „הכוכב שלי" מדור הורוסקופ לילדים. „פופ שופ" מדור פופ רחב וגדול עם הרבה חידושים ותמונות רבות. „סתבק +" אחד המדורים הפופולרים והאהובים ביותר, שנכתב כולו על ידי נער בן 17 בשפה של צעירים. בנוסף, חביב על הקוראים: קומיקס ופוסטר צבעוני מדי שבוע ואפילו מדבקות צבעוניות.

מתנה נפלאה שאינה נגמרת

האנשים העוסקים במלאכה ודואגים מדי שבוע להוצאתו לאור של „כולנו" חדש, הם מטובי הכותבים והציירים בישראל. מנצח על המלאכה העורך דוד פאיאנס (עורכו של „דבר לילדים" בעבר) וסגניות לעורך: אסתר קל המוכרת היטב לרבים מאיתנו וחנה ניר.
בין המשתתפים הקבועים שמות רבים, חביבים ומוכרים של סופרי ילדים, משוררים, ציירים ומאיירים וכמובן הילדים עצמם.
„כולנו" נחשב לעתון מעולה ומן המתקדמים בסוגו. הוא מנחיל לילדים ערכים בצורה נעימה החביבת עליהם. כשמנחילים ערכים בדרך נעימה, חזקה עליהם שישארו בתוקף לשנים רבות. „כולנו" מספק לילדים ענין, הנאה, השכלה ורוחב אופקים. הוא מקנה הרגלים קבועים ומתחדש תמיד. אין עוד מתנה נפלאה כזאת.
הביטו בילדיכם כשיהיו מנויים על „כולנו". ראו כיצד הם נהנים כל שבוע מאוצר חדש, שוב ושוב. כל שבוע כל השנה, המתנה המתחדשת תדיר, תמיד חדשה, תמיד שונה, תמיד מרגשת ומרתקת. מובטח לכם כי ילדיכם יהיו תלמידים טובים יותר בזכות „כולנו". גירוי אינטלקטואלי בלתי פוסק מפרה את החשיבה, מעורר את הסקרנות, מקנה ידע נוסף, עוד ועוד. זהו „כולנו". הוא מכין את הילדים הקטנים להיות אנשים גדולים באמת.

איך מגיעים ל„כולנו"

- **„כולנו" נמצא בדוכני העתונים ברחבי הארץ.**
  אל תשכחו את הילדים כשאתם עוברים לידם. לעצמכם אתם קונים עתון מדי יום! גם לילדכם מגיע עתון פעם בשבוע.
- **„כולנו" מופיע כל יום ג' בדוכני העתונים ברחבי הארץ. קנו אותו בשביל הקטנים. חשוב שיהיו להם הרגלים טובים קבועים.**
- **למעוניינים במנוי שנתי:**
  כתבו עוד היום למערכת „כולנו", רחוב חומה ומגדל 2 ת"א, שק"נ 61999 ובקשו להצטרף אל עשרות אלפי הילדים המנויים על „כולנו". מחיר המנוי המוזל, לשנה מראש, הוא 77 ש"ח. עתה לקראת הפסח (במשך חודש אפריל) תינתן האפשרות לשלם בשני צ'קים שווים, ללא ריבית ע"ס של 38.50 ש"ח כל אחד.
  נא הוסיפו את שם הילד, הכתובת, המיקוד ומס' הטלפון.
- **בכרטיס אשראי: ניתן לשלם גם באמצעות כרטיס אשראי: ויזה וישראכרט. צלצלו אל: מחלקת המנויים של „כולנו", טל: 03-378833 והעתון כבר בדרך אליכם.**

הגיעו ל„כולנו" בהקדם. הוא חשוב לילדיכם.

playmobil®
הכירו לילדיכם את פליימוביל, עולם של הוויה, יצירה ודמיון.
פליימוביל יעסיק את ילדיכם שעות ארוכות ומהנות, ויעשיר את עולמם וילמדם
מגוון נושאים רחב ומרתק...

פליימוביל
החגיגה לעולם אינה נגמרת!
בכל חג ובכל אירוע, תוסיפו לילדיכם דמויות, ארצות ונושאים חדשים מהעולם הגדול של פליימוביל.
המפיצים: אריה דורון, שד' בן־צבי 84 תל־אביב (בנין פנורמה), טל. 03-812169

יהודית חנוך

הבית החדש של מ הודית

מירי שפיר ויהודית ארנון חברות מאז היו בנות ארבע־עשרה, הקשר ביניהן נשמר גם כשרחקו זו מזו ונדדו בין רומא, מאדריד ובריסל, לאפריקה, ולארצות־הברית. חברות של ילדות שנמשכת כל החיים.

בשבוע שעבר הגשימו חלום, פתחו ביחד בית אופנה חדש ויפה ברחוב ירמיהו בתל־אביב. הבגדים שהן עושות, לא מיועדים לנערות, אלא לנשים. לא רק לבנות שלושים, גם לבנות ארבעים וחמישים פלוס. חידוש בנוף האופנה המקומית, שעד לאחרונה התעלמה כמעט מקבוצת גיל זו.

המקום שלהן זה לא עוד בוטיק מאולתר. במה שהולך והופך לסגנון מקובל בעסקי־אופנה, השקיעו פה הרבה. בקומת הרחוב חלונות גדולים מזוגגים בזכוכית, קיר מצופה בראי גדול, רצפת שיש מבריקה, ריהוט מעץ אפריקני כהה. בצד תלויים בגדים מוכנים ואביזרים שהולכים אתם. מדרגות רחבות מובילות למטה, לשטיח רך, פה הבגדים לפי מידה, אפשר להתאים לא רק עדיים בגוון הבגד, גם ארנק ונעליים.

הגשמת החלום

הסיפור שלהן סיפור של הרבה נשים, שעשו כל מיני דברים בחיים, אבל הרגישו שזה לא זה. ודווקא עכשיו, כשהן מתקרבות לגיל שאנשים מתחילים לחשוב על להפסיק לעבוד, התחילו לעשות דבר חדש, שחלמו עליו כל השנים. בחדשים האחרונים עבדו ימים ארוכים וגם בערבים, הדביקו ברוח צוות גם את האנשים שעובדים איתן, שכחו שהן עייפות, מצאו שיש להן מצבורי־אנרגיה שצברו כל החיים.

מירי רצתה ללמוד אופנה, אבל ויתרה לטובת מקצוע מעשי, הוראה. אחר כך עברה ללמוד גרפיקה ב"בצלאל", בשעות הפנאי, עצבה תכשיטים, אצל צורף. ביימה תיאטרון לילדים והמשיכה לחלום על עיצוב בגדים. בינתיים נישאה, ילדה שני בנים והלכה ללמוד עיצוב אופנה. כשנפתח כל־בו "שלום", עשו תחרות לעיצוב בגדי־הזבניות. מירי זכתה לא רק בפרס ראשון, אלא גם בהצעת עבודה, לחקים מחלקה מיוחדת לנערות.

כמו אליזבת טיילור

בשנת 1965 זה היה חידוש בארץ, האופנה התייחסה לנשים מבוגרות, התעלמה מבנות־העשרה. מירי עשתה תצוגות־אופנה מבויימות בכל־בו, הדוגמניות רקדו ושיחקו על המסלול, עם תפאורה שנבנתה במיוחד ברקע. זה היה שונה מהדוגמניות שטיילו באלגנטיות ובצעדים קטנים על מסלול התצוגות.

אחר כך בא הקטע האירופאי, אומרת מירי, בעלי עבר לעבוד באירופה ואני התחלתי את שנות הצבירה. גידול ילדים, מוזיאונים, ארצות חדשות, וגם חוויה קולנועית. ברומא הייתי כפילה של אליזבט טיילור בסרט "פני אשה". בכסף שהרווחתי פתחתי גלריה לציור ישראלי. כשהבכור חזר ארצה לשרת בצה"ל, חזרתי איתו והתחלתי לעבוד ב"כיתן", זה נראה לי כאתגר, לעשות בגדים יפים, במחיר שכל אחד יכול אחד יכול להרשות לעצמו. במציאות, זה לא פעל. כשהבגדים הגיען לחנויות ונתלו בצפיפות, זה היה שברון לב.

אחרי כמה שנים ב"כיתן" עבדתי ל"פולגת", כמה חדשי עבודה שכנעו אותי, שאם אני רוצה לעשות מה שאני חולמת, בלי אילוצים, אני צריכה להיות עצמאית. חלק גדול מצוות העובדים הולכים אתי כבר הרבה שנים, תדמניות, מנהל המתפרה, דרורה פאר, שהיתה דוגמנית כשעבדתי ב"כיתן", מנהלת את הצד הארגוני.

ויהודית ארנון אומרת: השידוך עם מירי היה כל כך טבעי, שאני לא מבינה איך לא חשבנו על זה קודם, למרות שאם מישהו היה אומר לי לפני שנתיים שאפתח בית אופנה, זה היה נשמע לי דמיוני. גם אני בוגרת סמינר, אבל לפני שנים, כשהגעתי לאפריקה, עם בעלי, עשיתי הסבה מקצועית והתחלתי ללמד ברידג'. היה שם משעמם והמשחק הזה היה גם דרך לקשור קשרים. כששגרירים של שתי מדינות, שלא היו ביניהם יחסים דיפלומטיים, רצו לשוחח – היו פונים אלי, שאארגן משחק.

בעשרים השנים האחרונות שהיתי רוב הזמן בחו"ל, באפריקה ובארצות־הברית, בגלל עסקיו של בן. בשלב מסויים הגענו לרגע שצריך היה להחליט, פה או שם, החלטנו לחזור. בינתיים בגרו הילדים, הבת הלכה לאוניברסיטה, ציור ותחרויות של ברידג' לא נראו די מעניינים למלא בהן את הזמן, ואז בא הרעיון לפתוח יחד בית אופנה. חצי שנה אנחנו עובדות ביחד, ואחרי כל כך הרבה שנים פתאום גילינו שאנחנו בראש אחד, גם בעסקים.

משי, סאטן ורקמה

הבגדים, מכסים את כל שעות היום והערב, עם דגש מיוחד על בגדים אלגנטיים לערבים גדולים. מערכות כותנה ופשתן בשני חלקים, בסגנון סאפארי, עם מקטורנים מחוייטים או בגזרה רכה ונשית, שנצמדת לגוף ברכות מחמיאה. שמלות כותנה שצמודות לפלג הגוף העליון ומתרחבות לחצאית פעמונית, שילובים מעניינים של הדפסים, חלק מהם מצוייר ביד ואריגים חלקים. שמלות ומערכות לערבים גדולים ממשי וסאטן, עם מוטיבים רקומים ברקמה עשירה, בסך הכל, בגדים שקל ללבוש אותם ושעושים לאשה שתיראה טוב ולא כקולב שתלו עליו יצירת אופנה.

מה שמייחד את המקום היא תשומת הלב לפרטים קטנים ולא רק לביצוע מושלם של הבגדים, כל כפתור צבוע בדיוק בגוון הנכון, חגורות רקומות ברקמה יפהפיות מקשטות חלק מהבגדים, ניתן לצרף לבגדים מחרוזות, עגילים וסיכות מחרוזי־עץ בצבעים מהממים, שתרצה תוכל גם להזמין אתם ונעלים שתואמים את שמלת הערב.

משי ורקמות ועבודת־יד ובגדים עשויים לפי הזמנה הם יקרים, אומרות השתיים, אבל חשוב לנו שזה לא יהיה מקום שרק עשירות יכולות להרשות לעצמן לקנות בגדים, לכן הכנו גם בגדים מוכנים, שאפשר להוריד מהקולב וללבוש במחירים של בוטיק. ■

סערכת אביב מפשתן בשני חלקים, עם חצאית נומי נמישה במותניים.

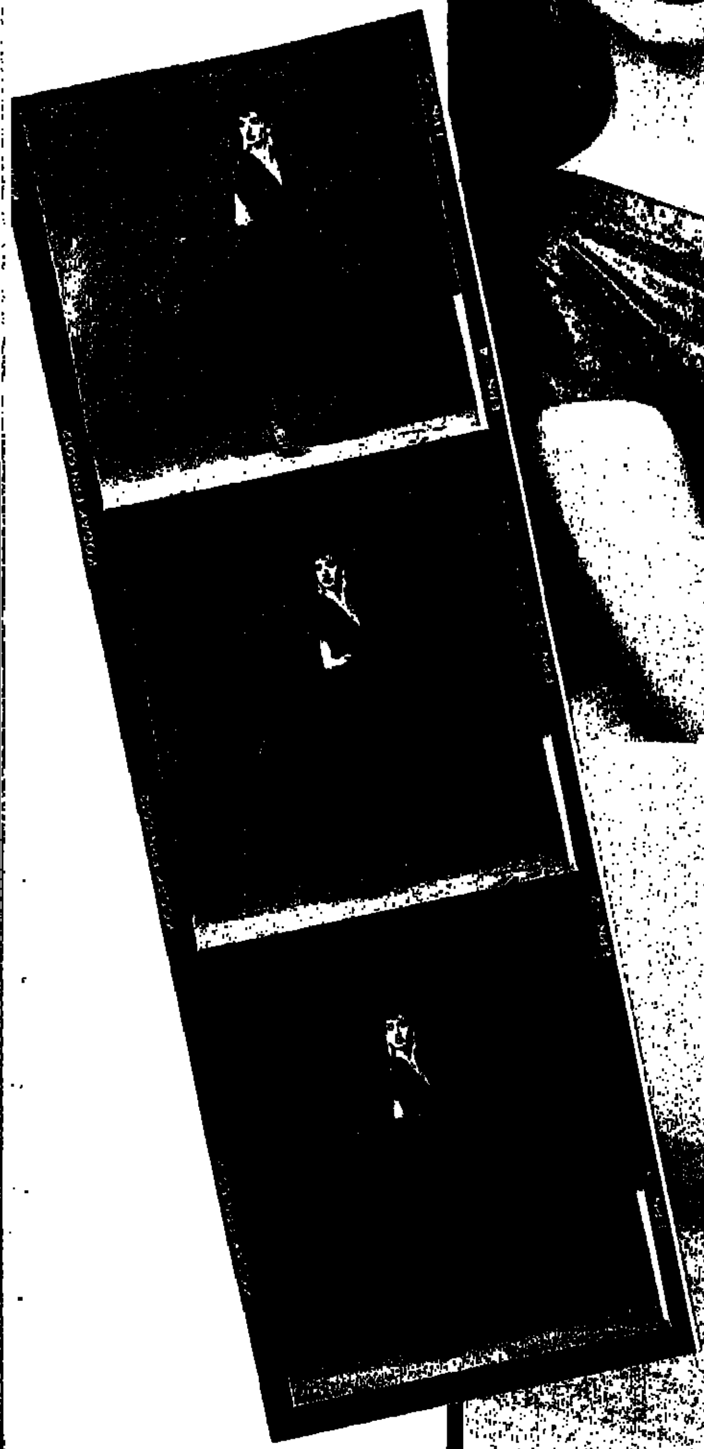

▶ לערבים יפים של אביב וקיץ. סאטן מבהיק וולי בגוון של ברונזה.

▼ בחורה לנשיות הרכה של שנות החמישים. בשמלה שחורה עם חצאית פעמון.

* הדגמים בעמודים אלה עוצבו בידי מירי שפיר. צילומים: בן לם.

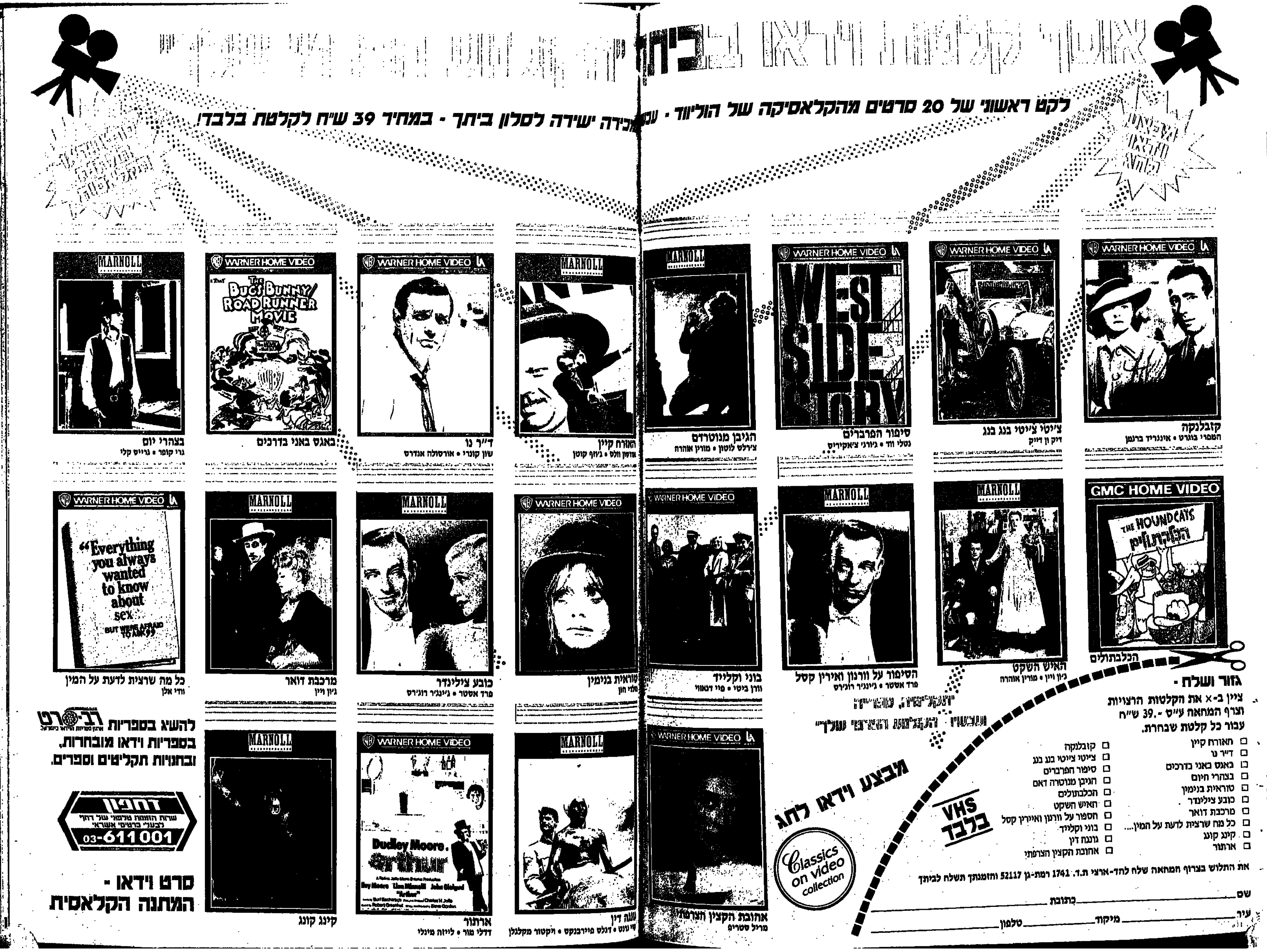

לקט ראשון של 20 סרטים מהקלאסיקה של הוליווד
ישירה לסלון ביתך - במחיר 39 ש"ח לקלטת בלבד!
קזבלנקה
ציטי ציטי בנג בנג
סיפור הפרברים
בוני וקלייד
הסיפור על וורנון ואירין קסל
האיש השקט
הכלבתולים
גזור ושלח -
ציין ב-× את הקלטות הרצויות
וצרף המחאה ע"ס -.39 ש"ח
עבור כל קלטת שבחרת.
האזרח קיין
ד"ר נו
באגס באני בדרכים
בצהרי היום
טוראית בנימין
כובע צילינדר
מרכבת דואר
כל מה שרצית לדעת על המין....
קינג קונג
ארתור
קזבלנקה
ציטי ציטי בנג בנג
סיפור הפרברים
הגיבן מנוטרה דאם
הכלבתולים
האיש השקט
הסיפור על וורנון ואירין קסל
בוני וקלייד
גונבה דין
אהובת הקצין הצרפתי
את התלוש בצרוף המחאה שלח להד-ארצי ת.ד. 1741 רמת-גן 52117 והזמנתך תשלח לביתך
שם
כתובת
עיר
מיקוד
טלפון
מבצע וידאו לחג
VHS בלבד
Classics on video collection
להשיג בספריות
רב-סרט
בספריות וידאו מובחרות,
ובחנויות תקליטים וספרים.
דחפון
שרות הזמנות טלפוני של רחוי לבעלי כרטיסי אשראי
03-611001
סרט וידאו -
המתנה הקלאסית

ספר

יורם וולמן

נסיכה תל־אביבית

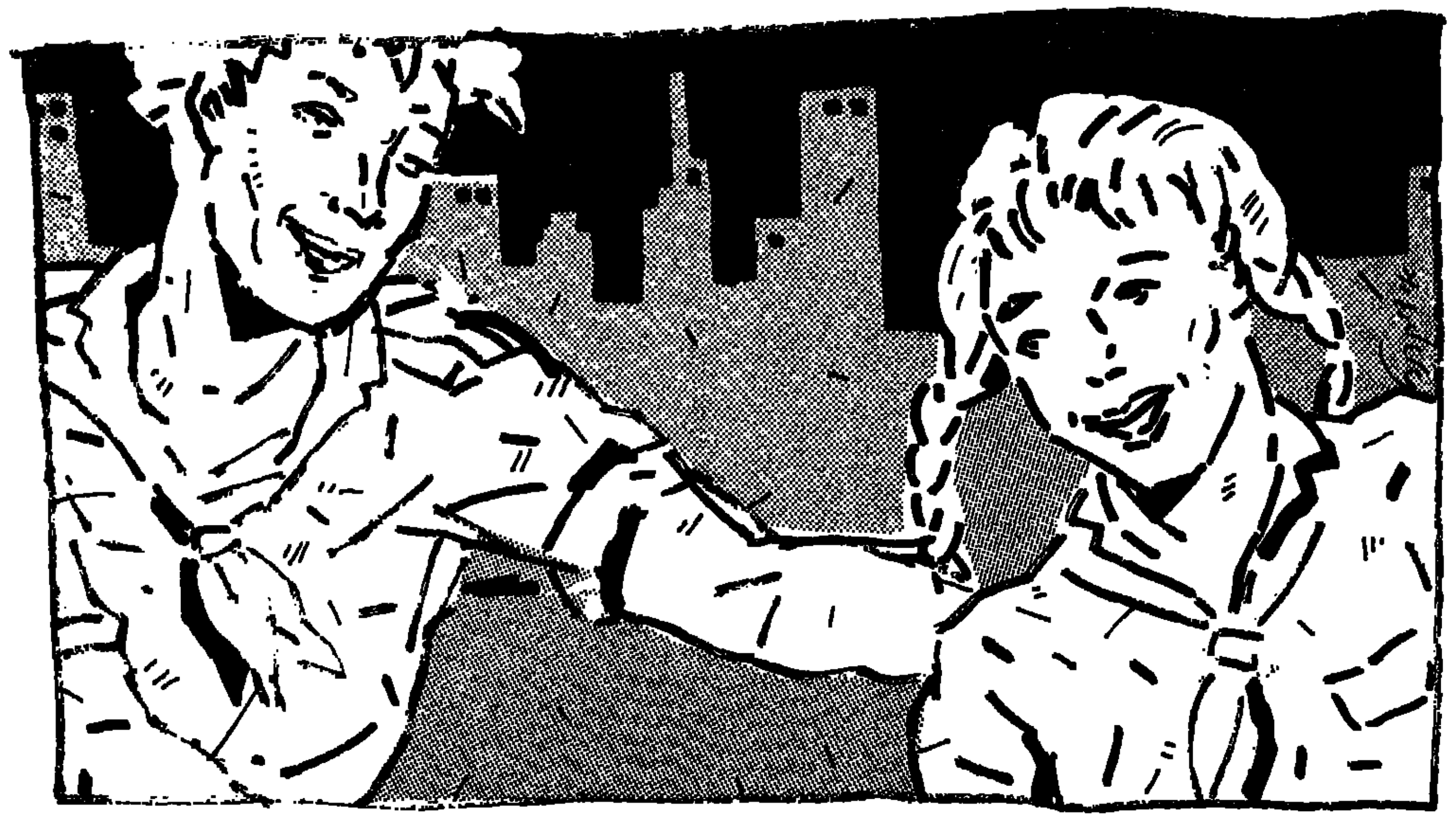

בתי הקפה, המסעדות והמזללות לאורך הדיזנגוף בתל אביב אינם סתם מקומות ללגימה ולמאכל. הם הסכו להיות מוסד בו חשים את דופק ליבה של העיר התוססת והפרובינציאלית הזו כאחת. ואפילו יראו שיינקין ובוגרשוב עידן של תחיה ולבלוב, לא יגזלו מדיזנגוף את הבכורה. אמנים, עתונאים, סופרים ומוסרים לעט־מצוא, משוררים, תלמידות תיכון המכינות שם את שיעוריהן והמתבוננות בחיים עצמם וסתם אזרחים הבאים להתבשם בלבם ובדעתם של רבים הטשטשו התחומים ותל אביב מזוהה עם דיזנגוף ולהפך.

בשביל תל אביבים מלידה ומגזע, בשביל נכרים ש„התגיירו" לתוך תל אביב, בשביל אלה שמשום מה זנחו אותה לטובת כרכים אחרים – תמיד נשארה תל אביב פינה חמה בלב, או יבלית שממאנת להיעלם. הם חוזרים אליה, חוזרים בגופם או בנפשם, חוזרים בחלומותיהם או בדמיונם, חוזרים במכתביהם ושוב נעלמים. זה הפך למובן מאליו, שאלו נא אותם ותווכחו שתשעים ותשעה ממאה יאמרו שצדקתי. אך אני שאלתי פעם אחת, ואיני בטוח בצדקתי.

בצהרים של אחד מימי השישי, שהם עונת הציד השבועית בעיר הזו, באביב הכחול, ישבתי אל אחד משולחנות הפורמייקה על המדרכה בדיזנגוף ללגום מיץ תפוזים. התכונה הרגילה של היום המיוחד הזה כבר לא ריגשה אותי כלל, תל אביבי ותיק, ושקעתי בעתון הבוקר. צל נפל על שולחני ונשאר שם. הרמתי באיטיות את ראשי וראיתי את אלי. אלי, ידידי הטוב מנעורי! זינקתי אליו, ולאחר לחיצות ידיים אמיצות וטפיחות „אהלן" בכתף, הזמנתיו לשבת ולספר מה נשמע, במיוחד בגולה. אלי הוא שליח סוכנות ותיק. כל כמה שנים נעלם לו באיזה קהילה במערב, חוזר לתל אביב להגיד שלום, ושוב מקבל עליו את עול הסוכנות ובחרדת קודש מבריח יהודים מהגולה „הדוויה" לישראל.

לראשונה שמעתי את המושג „ג'אפ" מאלי. „ג'אפ" פרושו „ג'ואיש אמריקן פרינסס", כלומר, נסיכה יהודית אמריקנית, או נערה יהודית אמריקאית מבית טוב. אלי חזר אז משליחותו הראשונה באמריקה ונראה לי בקי ורגיל עד לקנאה באורחות חייהם של האמריקאים.

„עד היום היא אינה יכולה לשאת את עצב הפרידה מנדב, מה לעזאזל חיפש זה בגרמניה?! קמה ועלתה לירושלים. אחר כך עזבה לאמריקה".

העלינו זכרונות משותפים על חברים וחברות וכך הגענו אל דפי. „לא, איני זוכר את דפי", עניתי לאלי על שאלתו. הוא הביט בי במבט מתגרה: „האם השם ציפורה כהן אומר לך משהו?" חייכתי, „ציפי כהן ראש העיר, מה?" אלי הנהן בראשו. פרשת הויכוח והכרזה עדיין טרייה בזכרוני: ציפי כהן בראש נציגי מועצת תלמידי התיכון, מתווכחת בלהט ובאלגנטיות עם ראש עיר של תל אביב בלשכתו. ציפי כהן היפה, התוססת והבלתי מתנשאת. בסופו של דבר נסוג ראש העיר מטענותיו ואמר לה בחיוך דק, נראה כבור בלתי מעושה: „גבירתי ראש העיר הבא של תל אביב". ואת האמירה הזו רשמנו על כרזה לרוחב אולם ההתעמלות לכבודה ולכבוד הניצחון.

„ציפורה כהן היא דפי?" השתאיתי. „לא סתם, 'ג'אפ' אמיתית", אומר אלי. „כיצד 'ג'אפ'", הקשיתי, „הרי היא נסיכה תל אביבית!". נדמה היה לי ששמעתי את קול הסירנה בוקע מראותיו של אלי. ציפי כהן הפכה להיות מיתר רגיש אצל כולנו. האזנתי לאלי:

„לראשונה לאחר התיכון פגשתי אותה בבוסטון, שם הייתי בשליחות. ממש נפלנו זה בזרועות זו. למרות ששנות הצבא והאוניברסיטה הפרידו בינינו, אינך יכול למחוק ארבע שנים נמרצות כאלה של התיכון, לא עם ציפי. אותה ציפי נעימה ומקסימה אבל הפעם גם עצובה. שאלתי בזהירות כמה שאלות ולאט הגעתי אל פשרה של העצבות: נדב, המדריך מהתנועה שהיא היתה מאוהבת בו".

מבלי שנתבקשתי לכך מצאתי עצמי ממשיך את סיפורו של אלי: „וההורקדה בככר צינה דיזנגוף עם המורקדת היא ונדב היו גוררים את החניכים למרשאה ורוקדים ריקודי עמים לצלילי אקורדיון, תענוג לעין ולרגל. איזה שמחת חיים!" אלי קטע אותי: „עד היום היא אינה יכולה לשאת את עצב הפרידה מנדב, מה לעזאזל חיפש זה בגרמניה?! קמה ועלתה לירושלים ללמוד כלכלה, הפסיקה והחלה ב'בצלאל' ושוב הפסיקה, עד שזנחה הכל לטובת הריקוד. אחר כך עזבה לאמריקה. היום היא מרקידה את צעירי ונוער בקולורדו, והאמן לי, באותו להט כמו אז, משגעת את כולם. הם קוראים לה דפי, והיא אימצה לה את השם. הכיאה לשם את אימה הקשישה וכלל אינה מתכוונת לחזור. אמריקאית לכל דבר, אפילו המבטא. 'ג'אפ' אמיתית".

„לא, נסיכה בגלות", תיקנתי בעצב וביקשתי מאלי את כתובתה. ■

צאו מהבדידות

ביוכריזמה (ישראל) בע"מ מחזיקי הזכויות הבלעדיות של שיטת ה־.B.M.S
בשיטה שעזרה לאלפי פנויים ופנויות לצאת מהבדידות וליצור קשרים חדשים - הוציאה לאור מהדורה נוספת לאחר אזילת המהדורה הראשונה לאור הביקוש שעלה על כל הציפיות.

יש מה לראות, בראפ עתיקות.

לפני החג ובטרם שהתפוררה לכם המצה הראשונה כדאי קפיצה ל„ראפ" יש מציאה. אני מבטיחה. אפשר לסדר קצת את הראש, לראות ולקנות עתיקות. לפני ה„בלאגן" הגדול של הכרפס, החזרת והמרור טוב „לשטוף" את העין במשהו מתוק. אני נקלעתי ל„ראפ" עתיקות מיון מקרה, העניין הוא ש„כלאו" אותי שתי מוכרות מאוד סימפטיות, אדיבות ותגונות... וזכיתי לתדרוך מקיף ומעניין עד מאוד על רהיטים עתיקים ועל „אוצר" עתיקים. פגשתי אגב סיור ארכיאולוגי בכמה מהתחנות הטובים של התקופות היפות באמת: אדוארד השלישי, ויקטוריה (לא פרינסיפל) ריצ'ארד (זה עם הלב) ועוד כמה מפורסמים שברקוביץ המורה שלי להיסטוריה היה זוכר אותם טוב ממני.
קניתי „לואי" קטן אחד הביתה שתהיה לנו שידה חדשה בחגיגה גדולה של השבוע הבא והמלצתי לבעלי שתיקחנה עימו פנקס צ'קים, כי מ„ראפ" קשה לצאת בלי איזה עתיק אחד.
מומלץ. יש מה לראות וכיף לקנות.
הרצליה שד' בן-גוריון 46.
אגב, דומני שמקבלים מתנה על כל קניה. משהו כמו מבצע.
אני קיבלתי.

סנדי ברק.

אפנת גברים אביב קיץ '87

הגבר הישראלי מרים ראשו שוב... אין זו הכרזה שוביניסטית חלילה... אלא תוצאה של אופנת גברים חדישה, המעניקה לגבר הישראלי מראה אופנתי. ממש כמו בבירות העולם.
THE PLACE מפעל אופנה בינלאומי, המתמחה באופנה לגבר מביא את הקו הגברי לאביב קיץ 87'.
הקו של דה פלייס (עיצוב גדעון כהן) מתפצל לשלושה אפיקים:
ספורט זרוק ומסוגנן
ספורט אלגנט
אלגנטי-קלאסי
הכיוון – הקו האיטלקי.
והצבעים השולטים: ירוק ובמיוחד ירוק עמוק. כחול גיטאן שילובי שחור לבן. הנשארים אופנתיים תמיד.
המראה רחב. נוח. רפוי. כתפיים רחבות ומודגשות. מכנסיים רחבים ונוחים. הבדים: יבוא איטלקי.
THE PLACE בהנהלת אלי טוב הוא מפעל יחודי בתפיסתו. תחת גג אחד מתבצעות כל עבודות העיצוב הגזירה והגימור.
תוצרת המפעל מצטיינת באיכות גבוהה במיוחד ומהווה תחרות מוצלחת לאופנה האיטלקית היקרה של רומא ומילאנו.

מגיעה להן מדליה!

ישראלי השומע את השם 'הדסה' חושב מיד על בית חולים מעולה עם צוות רופאים בעלי שם בינלאומי וציוד רפואי חדיש ביותר.
אבל 'הדסה' זה לא רק בית־חולים, זהו ארגון הנשים הציוניות הגדול ביותר בארה"ב (לא פחות מ־385,000 חברות כן ירבו!)
ארגון 'הדסה', החוגג בפברואר 1987 75 שנה להווסדו, אחראי למפעלים רבים נוספים בארץ. ארגון פעיל זה של נשים מתנדבות עשה נפלאות לקידום החינוך, הבריאות והעליה בארץ־ישראל, במשך כל שנות קיומו. עתה, לכבוד יובל 'היהלום' הנפיקה החברה הממשלתית למדליות ולמטבעות מדליה ממלכתית, כאות תודה והוקרה.
המדליה הונפקה בארד 59 מ"מ במחיר 10.50 ש"ח ובכסף 27 מ"מ במחיר ־.21 ש"ח. ניתן להשיג את מדליית הכסף גם כשהיא משובצת בעדיליון כסף 'צמוד', תכשיט מאד, במחיר ־.60 ש"ח.
ניתן להשיג בחנויות החברה הממשלתית למדליות ולמטבעות, רח' אחד העם 5, ירושלים טלפון 468105 ובתל אביב, רח' מנדלי 3, טלפון 227428. וכן אצל הסוחרים המורשים.

כתיבה במכונה ב־12 שעות
בשיטה עיוורת
בי"ס למסחר „רימון", ת"א, דיזנגוף 85, ☎ 281985

האשה הבריטית שווה פחות

מזה 23 שנים יש לבריטים מלכה ואשה עומדת בראש ממשלתם מאז 1979. האם יש לכך משמעות? האם אכן מאז 1970, כאשר הפרלמנט קיבל את חוק ההזדמנויות השוות, חל שינוי של ממש במעמדה של האשה בבריטניה? כיצד נמדוד זאת? האם על פי אחוז הנשים בין חברי הפרלמנט, האם על פי השכר שהן משתכרות בהשוואה לגברים או על פי יחס בתי המשפט לאנסים?

זה לא מכבר סערו כאן הרוחות בעקבות גזר הדין במשפטם של מי שכונו "אנסי הבתולה בבית הכומר". שופט בית המשפט הפלילי הטיל על אחד האנסים, שהודו באשמה, חמש שנות מאסר בעוון מעשה האונס, שנעשה לעיני האב וחברה של הנאנסת, ואילו שותפו נענש רק בשלוש שנים. שניהם ספגו גם חמש שנות מאסר על פריצה. מנהיג הכנופיה, שניסה למנוע את האונס, נשלח לארבע עשרה שנות מאסר.

משפט זה זכה לכותרות בשל הנסיבות המיוחדות של האונס והעובדה שהשופט העניק מידת חשיבות זהה לגוף האשה ולרכוש. הערותיו, לפיהן הוא מקל בעונשם של האנסים מכיוון שהם צעירים, בני 22, ומפני שהנפגעת "עמדה יפה בטראומה", ליבו את הסערה.

מספר מעשי האונס המדווחים עלה באיזור לונדון ב־1986 בחמישים אחוזים. רק בשנה שעברה הוציא ראש השופטים הנחיות התובעות מן השופטים להחמיר בעונשם של אנסים. הוא קבע שעונש המינימום הוא חמש שנים ואילו על מעשה אונס בנסיבות שהיו בבית הכומר יש לפסוק שמונה שנים בכלא. השופט לא שעה לכך מטעמיו.

לא מעטים טוענים שתוצאת כניסתה של מרגרט תאצ'ר לבית מספר 10 ברחוב דאונינג הינה שלילית לגבי כלל הנשים. רק 27 נשים מכהנות בפרלמנט המונה 650 חברים, והתחזית היא שבבחירות הקרובות, שיתקיימו ככל הנראה עוד השנה, לא יחול שינוי של ממש.

ב־1980 הוקם גוף שכינה עצמו "קבוצת ה־300" ומטרתן של המייסדות היתה להכניס 300 נשים לפרלמנט. מיני אז הן לא התקדמו הרבה. המפלגה השמרנית, שהכניסה בשתי מערכות הבחירות האחרונות עשרות חברים חדשים – גברים בשנות ה־30 לחייהם – מציבה לקראת המערכה הנוכחית רק 30 מועמדות, שהן פחות מחמישה אחוזים. אחת מהן היא לאה הרץ, ילידת פתח תקווה, אולם סיכוייה להגיע לווסטמינסטר הם מועטים. הלייבור, שלו 12 חברות בבית, עשוי להכפיל את כוחן. אצל הליברלים – 12 אחוזים מן המועמדות הן נשים; אצל הסוציאל־דמוקרטים – חמישית מן המתמודדים.

למרות שנשים חודרות אט אט לעולם העסקים ולאקדמיה (15% ממורי אוקספורד־קיימברידג' הן נשים), עדיין אפשר לומר שהחברה הבריטית היא חברה של גברים. אם בני המעמד העליון מבלים עיתותיהם במועדונים, הפותחים שעריהם לגברים בלבד, הרי הפועלים שותים עם חבריהם בפאב, בהותירם נשותיהם בבית. זו אחת הסיבות שנשים צופות בטלוויזיה יותר מן הגברים, 30 שעות לעומת 26 בממוצע לשבוע.

דו"ח של הלשכה הממשלתית לסטטיסטיקה מגלה, שאף אם האשה הבריטית יצאה לעבודה במשרה מלאה (2/5 מכח העבודה בשוק הן נשים) אין זה הופך אותה לשווה. שכרם הממוצע של הגברים גבוה ב־52% משל הנשים העובדות במשרה מלאה. הסיבה לכך היא כפולה. הגברים זוכים במשרות מכניסות יותר וביכולתם לעבוד שעות נוספות. במקרים מסוימים שכרם גבוה יותר אף שהעבודה הנעשית בידי נשים היא דומה.

מעמדן של הנשים העובדות גרוע אף יותר כאשר יש להן פחות פנאי – 9 שעות בשבוע פחות – מאשר לגברים. 77% מהנשים ורק 5% מהגברים אחראים להכין את ארוחות הערב, על 72% מהנשים ורק על 3% מהגברים מוטל עול נקיון הבית, 54% מן הנשים ו־6% מהגברים אחראים לקניות. כאשר הילדים חולים כמעט תמיד הנשים הן הנשארות עימם בבית.

אף שנתונים אלה עלולים לקומם את שוחרי השוויון, הרי מרבית הנשים הבריטיות רואות זאת כמובן מאליו. ברבות מהמשפחות, בכל המעמדות, הגברים כלל אינם מגלים לנשותיהם מהי הכנסתם אלא מקציבים להן סכומים להוצאות הבית. נשים הפעילות בחיים הציבוריים, שיש להן מודעות לנושא השוויון, עדיין רואות עצמן אחראיות כמעט בלעדיות לגידול הילדים ולאחזקת הבית.

אמנם הנשים הבריטיות שוטפות כלים פי 88 מאשר הגברים, אך יש גם נתון מעודד במסכת הכללית של אי השוויון: הנשים נושאות באחריות רק לחמישית ממעשי הפשע בבריטניה. ■

מאיר בלייך
סופר "מעריב" בלונדון

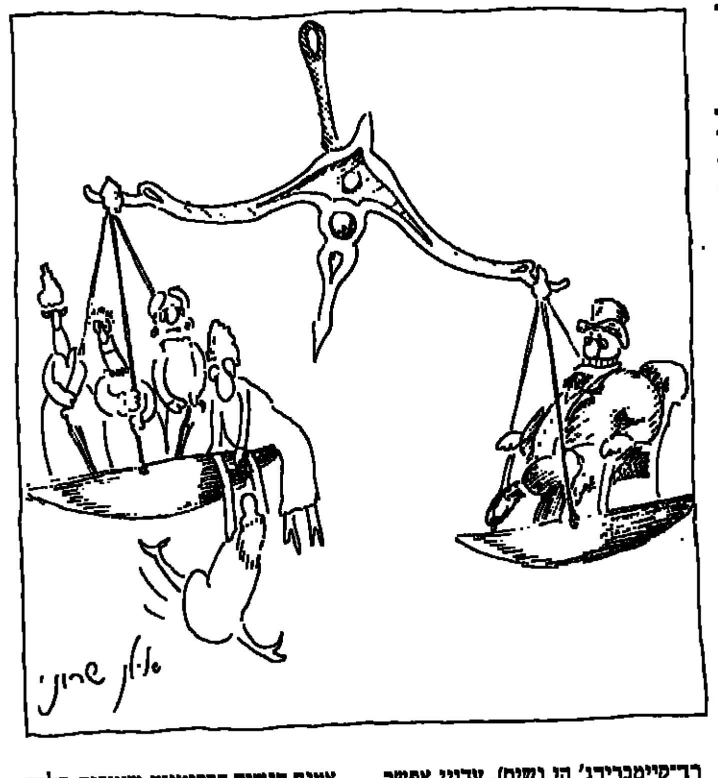

לא קזנובות

סקר שנערך בקרב גברים אירופיים שובר כמה מהמיתוסים המקובלים, למשל על ידי הקביעה כי איטלקים רבים הם ביישנים ויושבי בית, ולא קונרבות וחמי־מזג, כפי שנהוג לחשוב.

על פי הסקר מתארים עצמם שניים מתוך חמישה איטלקים כמיושבים, אנשי המעמד הבינוני המעדיפים לא להצטופף במקומות סואנים.

הסקר, שנערך בקיץ האחרון על ידי איגוד החברות לחקר שווקים, בדק 2,100 גברים גילאי 34־16 בשבע מדינות אירופה, כדי לבחון כיצד הם רואים את עצמם.

יותר מחצי ההולנדים שרואיינו רואים עצמם כבעלי ביטחון, מתונים, מן המעמד הבינוני, משכילים, משתכרים היטב ומרוצים ממקום עבודתם.

אחד מארבעה צרפתים נמצא שאפתן, בעל מחוייבות גבוהה לעבודתו, מעט חסר ביטחון עצמי ושואף לנהל חיי משפחה שלווים.

יותר מ־25 אחוזים מהגברים בספרד אינם מאמינים שמצפה להם עתיד כלכלי בטוח ושביעות הרצון שלהם מעבודתם היא נמוכה יחסית.

גברים בריטיים תוארו כמרוצים ביותר ממשרותיהם, אך אחד מחמישה חש קונפליקט בין העבודה לבית.

בגרמניה נמצאו 22 אחוזים מן הגברים כמודאגים ממצב בריאותם וכסדר העדיפויות שלהם תופסת הקריירה מקום ראשון. ■

(רויטר)

היכן אתה, בני?

מודעות בנוסח "מי מכיר מי יודע – בני שנמסר לאימוץ לפני שלושים שנה" הולכות ומציפות בימים אלו את עמודי המודעות של העיתונות הדנית. נוסח המודעה חוזר על עצמו – המין, הגיל, מקום ותאריך הלידה בנוסף למספר הטלפון ושמה של האם הביולוגית המבקשת ליצור קשר.

קשרים לא מעטים נוצרו בתקופה האחרונה בין מאומצים בגילאי שלושים ומעלה שהנתונים במודעה התאימו לגביהם. הקשר הנוצר אינו מביא תמיד אושר או שמחה לצדדים המעורבים בו, אך הוא מסייע להורה הביולוגי לשקט למראה הילד שגורלו שפר אצל הוריו המאמצים. למאומצים מסייע הקשר למצוא את זהותם.

לא מכבר נוסדה בדנמארק תנועת אמהות ביולוגיות המתפשות את ילדיהן, שנמסרו לאימוץ מכורח המציאות. במרוצת השנים הקימו אמהות אלו משפחות, התחרטו ומנסות לעלות על עקבות התינוק המאומץ. התנועה מנסה לשנות מספר סעיפים בחוקה הדנית בכל הקשור לאלמוניות הכרוכה באימוץ. חברים דורשים לגלות לילד המאומץ עם הגיעו לגיל בגרות הן את עובדת היותו בן מאומץ והן את שמם, או זהותם, של הוריו הביולוגים.

יושבת ראש התנועה החדשה מספרת על תגובות רבות של מאומצים למקרא מודעות בעיתונות היומית. לא אחת מתקשרים אנשים ומבקשים לדעת, האם במקרה שם האם הביולוגית נמצא בכרטסת התנועה. יותר ויותר הורים ביולוגיים מצטרפים לתנועה, העומדת בקשר הדוק עם יועצים של משרד הסעד הדני. לדברי יושבת ראש התנועה, יש להורים הביולוגים זכות להכיר ולדעת מה עלה בגורל הילד, שנמסר לאימוץ בתקופה שבה קיים היה טאבו סביב מושגים כהריון מחוץ למסגרת הנישואין, או הפלה חופשית.

כיום, כאשר משרד הסעד הדני נחלץ לעזרת משפחות חד־הוריות וממלא את כל צרכיהן כמעט שאין בדנמארק בעיה של מסירת תינוק לאימוץ מכורח סוציאלי – טוענות חברות התנועה המרגישות כי אינן מתכוננות להפריד בין הילד המאומץ להורים המאמצים, אלא לסייע לילדיהם להכיר ולמצוא מחדש את שורשיהם ואת זהותם. ■

אסתר אדלשטן
סופרת "מעריב" בקופנהאגן

פנים פניות

הזדמנות, אל תתנו לה לחמוק

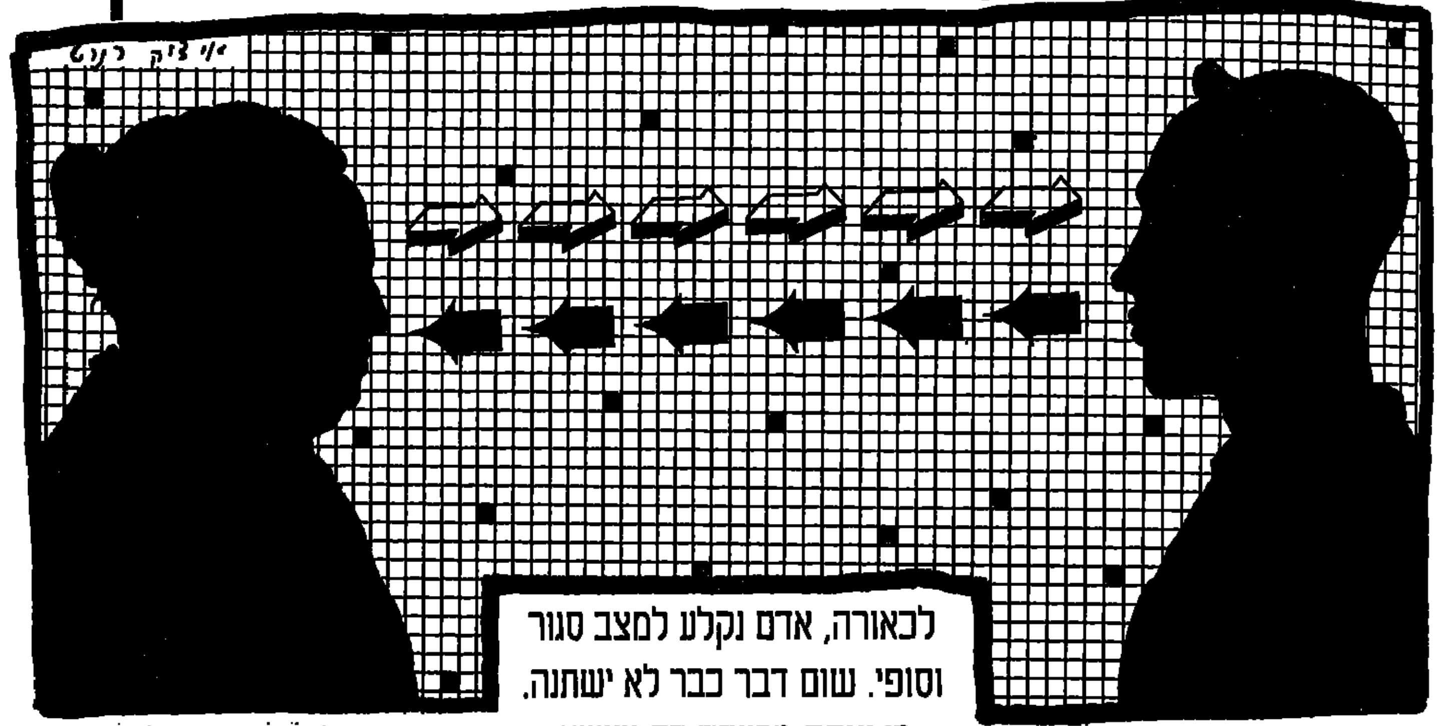

לכאורה, אדם נקלע למצב סגור וסופי. שום דבר כבר לא ישתנה. מי יצפה מרווקה בת ששים, שחיה כל השנים עם הוריה, למצוא גבר? אבל גם במקרים אבודים כאלה, אלת ההזדמנות מחייכת לעיתים.

תאונה שעדיין מתרחשת, לעתים מזומנות: שנים רבות היא היתה חבוקה במאסר אחיה הגדולים והוריה. מן היום ששריה צמחו, הפכו כולם לשומריה ושוטריה, כמעט במישרה מלאה. היה עליה להבטיח, ולחזור ולהבטיח, שכלל לא עולה בדעתה להפוך ממש לאשה. הם הצליחו לסלק מעל פניהם את נוכחותה המגרה. וכך, את מרבית שנות בחרותה ותחילת נשיותה בילתה בהשתדלות הזאת, להיות ילדה טרפה עד כמה שרק אפשר. אם חשה עמוק במחתרת אילו עיקצוצים מטרידים של תשוקות נסתרות, מיד הסתערה עליהן לתנקן. היא באמת השתדלה לשמור על תודעתה ממורקת ממחשבות מגונות בכל יכולתה הצעירה. ובמידה לא מבוטלת של הצלחה.

אחיה־שומריה התפזרו לכל עבר. נשאו להם נשים, בנו בתים, ילדו בנים ובנות לרוב. רק היא המשיכה, מכוח הרגל, להתנהג כאילו גדודי שוטרים ממשיכים להשגיח עליה יומם ולילה.

ואכן, היא שוב נכנסה לתאי לחץ. הפעם לחץ מסוג אחר.

בכל מיפגש משפחתי הודקרה לעין כמו עורב בודד, הטרידה את מנוחת הקרובים. "מתי תתחתני?" לא הצליחה לשדל את מוחה, לעבור מערוץ של איסור מוחלט – לדרישה, ממש דרישה, לעבור לידיו של גבר. גדודי המשודכים לה על ידי קרובי המשפחה נהדפו על הסף. היא נאלצה לפתח שפת־הדיפה שתהיה מקובלת על בני משפחתה. דהיינו, אף אחד לא נמצא לה מושלם דיו. מצאה בכולם חסרונות, עד כי חדלו כבר מלנסות.

וכך חלפו להם עוד עשרים שנה. ואז, בפרץ של בהלת התפכחות על ההחמצה, התעוררה. פה ושם שלחה קרני מישוש וגישוש, חפש וחזור.

מדי פעם נמצא לה מחזר זה או אחר. כשהביאה מחזר אל ביתה כדי להציגו בפני הוריה ואחיה, פלטו הללו ברוב כסילותם: "הלזה חיכית?" וכיבו עד מהרה את הזיק הקצר שאולי נוצר. טוב, אפשר להבין אותם. מי שפסלה עד היום מועמדים כה רבים, בטענה שהיא מחפשת משהו־משהו, זה מה שהיא מביאה? השאריות שנותרו על הצלחת אחרי שהמיטב כבר נאכל? וכך עוברות עוד עשרים שנה, ההורים מתו, היא עצמה בפנסיה. יודעת שגורלה נחרץ, ומה שהחמיצה – החמיצה.

יש דרגות שונות של הזנחה אישית. יש מי שמתערר מוקדם יותר, ויש מי שמקיץ מאוחר. ויש כמובן כאלו שלא מקיצים כלל, אך אלה אינם מענייננו בקטע זה. בכלל, לא הייתי ממליץ לגרות מישהו לשנות דבר מה, אם יש חשש שרק יזדעק, אך כבר לא יספיק להשתנות ולהצליח. אדם כזה עלול רק לסבול מן היקיצה. סבל ההתפכחות אינו נורא רק במקרה שהוא גורר עמו שינוי של ממש, יציאה להשגת המטרה שהוזנחה עד כה.

במילים אחרות: אם אשה בת שישים, שכל ימיה גרה עם הוריה, ולא היתה יום אחד עם גבר, היתה באה לבקש את עזרתי – קרוב לוודאי שהייתי משרלה לוותר כליל על הנסיון ליצור קשר עם גבר. ואולי, לכל היותר, הייתי ממליץ לה להשקיע בפתוח תחביבים, ולהקל עליה את מועקת הזמן החולף. ועוד הייתי סבור בזחיחות הדעת שאני עושה מעשה הגון, בכך שאני לא מצטרף לאשלייה שאין לה שמץ של סיכוי להתגשם.

הבעיה עם מה שאמרתי, היא שהדברים לא לגמרי בלתי־נכונים – ולא לגמרי נכונים.

כי הנה הפתעה. יום אחד עוצרת אותה גברת זנוחה את מכוניתה, טרמפ לחייל שעמד בצד הדרך. יום שישי, הוא יוצא לחופשה אך אין לו לאן ללכת. הוא כבר ולאה. הוא יודע שבקצה הדרך ממתינה לו, כמו תמיד, רק חבילת צרות המכבידות על כתפיו הצרות. אחרי כמה קילומטרים הם מפטפטים מעט, נפתחים זה לזו. אחרי עוד כמה קילומטרים הוא מוזמן אל ביתה לשבת. אוכל בשפע, אמבטיה, שינה, מוסיקה. ובחשכת הלילה, גם מין. לא צפוי, אבל קרה. לשניהם לא היתה שבת כזו מזה יובלות. בשבוע הבא נדברו ליד שער הבסיס. מחכה לו. הוא – יש לו כבר בשביל מה לצאת לחופש, ולה – יש למי להעניק את מה שנצבר בה עד כה ללא תועלת.

זו איננה הצעה או המלצה. ישנה הסכנה החמורה שצעיר ינצל את הקשישה, יחדור אל מבצרה המוגן וישדוד אותה וכדומה. כן, זה בהחלט יכול לקרות. ועוד הרבה סייגים ניתן למצוא ביצירה המשונה הזו. כמובן שאין ליחסים אלה עתיד. היא יכולה להיות אמו, אם לא סבתו. ובעצם מתקיימים ביניהם יחסי אם־בן, להוציא את עניין גילוי העריות שבמקרה זה לא תופס. כך שאין בספור זה שמץ של המלצה ליטול איזה שהיא דוגמה. מה שנראה לי חשוב בכל זאת, היא ההבחנה במרחב ההזדמנות. מתוך כלא של לכאורה חוסר־סיכוי, מתוך סדק פיצפון מבצבץ איזה גירוי, ונוצרת איזושהי הזדמנות. ושני אנשים, זרים לחלוטין ובלתי אפשריים זה לזו בכל מובן שהוא, לא מחמיצים את אותו קמצוץ של הזדמנות. אין זו דרך המלך, אך זהו בהחלט מעבר.

רבים מאתנו נתקלים כל הזמן במרחבי־הזדמנויות עצומים ורחבים – אך הם עוורים. לא מבחינים בהזדמנות שלהם, או מבחינים והודפים אותה. מנסים לטפס דווקא על הקירות אותם לא יעברו לעולם.

ולעומתם אתה מגלה פה ושם את העיוורת הכרונית, שפתאום נפקחו עיניה, ולו לסדק. כמו ההיא שסיפרנו עליה, עם החייל והטרמפ. הוא כבר מאוהב בה, רוצה להשאר איתה לנצח. טוב, ילד. מה לעשות? אל דאגה, היא לא תתן לך להשתטות. בבוא היום תשלח אותו לדרכו כשברכתה מלווה אותו. או אולי גם אצלכם, העיוורים, תצוץ עוד הזדמנות מן הסוג הבלתי אפשרי, מצב בו שני אנשים מקיימים איזשהו מיפגש ומשלימים זה את זה, לזמן־מה לפחות. או כשאני חושב על הגברת הזאת, ברור לי שאין לי מה ליעץ לה. אך וודאי שיש לי מה ללמוד ממנה. ■

תרגילים למצח חלק

שאלה: לאחרונה שמתחילים להתהוות אצלי קמטים באיזור המצח, ובעיקר קמטים בין הגבות, האם אפשר לעשות משהו בנידון?

תשובה: הרמת הגבות כלפי מעלה היא שיוצרת את הבעת התדהמה, או הבעה של שקיעה במחשבות. עקב הנטייה להרים את הגבות, מקבלים במרוצת הזמן את הקמטים המאוזנים במצח. קשה מאד להשתחרר מתנועות אלו, ולמעשה אין סוג זה של קמטים מכער את הפנים. מכל מקום, רצוי לאמן את המצח לפחות קימוטים. לשם כך יש לשבת בכסא כשהגב זקוף, להשעין את המרפקים על השולחן ובכפות הידים להחזיק חזק את המצח ולהתרכז במחשבה של שחרור המצח. כשהמצח יהיה משוחרר־משוחרר, יורגש הדבר בכפות הידים. רצוי לנשום עמוקות, תוך כדי הפעולה, ולחזור על התרגיל 4־5 פעמים ביום. אפשר לעשות את התרגיל גם בזמן העבודה. אפשר לעשות תרגיל של טיפוף על המצח, ממרכזו כלפי השערות וכלפי הרקות. תרגילים אלו יעזרו לשחרר את שרירי המצח.

הקמטים המאונכים, המתהוים בין שתי הגבות, מעניקים לפנינו הבעה מחמירה, ולכן הן מכוערים יותר. אפשר לחזור על תרגילי שחרור המצח, בתוספת תרגיל של ישיבה זקופה, בלי להרים את הראש. יש לנעוץ את העינים לנקודה הגבוהה ביותר קדימה.

ואפשר לעשות טיפול ביתי – למשוח על הקמטים חלבון של ביצה, לתת לו להתיבש, ואז ברגע שאנחנו מקמטות את המצח, נרגיש משיכה בלתי נעימה. הדבר יעורר אותנו להבחין, מתי אנו עושים את התנועות הלא רצוניות הללו, ובמשך הזמן נלמד לעשות תנועות אלו מה שפחות.

☐

שאלה: אני אוהבת להתאפר, אבל חוששת לשים אבקת פודרה על הפנים. נדמה לי שהפודרה סותמת לי את הנקבוביות של העור, האם אני צודקת?

תשובה: אינך צודקת. שימוש בפודרה מאיכות טובה רק מסייעת לשמור על עור הפנים. יש לזכור את הכלל החשוב, שאין לשים את הפודרה על עור גלוי, יש למשוח על העור קרם לחות התואם את סוג העור, על קרם הלחות אפשר למשוח – אם רוצים – קרם בסיס (make-up), ורק אז לפדר את הפנים. לפודרה על עור "ערום" אין השפעה ברוכה, מה גם שהרות מסירה את אבקת הפודרה לאחר שעה קלה.

לפני השינה יש לנקות היטב את הפנים בחלב פנים, או קרם ניקוי ומי פנים, התואמים את סוג העור.

☐

שאלה: אני חיילת המשרתת אי־שם בארץ, תנאי החיים שלי ושל חברותי אינם מן הרגילים, אין לי אפשרות לשמור על עורי. אבל אני מרגישה שבגלל תנאי האקלים המיוחדים והיבשים אני "מתייבשת" מאד, ולפעמים פרצופי ממש מתוח מרוב יובש. כיצד אוכל לשמור על עורי בתנאים מיוחדים אלו?

תשובה: בכל מצב אפשר למצוא את הדרך כיצד לטפל בעור, אפילו מעט. אני מניחה שזוהי שאלה המעסיקה חיילות רבות, המשרתות רחוק מן הבית ובתנאי אקלים קשים מן הרגיל, והרוצות לשמור על עור פניהן וגופן. אני מניחה שהבעיה העיקרית היא חוסר זמן כרוני לטיפול עצמי, וכן חוסר תנאים אוביקטיביים ומעט פרטיות לטיפול. אבל עם מעט רצון טוב, וחוש אילתור אפשר להתגבר על המצב.

ובכן, תוכלי להתגבר על הרגשת היובש שנגרמת לך משהות ממושכת בחוץ, על ידי הגנה בקרם לחות טוב, הנספג בעור מיד עם המשחו על הפנים. תוכלי למשוח אותו על פניך מיד עם קומך בבוקר. את קמה, שוטפת פניך במים (בלי סבון, עם את בעלת עור יבש), מנגבת היטב את פניך ומורחת את הקרם על פניך. עד שאת מסדרת את מיטתך, מלבשת ומסתרקת, כבר יהיה הקרם ספוג בתוך עורך.

בערב עליך לנקות את פניך, אפילו את חיה באי־שם הכי נידח. במידה והזמן מאפשר לך השתמשי בקרם עינים מיוחד, הנספג בקלות, לפחות למשך 20 דקות, (בינתיים את יכולה לקרוא את העתון), הורידי את השאריות, כבי האור, ולילה טוב.

פעולת מנע נוספת לגבי השהייה בחוץ: אל תשכחי להרכיב משקפי שמש גדולים, המונעים מיצמוץ ועל־ידי כך מרבים את הקמטים באיזור הרגיש של עיניך.

את רואה – הכל אפשרי, אני מאחלת לך שירות קל.

☐

שאלה: המרפקים שלי מכוסים שכבה של עור עבה וכהה, אינני יודעת כיצד להפטר מהמראה הזה, המפריע לי מאד.

תשובה: משום מה אנו נוהגות לזנוח את איזור המרפקים, אולי משום שהוא לא מודקר לעינינו. יש הטוענים שגילה של אשה נמדד לפי מראה מרפקיה, עכשיו כשאנו עומדים בפני עונת הקיץ, והמרפקים מתחילים להחשף, צריך לתת להם טיפול נמרץ.

קני לעצמך מברשת מיוחדת בעלת סיבים קשים, או ספוג קשה במיוחד, ושפשפי את המרפקים, אפילו כמה פעמים ביום, עם סבון או בלי סבון, על עור יבש. כשאת הולכת לקוסמטיקאית, בקשי ממנה שתעשה לך קילוף קל, גם על איזור המרפקים, על מנת להסיר את התאים המתים, מרחי על המרפקים מדי לילה קרם מזין טוב, ועסי את המרפקים בתנועות עגולות, עד שהקרם יספג בתוך העור. תוכלי לעשות זאת יותר מפעם ביום. אם מצב המרפקים הוא גרוע במיוחד, משחי על המרפקים מסכה מזינה, לפחות פעמים בשבוע, ומסכה מבהירה פעם בשבוע. אני מבטיחה לך שטיפול מחץ כזה יעזור למרפקיך להראות טוב יותר, עכשיו לקראת עונת השרוולים הקצרים. ■

לא להגזים בחופשה

חופשת הפסח התחילה. יוצאים לטיול. מוטב להיזהר. לפעמים זה עלול להסתיים באסון.

אביב וחג הפסח כבר כאן. החופשות למיניהן מתחילות ואיתם הטיולים והנסיעות. בארץ ובחוץ לארץ, ברכב, במסעות רגליים, במלונות פאר, כאוהלים, במסעדות יוקרה, בדוכני מאכל וקומזיצים. הכל הולך. אם להאמין לפרסומים, לא יהיה כמעט איש שישאר בחופשת החגים במנוחה בביתו.

ליציאה כזו מהשגרה יש מספר היבטים. ביניהם אפשר למצוא גם כאלה בעלות השלכות בריאותיות רשויות. למעשה, יציאה הסביבה לה אנו רגילים, יכולה בתנאים מסויימים ליצור מעמסה, שגופנו לא רגיל בה, או לחשפנו למחלות מדבקות. טיול במקומות גבוהים, למשל, חושף את גופנו ללחץ אויר קטן יותר מאשר בגובה פני הים. ירידה כזו בלחץ האויר מלווה גם בירידה בלחץ החמצן, המהווה אחד ממרכיביו החיוניים של קיומנו ותפקודנו התקין. ירידת לחץ כזו, נעשית משמעותית לגבי בריאים כבר בגבהים של 3000 מטר.

סוג מעמסה אחר הוא הגזמות. כשמגיעים להנאות, הגזמה היא חולשה אנושית אוניברסלית. מי לא אוהב לזלול, למי לא קרה פעם שהתחיל בכוסית־כוסותיים וגמר בהרבה יותר, למי לא קרה ש"שכח" להפסיק להשתזף בזמן ומי לא התרוצץ ברחובות או בנוף מקום חדש כדי להספיק מה שיותר. כל מי שהתנסה בזלילה יתר יודע לספר על קלקול קיבה (indigestion בלעז). מי שהגזים בשתיה יספר על הבחילות וההרגשה הכללית הגרועה בבקור "שאחרי" (hangover בלעז). מי שהשתזף כבת אחת מספר על תחושות הכוויה ואי הנוחות בעורו ומי שהגזים בהליכה מבלי שהורגל לכך, יספר על כאבי השרירים.

לפעמים קורה שהגזמות כאלה מסתיימות לא רק באי נוחות או מטרד חולפים. קלקול קיבה, כשהוא מלווה בהקאות קשות, יכול לגרום להפסד נוזלים ומלחים ולהביא לשיבוש קשה בתיפקוד כמה מאברינו הפנימיים. שתיה מוגזמת של אלכוהול יכולה להסתיים לא רק בשכרות, אלא בהפרעות קצב הלב. ושיזוף יתר יכול להסתבר במכת חום. כשתקלות כאלה קורות באנשים הסובלים ממחלות, הן יכולות להחמירן.

המחלות העונתיות והמחלות הזהומיות האופייניות לכל איזור גיאוגרפי הם גורמים נוספים להם עלול להיות חשוף המטייל המצוי. למשל, שלשולים בגלל זהומי מעים מוכרים בארצנו ובארצו הים תיכוניות אחרות, המלריה ידועה באיזורים טרופיים ודלקות מוח נגיפיות, המועברות ע"י חרקים, נפוצות בקליפורניה ובמזרח הרחוק. איידס, כמתפרסם בכל אמצעי התקשורת, היא מחלה ללא התחשבות בגבולות גיאוגרפיים.

מהנאמר עד כה, אין להתרשם שטיול בחופשה זה ענין מסוכן. אם רוצים לדייק, יש בו מידת סיכון מסויימת. אבל לא יותר מאשר הסיכון לצאת מהבית לחברים, מאשר לא לצאת מהבית כלל, או לעסוק בכל פעילות יום יומית רגילה. זאת בתנאי שלא מגזימים בהגזמות, נוקטים אמצעי מניעה באיזורים בהם קיימות מחלות, ובתנאי שהחולים מקבלים ייעוץ רפואי מתאים לפני היציאה לטיול. ■

בחור עם קטע מהספרים

אוהב מאוד מדעים. וגם עבודת־כפיים ותיקוני מכוניות, בניית חפצים ויצירות־אמנות). וגם ציור, וגם פילוסופיה, וגם עיסוק במכשירים ובאלקטרוניקה וגם וגם וגם...כל אלה – מלבד העיסוקים ה"רשמיים" שלו: הוראת תיאטרון, כתיבת מחזות, תסריטים וסיפורים.

אנחנו מדברים על פיני. בן 37, רווק. צבר נאה. רקע הונגריי־רומני, דבר המצרף גם בשלנות מעולה לרשימת המיומנויות. הוא יודע לדבר לא פחות מאשר לעשות – אבל את הדיבורים נשאיר לו לערב, למועד בו יתארח באולפן "חבר מאותו כוכב". כאן, במדור המודפס, נביא כדוגמא קטע מאחד הסיפורים שכתב, סיפור הנושא את השם "יש ויש עוד":

"... יום אחד ירדה העירה לקנות לעצמה שמלה, לחתונה של מכרים. כשהגיעה לרחוב דיזנגוף פינת פרישמן, ראתה את איל עומד בסמוך לתחנת קו 61. היא קראה לו, אך הוא לא הגיב. חשבה שהוא לא שומע אותה וקראה שוב, אבל הוא לא הגיב. הדבר נראה לה מוזר ביותר. ברחוב לא היו הרבה אנשים וידעה ששמע אותה בשל כך. היא החלה ללכת לקראתו כשכל כמה פסיעות היא קוראת לו. אילו אילו איל, אתה שומע אותי? הוא לא הגיב. פתאום הגיח האוטובוס ועצר בתחנה. היא ידעה שאם לא תרוץ לקראתו, היא תפסיד אותו. היא החלה לרוץ, אך עצרה אחרי כמה פסיעות.

לשם מה אני צריכה אותו עכשיו? שאלה את עצמה. אם הוא לא שומע אותי ולא הבחין בי, הרי שדבר לא קרה.

"מה גם שלעיתים היה שוקע במחשבות, כך שהיתה צריכה לחזור על דברים שאמרה או עשתה פעמים מספר כדי שיגיב להם. מהאוטובוס לא ירד איש ואיל עלה ונעלם בתוכו. היא המשיכה ללכת בכיוון האוטובוס שטרם זז. כשהגיעה אליו ראתה את איל עומד כשפניו פונות אליה וארשת של מחשבות עמוקות בקמטיו. הוא עמד כפסל שעווה, מחזיק בעמוד שלפניו. ידעה שלא הבחין בה. האוטובוס החל לזוז והיא נעמדה כשהיא ממשיכה להביט בכיוון ההתרחקות שלו. למרות שהכירה את איל היטב, עברה בעורה הרגשה מוזרה. מחשבות התרוצצו במוחה ללא כל סדר, וביניהן המחשבה של 'מה אני עושה פה? לשם מה באתי לכאן?' פתאום נזכרה. באה לקנות שמלה לחתונה של תמר ואבנר.

"בזה הסתיים האירוע, עד כמה שיראה מוזר".

זהו קטע מהסיפור. עוד רבים ממה שכתב פיני נשמיע הערב בשידור חי, אחרי חדשות 22.00 ברשת א' של קול ישראל. ומי בכן, קוראות "סגנון", המעוניינות להקשיב, להתייחס, להגיב ובכלל להכיר את פיני – מוזמנות להתקשר אליו הערב (טל. 03-210111) לאולפן השידור ולשוחח איתו ישירות. ■

פיני: את הדיבורים נשאיר לערב.

חופיעה מהדורה שניה

המפתח לקשר הבין זוגי
שיטת ה־B.M.S

שיטת ה־B.M.S היא דרך התנהגותית (ביהיוויוריסטית) שתקנה לכם את ההדרכה והתכוונה:
כיצד לחזק את ההיבטים האטרקטיביים שבאישיותכם, דרכים לבניית קשר בין אישי באופן הדרגתי ושיטתי, שיטה המתבססת על מדעי ההתנהגות.
שיטת ה־B.M.S תצביע על טעויות רבות שגרמו מחסומים, תיקולים וניתוקים, טעויות שגרמו נזקים רבים, והעיקר תראה לכם איך נמנעים מהן.
בקיצור, שיטת ה־B.M.S היא מפתח ליצירת קשר בין אישי זורם, מהנה, מספק והעיקר – השיטה תדריך איך לפתח קשר יציב וקבוע. השיטה תקנה לכם בטחון עצמי רב המתבסס על חבנה וידע.
אל תבינו אותנו שלא כהלכה: אנו לא ניתן בידכם **כח מאגי או כישוף**, מה שנמסור לכם היא שיטה התנהגותית (ביהיוויוריסטית) שתוכלו לסגל לעצמכם, ונלמד כיצד לנצל אותה ניצול מלא.

דניאל קדרון (מהנדס בנין) הרצליה פיתוח – "ניסיתי כמעט כל דרך על מנת להכיר ולפגוש בבנות המין השני ותמיד נשארתי בידיים ריקות... כששמעתי על שיטת ה־B.M.S הייתי כבר לאחר ייאוש. נתתי לעצמי את הצ'אנס הגדול של חיי... חם השתנו מן הקצה אל הקצה. נוכחתי שההצלחה אפשרית. והכל תודות לשיטת ה־B.M.S.

איתן ראובן (גזרן אופנה) ת"א – לא לקח לי הרבה זמן לראות שנפלתי על משהו גדול! באמת גדול! קבעתי פגישות ונפגשתי עם יותר נשים מאשר היה לי זמן לכך. נשים החלו לראות בי את האדם שברצונן להכיר מקרוב! מיותר קרוב! והכל תודות לשיטת ה־B.M.S.

כל מה שעליכם לעשות עכשיו הוא למלא את ההזמנה המצ"ב ולשלוח אלינו
בעל/ת כרטיס אשראי ויזה / ישראכרט / דיינרס, מסור הזמנתך בטלפון 03-332202-3-4-5-6
קיימת אפשרות לשלם במזומן בבנק הדואר חשבון סילוקין 2-81291-4

לכבוד ביוכריזמה (ישראל) בע"מ מחזיקי הזכויות הבלעדיים של שיטת ה־B.M.S, ת.ד. 21383, ת"א.
כן, אני מעוניין/ת להרחיב את מעגל חיכרותי. אני מעוניין/ת בהצלחה בממדים שעוד לא היו לי בשטח הזה.
מצורף סך – 36 ש"ח בהמחאה מס' ______ בנק ______
שלחו לי את "הדרך הקלה להשגת נשים ולהרחבת מעגל היכרותי באמצעות שיטת ה־B.M.S" – 36 ש"ח.
שלחו לי את "הדרך הקלה להרחבת מעגל היכרותי עם גברים באמצעות שיטת ה־B.M.S" – 36 ש"ח.
שם ______ כתובת ______
חתימה ______
אנו נעול בשיטת "כל הקודם זוכה" – החומר יישלח אליך תוך 30 יום מתאריך התשלום.

עדנה כצנלסון
פסיכולוגית חינוכית קלינית

שחור ולבן ומה שביניהם

בניגוד למה שסברו בעבר, אנו יודעים היום שהתינוק אינו נולד עיוור, וכבר מרגע לידתו, מבחין בעצמים ובצורות. מחקר חדש שנערך באוניברסיטת קליפורניה העלה, כי בתשעת החודשים הראשונים לחייהם נמשכים פעוטים יותר לצורות ולעצמים שצבעם שחור־לבן. ניגודי הצבעים מרתקים אותם יותר מאשר קשת הגוונים הפאסטליים או הבהירים. הסיבה לכך, לדעת חוקרים, היא שאותו חלק בעין המסוגל 'להכין' את הצבע, עדיין אינו מפותח בגיל זה.

גם בתחום הרגשי מתרחש תהליך דומה לתהליך התפיסתי שתארנו: התינוק הנולד לתוך תוהו ובוהו של חוויות סותרות: נעימות – חום, אהבה, מזון, ושליליות – רעב, קור, רטיבות, כאב. הוא מנסה להכניס סדר באותו ערב־רב ומפריד בין שתי האפשרויות: טוב/רע; שחור/לבן; הוא מבקש להתקרב אל הטוב ולהשליך את הרע; לעשות את הטוב חלק ממנו ולהדוף מעליו את הרע על ידי השלכתו החוצה. העולם נתפס במונחים ריכוטומיים "שחור או לבן".

אולם, ככל שגדל התינוק הוא לומד שהדברים מורכבים יותר. העולם אינו שחור/לבן, הרוע אינו כולו מחוץ לו. הוא לומד גווני ביניים: טוב יחסית, צודק בהקשר מסוים, נכון מזוית ראיה אחת ולא אחרת. הוא לומד לשאת מתחים פנימיים, גם בלי להשליך אותם החוצה וליחס אותם למישהו אחר ולא רק – "הוא כועס עלי", אלא גם "אני כועס עליו", "אני אוהב אותו"). השחור והלבן מתקרבים ונוצרים גווני ביניים של אפור בדרגות שונות. החוץ והפנים אינם עוד שתי מציאות נפרדות לחלוטין, והילד לומד לבנות גשר ביניהם. הוא לא רואה את הנעלם רק במונחים של אני והם; חוץ ופנים; "הלנו אתה אם לצרינו"? ומבין שחבר יכול להיות פעם אתו ופעם נגדו, ועדיין הדבר אפשרי.

מי התחיל עם מי

להורים יש תפקיד חשוב בחינוך הילד לתפיסה מורכבת של העולם, תפיסה יחסית כך שאין הפרדה נוקשה בין טוב לרע; צודק ולא צודק; נכון–מוטעה; הצליח–נכשל; אנחנו–הם. לא לראות בני אדם ומצבים דרך משקפיים שחורות או לבנות, אלא להבחין ברקוריות, ביתרונות ובחסרונות של כל אחת מהדרכים.

לא רק "הוא התחיל אתי, הוא אשם", אלא מה תרמנו שנינו לאי ההבנה בינינו. לא "אני בסדר, המורה גרועה", אלא מה יוצר קושי בקשר בינינו. היכן שנינו לא בסדר ואיפוא טמון הסיכוי לשינוי. חוויה יכולה להיות נעימה בהיבט מסיים וכואבת בהיבט אחר. גם התנסות לא נעימה עשויה להיות חיובית כפרספקטיבה של זמן.

כששני ילדים רבים בהפסקה בבהי"ס אין היגיון להכנס לנעלי שופט, כדי להוציא את האמת לאור "מי אשם"? בדרך כלל אין אשם אחד וצדיק אחר, והשתלשלות הענינים מורכבת בהרבה.

הורים נגררים הרבה פעמים להכריע "מי התחיל", "למי מגיע עונש" כשילדיהם מתקוטטים. לעתים קרובות זוהי משימה בלתי אפשרית. רק התיחסות מורכבת לקצרים בתקשורת יכולה להיות משמעותית.

ילד הגדל על תפיסה ריכוטומית של שחור־לבן גרל למבוגר התופס את העולם כשני ממדים: עם טוב ועם רע; שחורים רעים – לבנים טובים; כל הדתיים הם....כושים הם תמיד...

הפיצול בין טוב לרע לא מאפשר לילד לפתח תפיסה מציאותית של עצמו ושל אחרים. גם בו וגם באחרים יש מעלות וחסרונות, טוב ורע בעת ובעונה אחת.

דרך ארוכה עושה הילד מן התפיסה של התינוק – המבחין בין טוב לרע בלבד והמייחס לעצמו את הטוב ולאחרים את הרע – עד לעמדתו של הילד הבוגר, הכונה גשר בין שני הקצוות ומבחין גם בגוונים שביניהם. ■

"בכלים אני לא נוגע.
זה הצד החזק של סומט"
סומט
אבקה מעולה
למדיח כלים.
כשמפעילים את מדיח הכלים, מכניסים לפעולה את סומט, עוד מוצר איכות של הנקל.
סומט הינה אבקה מיוחדת המכילה תרכובת של יתרונות: היא מצליחה להתמודד עם כל לכלוך עקשני, מגינה על הכלים, אף העדינים ביותר, אינה מקציפה, מתאימה לכל סוגי התכניות ומעניקה לכלים ברק של נקיון.
לרשותך תכשירים מסדרת סומט למדיחי כלים: סומט אבקה באריזות 1 ו־3 ק"ג. סומט נוזל להברקה באריזות 500 מ"ל. סומט מלח - לריכוך המים ולהמסת הסידן בצינורות המדיח, באריזת 2 ק"ג.
היבואן: א. בדוסה. המפיצים: חב' נורית בע"מ.
Henkel הנקל- המשפחה הטובה של פרסיל.

לאנשים רציניים!
דרך אמינה, מכובדת ופרטית להכיר בני זוג רציניים לנשואין
פנה/י לאלי שלוש שדכן משפחתי, פרטי, אמין, בעל קשרים ומאגר פנויים/ות איכותיים ומשכילים.
לשרותך בבית גם בשבת.
03־990507 – 991949

הופיע ☆ חדש
חלונות בסחף
ספרית מעריב
קובץ שירים חדש
מאת עודד סברדליק
להשיג בחנויות הספרים ברחבי הארץ או ישירות בחנות ספרית מעריב, דרך פתח־תקוה 2א, תל־אביב – ☎ 03־332211

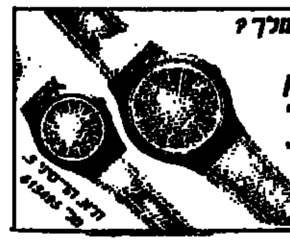
מה הטעה בג'ינס שלך?
הגיע משוויץ
שעוני ג'ינס!!
הלהיט העולמי המצטרף לאופנת הג'ינס
מרהיב ביופיו – אידיאלי כמתנה לחגים
לכל הגילים
היבואן מס כר בע"מ
(יבואני ה־SWATCH)

ייעוץ
נישואין/גירושין
פגישה ראשונה – חינם
צוות רב מקצועי מנוסה
מכון אישיות רח' בן יהודה 212, ת"א. טל. 03־442650

בלי אבנשן

אחת ממחלות החניכיים הנפוצות נגרמת בשל אבן השן (טרטר), המהווה מרבץ לחיידקים התוקפים את ציפוי השן.

חברת "קולגייט" מציעה משחת שיניים המכילה חומר המצמצם את התפתחות הטרטר. למעשה, משחות שיניים המכילות חומר כזה הן האופנה האחרונה במשחות שיניים, לאחר "אופנת המשחה לשיניים בוהקות" ו"אופנת המשחה בעלת הריח הנעים".

טוב לכוויות

ג'ל "האלו ורה" הוא מוצר מהסוג ש"טוב שיהיה בבית". הוא מתאים למגוון טיפולי עזרה־ראשונה, במיוחד לכוויות, עקיצות, עור יבש ומגרד ועוד.

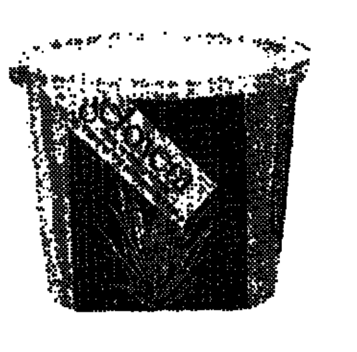

את ג'ל ה"האלו ורה" משווקת הלן קרטיס באריזה גדולה בעלת פתח רחב, נוח לשימוש. מנה גדושה של ג'ל קריר הנמרח על המקום הכווי, הצורב או הכואב, מביאה להקלה מידית. המוצר מיועד גם לתינוקות, לטיפול בשיזוף־יתר, קילוף עור וכדומה. מיוצר מצמח האלו ורה הגדל בערבה. המחיר – 9.90 ש"ח ל־350 גרם.

הכתם נעלם

חברת היבוא "אדי קוסמטיקה" מיבאת לאחרונה מוצר חדיש המיועד להסרת כתמים. "פרפלקס" הוא חומר קשיח, המזכיר סבון, אשר יש למרוח בו את מקום הכתם – שמן, קפה, שיפתון וכו' – ואחר כך לנגב במטלית לחה או להכניס למכונת הכביסה. מיועד למוצרי טקסטיל, בדים וגם שטיחים.

זהירות, דליפה

ברז גז המשמש גם כמיתקן־בטיחות נגד דליפות, מיוצר על ידי מפעל "שגיב" בקיבוץ משאבי שדה.

הברז הוא מעין מפסק, העוצר את זרימת הגז בכל פעם שהסביבה מתחממת מעל לטמפרטורה של 90 מעלות צלזיוס, כמו במקרה של שריפה, גלישת שמן רותח וכו'. המחיר – 12.65 ש"ח.

דבק למתכת

ניסיתם את־כל סוגי הדבק, אבל לא הצלחתם לחבר שני חלקי מתכת? חברת "רוטל" מציעה לכם לנסות את "המזרק הכפול". שני מזרקים מכילים כל אחד חומר שונה, תערובת של שני החומרים יוצרת חומר־הדבקה מעולה למתכת. נוח מאוד לשימוש, החברה היצרנית מבטיחה כי "תוך חמש דקות יהיו החלקים המודבקים יבשים, תוך 20 דקות יהיו מוכנים לקדיחה, ליטוש, ועיבוד, בדיוק כמו כל חלק מתכת שלם".

מגבוני ציפורניים

ה"פרונייל", מוצר החדש להסרת לכה מהציפורניים, אינו בדיוק המצאה חדשה – אלא פיתוח של מוצר מוכר, בדרך המייעלת ומנעימה את השימוש. אם הכרנו את האצטון הנוזלי, הרי שה"פרונייל" מגיע בצורת מגבוני־ניר הספוגים באצטון. חברת "כמאקס" שפיתחה אותו, טוענת כי הוא מכיל אחוז נמוך מאוד של אצטון – אך לעומת זאת יש בו מרכיב שומני שקוף המחזק את הציפורניים. השימוש בחומר אינו משאיר את הציפורן "יבשה" כמו לאחר שימוש באצטון רגיל. קל ונוח, אך לא זול: 35 מגבונים, נתונים בקופסאה שחורה, נוחה מאוד לשימוש – 3.70 ש"ח.

עור לכוויות

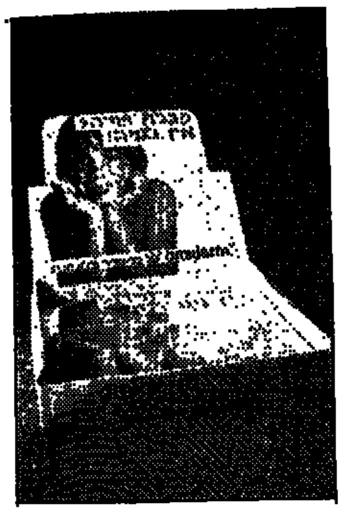

"אומידרם" הוא מוצר חדיש המיועד לטיפול בכוויות. המדובר בפיסה של עור מלאכותי, אותה מצמידים אל המקום הפגוע, ללא צורך בהדבקה. ה"אומידרם" מגן על העור ה"אמיתי", מונע זיהום, ומשכך כאבים. כשהכוויה מתחתיו מגלידה, הוא נושר מעצמו. נמכר בפיסות בגודל 10X8 ס"מ, ומחירו 9.30 ש"ח.

מיכל הולצמן

קרמיקה יוקרתית במכירה הזדמנותית
בית היוצר, הרשת הגדולה בישראל למוצרי נוי מקרמיקה, מציעה לך מגוון של מוצרים מרהיבים כשי לעצמך וגם לאחרים.
בואי לבית היוצר.
מוצרינו נמכרים ברשתות השיווק הגדולות ובחנויות המובחרות.
מוצרים מסוג ב' בהנחה עד 40% ניתן להשיג בחנויות המפעל.
המתנה הנאה לפסח
בית היוצר
כדאי הרבה יותר.
חנויות בית היוצר: ר"ג (אואזיס) הרצל 75 • ר"ג שדי ירושלים 17 • גבעתיים כצנלסון 32 • רחובות הרצל 187 • פ"ת הברון הירש • אשקלון (ליד השקם) • בת ים בלפור 77 • חולון סוקולוב 93 • חנות המפעל איזור תעשיה סגולה 2 פ"ת

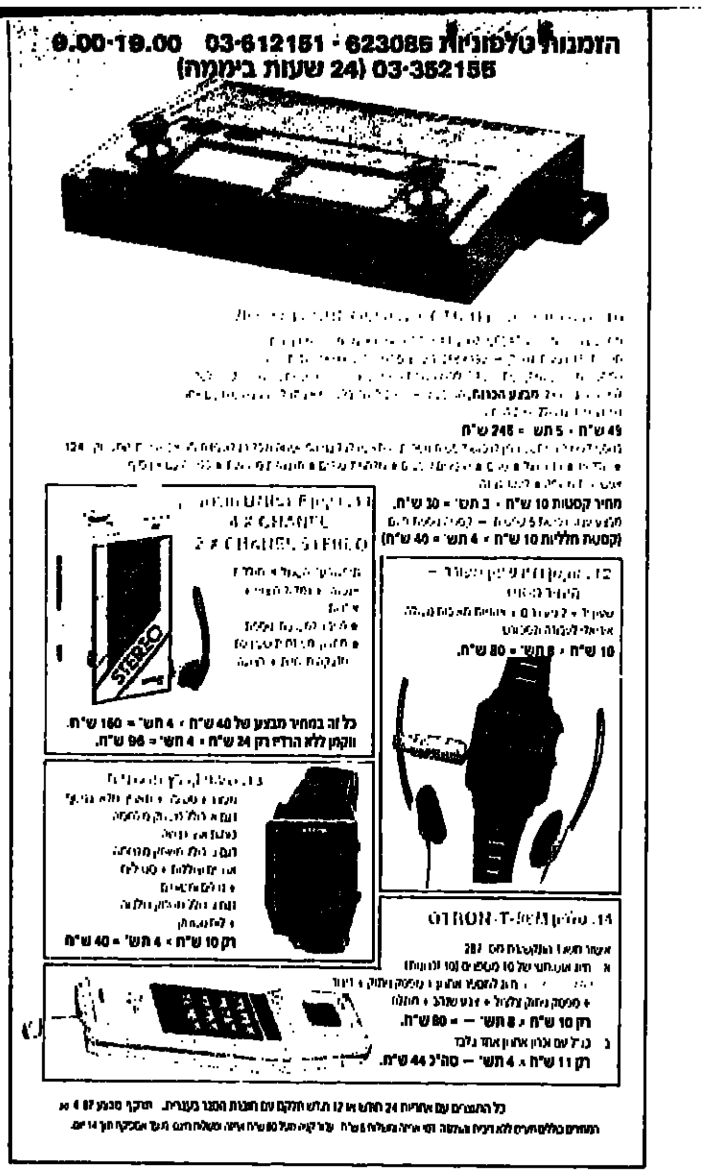

בולים

אליעזר בן

הופיע מחירון חדש לבולי ישראל

אריה גלעדי הוציא עתה מחירון חדש לבולי ישראל, במחירים של שקלים חדשים וכמובן הכו־לים היקרים ביותר הם הבולים הראשונים, "דואר עב־רי", העולים כ־8000 שקל (עם שובל). כן מופיעים המ־חירים של מעטפות יום ראשון וכו'. על 462 הבולים שהונפקו מ־1948 עד 1986 (ועד בכלל) צוינו המחירים.

זהירות בדרכים בטורקיה

שלושה בולים חדשים בערך של 10, 20, 150 לירה, מוקדשים בתורקיה למלחמה בתאונות בדרכים והם מראים גורמים לתאונות, כגון אי־ציות לתמרור וכן החובה לחגור חגורת בטיחות.

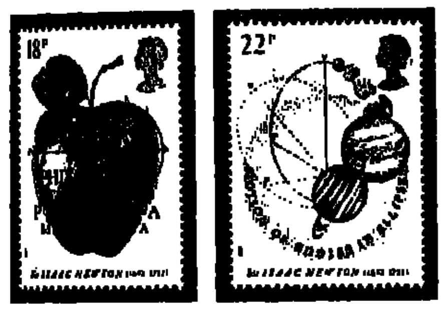

300 שנה ליצירתו של אייזיק ניוטון

סיר אייזיק ניוטון (1642 - 1727) יופיע על סדרת בולים אנגליים, במלאות 300 שנה להדפסת יצירתו הגדולה שבה הניח הגאון הבריטי את הסורות לחוק המשיכה. ארבעת הבולים, בערכים של 18 22 31 34 פני, מציגים את הציורים של שרה גודווין, המתארים את מימצאיו של ניוטון בתחומי המשיכה, האור והצבע. הבולים מציגים את הפרטים הבאים: ספרו של ניוטון "העקרונות המתמטיים של הפילוסופיה הטבעית", חוק המשיכה, לפיו מסביר ניוטון את מערכת השמש והכוכבים. "אופטיקה" ודיאגרמה של כדור הארץ ולוויין מלאכותי.

ברידג'

אדריאן שוורץ

הגנת מומחים

האלוף האמריקני (היהודי) אדווין קנטר מרבה לכתוב בעתונות הברידג' המקצועית על שיטות הגנה. הוא גם מוכיח את מומחיותו בתחרויות. במשחק שלהלן הוא שיתף פעולה עם אלוף עולם אחר, מייק לורנס.

	צפון	
	♠J 5 ♥K Q J 8 7 ♦Q J 4 2 ♣A K	
מערב ♠K 9 8 6 4 3 ♥10 3 2 ♦5 3 ♣7 6		**מזרח** ♠A 10 ♥9 6 5 ♦A K 10 8 ♣5 4 3 2
	דרום ♠Q 7 2 ♥A 4 ♦9 7 6 ♣Q J 10 9 8	

כולם פגיעים, מחלק צפון.

דרום	מערב	צפון	מזרח
— —	— —	1 הארט	פאס
1 ללא שליט	פאס	2 ללא שליט	פאס
3 ללא שליט	פאס	פאס	פאס

ההכרזה טבעית והחוזה הסופי מצויין. בהכרזתו 2 ללא שליט מזמין צפון משחק מלא ודרום שמח להענות להצעה.

מערב יצא ב־6 ספייד ומזרח לקח באלוף. כמעט כל זוג היה ממשיך בשלב זה בספייד ובספייד נוסף והכרוז היה לוקח אחת־עשרה לקיחות: חמש בהארט, חמש בקלאב ואחת בספייד. אך קנטר, לאחר שלקח באלוף ספייד, המשיך בהארט נמוך. צעד זה שיבש לחלוטין את המעברים של הכרוז, הנאלץ להחליט אם לוותר על הארטים או על קלאבים. ואכן, הוא בחר לוותר על הארטים, לקח רק בנסיך הארט ברומם ושיחק את האלוף ומלך קלאב. הוא חזר לידו באלוף הארט ושיחק את הקלאבים הגבוהים עד שהגיע למצב הבא:

	צפון	
	♠J ♥K ♦Q J 4 ♣— —	
מערב ♠K 9 ♥10 ♦5 3 ♣— —		**מזרח** ♠10 ♥9 ♦A K 10 ♣— —
	דרום ♠Q 7 ♥— — ♦9 7 6 ♣— —	

עכשיו שיחק הכרוז ספייד אל הנסיך ומערב לקח במלך. מערב שיחק דיאמונד ומזרח לקח את הנסיך במלך. כעת חזר מזרח בהארט אל המלך של הרומם והכרוז נאלץ למסור שני דיאמונדים מהרומם. החוזה נכשל וגם בכל ביצוע אחר ייכשל, אם המגנים משחקים נכון כמו במשחק זה.

שחמט

שאול הון

גאון צעיר

נייג'ל שורט, הצעיר האנגלי בן ה־21, שהוא הצעיר בין רבי האמנים בעולם, מתקדם בקצב מהיר אל הצמרת העילית המצומצמת וכבר כיום הוא תופס מקום ששי בעולם. הישגו האחרון ברייקיאויק (מקום ראשון, בנקודה שלמה לפני טל ואחרים) העלה אותו למקום ששי בעולם. הוא עבר מכבר את מר הכושר של טובי השחקנים באנגליה וזינק למקום הראשון. אך אין הוא מסתפק בכך ושאיפתו הגלויה היא להתמודד בקרב הכתר עם אלוף העולם. ואמנם הוא כיום מקור גאוותם ותקוותם של האנגלים, שנציג שלהם יכבוש את הכתר.

נייג'ל שורט, 21, שואף להיות אלוף העולם.

גרוקרב בן ששת המשחקים, שערך עם גארי קספרוב בלונדון, ניצח אלוף העולם בשיעור 2:4 (3+, 1−, 2=). אמנם היה זה בקצב מהיר, 25 דקות לאיש, וקספרוב הוכיח במה כוחו גדול. אך שורט גם הצליח לנצח את קספרוב במשחק אחר והוכיח גם הוא יכולת מרשימה והבנת מצבים. קספרוב תקף ועקר את המלך השחור ממבצרו. אך שורט הלך בעקבות שטייניץ והפגין ש"המלך הוא כלי חזק", עד כדי כך שהמלך צער כאו־מץ ב"שדה המוקשים" והצטרף לכוח התוקף את המלך היריב.

הקרב, שהיה השלישי ביניהם, הגיע למעמד הבא:

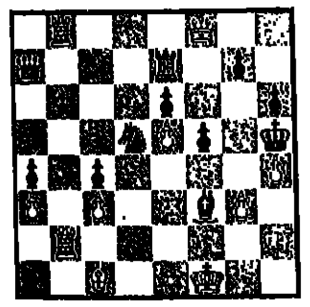

שורט, בשחור, שיחק זה עתה מ־ח5! ושני הכלים הלבנים התוקפים נשארו חסרי מעש. המשחק נמשך: 47. צ־א8 מה־ג5, 48. צ־ג8 מה:א3, 49. ז4+ (בתקוה קלושה שמא ישחק שחור מ:ז4, אם כי גם זה לא יציל את הלבן) ר:ז4, 50. צ:ג4 מה־א1 לבן נכנע.

בתחרות ויק־אן־זי השנה גבר שורט בין היתר על רב האמן הולאק, תוך ניצול נכון של הפרשים.

הולאק	שורט

1. ד4 ה6, 2. ג4 פ־ז6, 3. פ־ג3 ר־ב4, 4. מה־ג2 0־0, 5. פ־ו3 ד6, 6. ה4 ה5! (כופה פיצול חוית הרגלים), 7. ד5 (או 7. ד:ה ד:ה, 8. פ:ה5 צ־ה8) ר:פ+, 8. ב:ר פ־א6, 9. פ־ד2 פ־ח5!, 10. פ־ב3 ו5 (מקרים את הלבן באגף המ־לך), 11. ר־ד3 ו4 (בכך נבלמו שני הרצים הלבנים), 12. ז3 מה־ה8, 13. צ־ז1 מה־ז6, 14. ר־א3 ב6 (מונע ג5), 15. 0־0־0 ר־ז4, 16. צד־ה1 ו:ז, 17. ו:ז (ניצול השורה הפתו־חה, בעוד כלי הלבן אינם יכולים לפעול באגף המלכה), 18. צ־ז1 צא־ו8, 19. צ־ד2 פ־ב8 (הפרש חוזר לקרב), 20. מ־ב1 א5, 21. פ־ג1 פ־ו6! (מאיים צ:ו! עם פ:ה4), 22. ג5 (נסיון הסחה שאינו משפיע על שחור) ב:ג, 23. מה־א4 פב־ד7, 24. מה־ג6 צ:ו! (קורע הגנת המלך, כלי הלבן פזורים), 25. צ:צ פ:ה4 (מאיים ג3 ואסור מה:ג4 בגלל פ־ד2+), 26. מ־א1 פ־ב6, 27. מה:ג7 ס־ג4, 28. ר־ב2 פ־ז2 ("מחול הפרשים" מכניע את הלבן), 29. צד־ה3 פ־ד1!, 30. צ:ד1 פ:ה3, 31. צ־ד2 פ־ג3+, 32. צ:ג (כפוי, למנוע מט) מה:צ לבן נכנע, אין הגנה אחרי ר־ז5.

מועדון יצרני הרהיטים 87
מבצע לחג הפסח!
קנה בחנויות המפעל המומלצות במדור זה וזכה במקום
במצלמה חינם!
*מעל קניה של 1000 ש"ח ועד גמר המלאי
קלאס הביט
תכנון ועיצוב פנים
תצוגה מרהיבה בחנות המפעל
פתוח במוצ"ש
האורגים 5, א. התעשיה חולון
טל. 5564955, 5564960
ב- חוות הרהיטים
• רח' אפעל, ק. אריה, פ"ת (צומת גהה), טל. 9230138, 03-9220288
• סניף חיפה: צומת הצ'ק פוסט, שד' ההסתדרות, חיפה, טל. 04-642584
• סניף ב"ש: רח' הרצל 58, באר שבע, טל. 88
פטרי
מס' 1 בכורסאות טלויזיה בארץ
המפעל: רח' הסדנא 21 חולון-טל. 03-803701
אולם תצוגה: נחלת בנימין 132, טל. 927230
ZIV זיו
משתתפים ובוחרים במצלמה בטוח זוכים!
30,000
רח' בן יהודה 104 תל אביב
רח' סוקולוב 89 רמת השרון
הגר
ריהוט עם נשמה
בת הגר בעמ. 1984
חנות המפעל: פתח תקוה המפלסים 10, קרית אריה.
רהיטי עור איטלקים
ישירות מהיבואן
מציגה מערכות ישיבה יוקרתיות בריפוד בד ועור פאר היצירה האיטלקית.
הרצליה: רהיטי שרון רח' משכית 3 טל. 052-550592
חיפה: "און ליין" רח' בן יוסף שלמה 7 צומת הצ'ק פוסט,
מבצע הכרות: החל מ- 3900 ש"ח
בן טל - אוירה אחרת
אולמות תצוגה ומכירה:
רחובות: הרצל 187 (מול המשטרה) טל. 08-451294
ראשל"צ: ההגנה 36 (ליד גלי) טל. 9614424
פתוח בשבת מ-10.00 עד 22.00
פ"ת: אינטרליין, בית פריזמה, ק. אריה, טל. 03-9233404
חיפה: עדי אורנים, שד' ההסתדרות 271, מפרץ חיפה טל. 04-725162
נתניה: דיור אינטריוס, א. תעשיה חדש, טל. 053-37428
ב"ש: רהיטי סטייל, פסג' רסקו, טל: 057-77849
אשקלון: רהיטי האחים עטיה, רח' דוד רמז 1228/7, טל. 051-25884
אשדוד: רהיטי ציון, רח' האופים 12, א. התעשיה, טל. 055-22284
BT בסגנון כפרי - מודרני
מושלם.
הבית שלך עם הרהיטים שלנו
רהיטי טומי את הרשקוביץ
מרפדית עצמון
תצוגה: הרצל 57, ת"א, טל. 03-823816
מפעל: בנבנישתי 5, ת"א
קלינקמן
רחוב התחיה 14, יפו טל. 812690
פשוט רביד!...
מפעל ותצוגה:
רח' התחיה 14 - יפו טל. 810823,824615